

Baron Olson och andra historier

Sigge Strömberg

Rights for this book: [Public domain in the USA](#).

This edition is published by Project Gutenberg.

Originally [issued by Project Gutenberg](#) on 2005-04-26. To support the work of Project Gutenberg, visit their [Donation Page](#).

This free ebook has been produced by [GITenberg](#), a program of the [Free Ebook Foundation](#). If you have corrections or improvements to make to this ebook, or you want to use the source files for this ebook, visit [the book's github repository](#). You can support the work of the Free Ebook Foundation at their [Contributors Page](#).

Project Gutenberg's Baron Olson och andra historier, by Sigge Strömberg

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.net

Title: Baron Olson och andra historier

Author: Sigge Strömberg

Release Date: April 26, 2005 [EBook #15719]

Language: Swedish

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK BARON OLSON OCH ANDRA HISTORIER
***

Produced by Martin Agren, Tapio Riikonen and DP Distributed Proofreaders

BARON OLSON OCH ANDRA HISTORIER

AV SIGGE STRÖMBERG

STOCKHOLM
ÅHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAGS A.-B.

STOCKHOLM 1919
ÅHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAGS A.-B:S BOKTRYCKERI

INNEHÅLL

**BARON OLSON 7 TUSEN TJOG ÄGG 25 ÖMSESIDIGT FÖRTROENDE 39 »DEN GYLLENE PLOMMONBLOMMAN» 44
EN RÄTTSFRÅGA 56 SVÅRSÅLD VARA 64 ARTIGHET I BARBACKA 70 JÄRNVÄGSSTREJKEN I FÄLANDA 77 EN
SPRITAFFÄR 87 MAJUMBA 91 EN KRIGSLIST 107 EN ITALIENSK EPISOD 112 DJURVÄNLIGHET 121 EN LIVLIG
JULAFTON 126 ETT SJUKDOMSFALL 139 VÄGEN TILL ENA PIGO 148 WATERMANS IDEAL 154 EN HEMSK
HISTORIA 160 MOTORDRIFT 166 EN BRA MEDICIN 170 NUTIDA JÄRNVÄGSRESOR 176 MÖRKSENS GÄRNINGAR
180 MANNEN SOM VAR EN TIDTABELL 198 I SNÖSTORMEN 205 FÖRSTA APRIL 211 JOURNALISTIK I VILDA
VÄSTERN 218**

BARON OLSON

Direktör Askengrens 75:a »Zuleika» hade nyss kastat ankar i Lyngsö båthamn, jollen hade gjort ett par turer mellan kuttern och kajen, och direktören och hans sällskap, inalles fyra solbrända seglare voro på väg till restaurangen för att undersöka möjligheterna där. Visserligen fanns det möjligheter ombord, stora möjligheter, men en seglare vill ju alltid gärna göra små strandhugg, även om han är aldrig så välförsedd ombord, och det var därför med spänstiga steg och hoppfulla ansikten som direktör Askengrens sällskap nalkades restaurantens hägrande centiliter.

Kanske var det därför som direktören råkade knuffa till den unge man, som lugnt och värdigt steg ut genom restaurangdörren när direktören steg in.

»Förlåt!» sade Askengren och förde två fingrar till mösskärmen.

»Drummel!» svarade den unge mannen kallt.

Direktör Askengren stannade.

»Mitt namn är direktör Askengren», sade han. »Och jag är inte van att bli tilltalad på det viset.»

»Jag är baron Silverbuckla, och jag byter inte ord med ofrälse», svarade den unge mannen likgiltigt och fortsatte sin väg.

Askengren med besättning stannade förbluffade och såg efter honom.

»Säg ett ord, Askengren», sade direktör Boman och rätade på sina breda axlar, »så skall vi doppa honom ett slag. Då kanske en del av adelskapet går av honom.»

Men Askengren skrattade.

»Strunt i pojken, gubbar. Det måtte väl vara straff nog, att vara sådan där. Framåt på böljan blå! Centiliterna väntar!»

Några timmar senare, när sommarnatten låg över kobbarna etc. etc., nalkades direktör Askengren med besättning åter kajen för att släcka av med en liten nattgrogg ombord, och sedan sova litet tills det blev tid att ge sig av igen.

»Zuleika ohoj!» ropade Askengren och gästen svarade.

»Kom hit med jollen, Olson!»

»Kommer, direktörn!» Och snart skilde sig jollens silhuett från jaktens.

»Fö—hördömt skrik mitt i natten. Hupp!» sade en röst, vars förnäma nasalton något stördes av en viss sluddrighet, och baron Silverbuckla steg med något vajande gång fram ur skuggan av ett skjul.

»Nu», sade direktör Boman, »kan ingen makt i världen hindra mig att doppa honom.»

Men Askengren höll honom tillbaka.

»Mig lyster tala lite med denne stolte ädling. Stilla ditt blodiga svärd ett slag! Jag har en liten idé om hur man skall ta den värsta högfärden ur kroppen på honom.»

Silverbuckla stannade på två stegs avstånd från sällskapet och granskade dem genom sin monokel, som han med möda lyckades hålla kvar i högra ögonvrån.

»Här ska—va-hara tyst—hupp—om nätterna. Tyst, säger jag!»

»Gå er väg!» sade Askengren stramt. »Jag tål ingen inblandning av plebejer.»

Baronen vacklade ett par steg tillbaka.

»Ple-plebejer! Kallar ni me—hej plebej? En sådan oför—skörskämdhet!»

»Jag är greve Gyllenkrona, och jag byter inte ord med ofrälse!»

Askengren vände sig likgiltigt från honom.

»Ofrälse! Mitt namn är Silverb—buckla, baharon—hupp—Bilversuckbuckla!» sade Silverbuckla med stolthet. »Jag är ta mej kahatten inte ofrälse!»

Askengren blev genast idel älskvärdhet.

»Nå, det var en annan sak. Särdeles angenämt att göra barons bekantskap. Låt oss glömma vår lilla meningsskiljaktighet, baron, och följ med mig ombord på min jakt!»

Silverbuckla log och sträckte fram sin smala hand.

»Gläder mehej att träffa er, herr—hupp—greve. Vill ni föreställa—ställa mig för ert sällhällskap? Det skall bli mehej ett nöje, att gå ombord på er charmanta jakt!»

Och Askengren föreställde.

»Greve Lejonklo, greve Schaber och baron Bom—hm—Bolschevitch, rysk släkt, som ni förstår.»

Silverbuckla kom i gott humör.

»Verkligen—hupp—roholigt att träffa *människor*. Förut fahanns här bara boskap, så—hupp—jag måste roa mig själv i kväll. Lyckligtvis hade jag lite whisky, så...»

»Olson, för baron ombord!» sade direktör Askengren. »Baron Bolschevitch får nog plats i jollen också.»

Med något besvär hjälptes Silverbuckla ombord, och direktör Boman följde efter, men först sedan han utbett sig Askengrens medgivande att få kantra båten, och endast motvilligt förmåts att avstå från sitt uppsåt.

När baronen med något besvär förts ombord följde de övriga ädlingarna efter, och sedan vidtog utan onödigt dröjsmål ett av de kraftigaste sjöslag Silverbuckla någonsin haft förmånen att bevista. Med energi och målmedvetenhet verkade Askengren för att innehållet i en helbutelj whisky skulle försvinna genom baronens strupe, och när detta mål efter en timme var uppnått, sjönk ädlingen tyst och stillsamt ned på durken, där han blev liggande, utan att med annat än en stönande andning röja att han ännu levde.

När direktör Askengren efter upprepade försök övertygats om att baronen omöjligen kunde förmås att svälja en enda droppe till ropade han på sin gast.

»Olson, kläd av den där karlen. Alltihop, även underkläderna!»

»Aj, aj, kommendörkapten!» svarade Olson, ty så var han dresserad att svara, och började genast att med snabbhet och omsorg utföra sitt värv.

»Klart, kommendörkapten!» rapporterade han en stund senare, när Silverbucklas vita lekamen låg naken utsträckt på durken.

»Kläd nu på honom en skjorta, ett par byxor och en tröja av sina egna, men inte landgångsriggen, utan det sämsta han har, och lägg honom sedan i plikten.»

»Aj, aj, kommendörkapten!»

Snart nog låg Silverbuckla, iklädd en sjömans skepelse, och sov i plikten, och då fick Olson sin sista order.

»Gå nu i land, Olson, och tag kläderna med sig. Lämna dem på baron Silverbucklas rum på hotellet. I morgon kväll möter han mig här.»

»Aj, aj, kommendörkapten», svarade Olson, varefter han tog kläderna och försvann ur historien.

* * * * *

»O, mitt huvud, mitt arma huvud!» stönade baron Silverbuckla, och sträckte ut handen efter ringledningsknappen. Han trevade några ögonblick över en grov plankvägg, återvann så småningom mera medvetande och slog upp ögonen.

Var i herrans namn var han? Han tänkte efter, men hjärnan snurrade som ett gyroskop, dock utan gyroskopets jämvikt. Allt var mörkt omkring honom och någonstans i närheten plaskade vatten, han tyckte sig stiga och falla. Dessa sjögångssymptom hade han förut erfarit när han vaknat utan att veta var han befann sig, så dem fäste han sig inte så mycket vid, men de främmande föremål, som hans i mörkret trevande händer stötte emot, förbryllade honom.

Hans hjärna klarnade allt mer trots det hårda och regelbundna dunkandet i tinningarna och så småningom började han förstå, att han befann sig ombord på en båt. Han funderade en stund, men kunde inte minnas något av föregående natts erfarenheter, med undantag av att han i sitt hotellrums enslighet druckit ett par,

tre groggar med sig själv, och sedan gått ut för att promenera.

»Antagligen har vännen Gyllenkula kommit in till Lyngsö med 'Bianca', och jag har kommit ombord till dem och fått ett par groggar mer än jag tålde», resonerade han.

Han trevade omkring sig och fick tag i ankaret.

»Ja, visst, så är det!» tänkte han. »Och så har jag på något sätt drumlat ner i det här hålet, där dom har ankaret och de andra grejorna och det där ofrälse fät som sätter seglen åt dem och sitter till rors när det blåser. Nordström eller Söderman eller vad det nu är för osmaklig benämning han har. Fördömt sätt av pojkarna för resten, att låta mig ligga på det här ovärdiga viset.»

»Gyllenkula!» skrek han så högt han orkade. »Gyllenkula!»

Ovanför Silverbucklas huvud lyftes en lucka, och med ens var guds fria natur inne hos honom. Ett strålande solsken och en frisk bris fläktade svalt in och hans öron smektes av vågornas glada brus och knarrningarna från riggen av en jakt under segel.

Men några ögonblick senare förmörkades luckan av en människa. Det var en för Silverbuckla fullkomligt okänd man av fullkomligt ofrälse snitt. En stor, kraftig karl, solbränd och litet rödbrusig och i segelsällskapets uniform.

»Var är Gyllenkula?» frågade Silverbuckla med all den lilla värdighet han för ögonblicket kunde uppbringa.

»Upp nu med sig, Olson, och ligg inte där som ett svin!» svarade herrn i segeluniformen.

»Vem katten talar karlen till!» tänkte Silverbuckla. »Det såg min själ ut som om han riktat sig till mig.»

»Hör inte Olson vad jag säger?» frågade karlen med skarpare röst. »Upp, säger jag! Vi ha varit under segel i två timmar, men jag har verkligen varit hygglig nog att låta Olson sova ut. Men det kan jag tala om för honom, att om han en gång till kommer ombord i ett sådant tillstånd som i går kväll, så får han gå i land på ögonblicket.»

Silverbuckla häpnade. Karlen talade verkligen till honom. Det fanns ingen möjlighet att misstaga sig på den saken. Det var tydligen misstag på person, ett fruktansvärt misstag på person. Hela Silverbucklas inre uppreste sig emot att bli tagen för en Olson.

Mödosamt satte han sig upp, reste sig så småningom på alla fyra, och stod till slut i luckan. Vinden svepte kring hans brännande tinningar. Det kändes skönt.

Omkring honom låg Stockholms skärgård i strålande morgonsol, grönlädda holmar tecknade sig som en smaragdkant kring en fjärd där de vita gässen jagade varandra över vågtopparna. Själv befann han sig ombord på en tämligen stor segeljakt, som låg med näsan ut mot havet; ur sittrummet stirrade några glada, borgerliga ansikten under segelsällskapsmössor mot honom, och hög som ett torn stod den vilt främmande människa, som kallat honom Olson, på däck ovanför honom, och betraktade honom med ett godmodigt, men dock mycket bestämt ansikte.

»Nåå, hur går det?» frågade han.

»Min herre!» svarade Silverbuckla stelt. »Hur jag kommit ombord på den här jakten vet jag inte, och ännu mindre förstår jag anledningen till att ni kallat mig Olson, men i varje fall känner jag er inte och anhåller att genast bli satt i land.»

Mannen i segelmössan skrattade.

»Bakruset sitter i ännu, tror jag. Hissa upp en pyts vatten och spola huvudet med, så blir nog Olson bättre. Och städa sedan i kojerna.»

Silverbuckla klev upp på däck, ställde sig mitt framför den talande och såg honom kallt i ögonen.

»Mitt namn är baron Silverbuckla och jag begär att genast bli satt i land.»

En kör av skratt steg upp ur sittrummet, och en av herrarna där reste sig.

»Det är bäst att slå en sladd om hans högvälborehet och skölja honom ett slag. Jag har hela tiden tyckt att en doppning skulle göra honom gott. En sån jädrans baron! Titta på'n, gossar, så där ser en svensk ädling ut!»

Silverbuckla såg ned på sina kläder, och åter började världen snurra runt för honom. Var detta verkligen han? En sweater med hål för armbågarna prydde hans lekamen, och elegansen avslutades nedtill av ett par smutsiga blå byxor och dito smärtingskor med gummisulor.

Gode Gud, vilken toalett! Och hur hade han råkat bli klädd på det viset. Han försökte erinra sig vad som passerat kvällen förut, men förgäves. Det fanns ett stort tomrum i hans minne.

»Men mina herrar», sade han. »Det här är ett förskräckligt misstag, som för mig är fullkomligt oförklarligt. Jag är baron Silverbuckla, och bor för närvarande på Lyngsö. Jag har bott där den senaste veckan, och i går kväll gick jag ut för att ta mig en promenad. Sedan minns jag ingenting mer, varken hur jag kommit hit eller hur jag blivit klädd så här. Skulle herrarna möjligen kunna förklara saken?»

Askengrens ansikte mulnade.

»Mycke bakrus har jag sett», sade han, »och en hel del har jag själv varit utsatt för, men det här slår, ta mig tusan, rekord. Karlen tycks tro på vad han säger. Antagligen har han drömt något när han låg nere i plikten full som en alika, och det sitter kvar i huvet på honom. Ryck upp sig, Olson, och gå ned och städa!»

»Men min herre, jag är—»

»Ja, jag vet att Olson är greve Gyllensilver och att han har legat på Lyngsö och vräkt sig bland societeten den senaste veckan, men jag vet också att herr greven heter Olson och varit min gast här ombord på 'Zuleika' i fjorton dar, och den sämsta gast jag haft, till på köpet, supig och okunnig, och om inte herr greven behagar lyda order, så ska tusan ta Olson.»

Silverbuckla greps plötsligt av två kraftiga nävar, omskakades som en vante, och slängdes akterut.

»Ner nu och städa, Olson, sen tar han svampen och torkar däckets, sen diskar han det som står kvar sen i

går och sen lagar han frukosten. Rör på spelet, annars skall jag sätta liv i hasorna på honom.»

»Hörnu, min herre, jag protesterar mot denna ovärdiga be...»

»Tyst!» röt Askengren och kom närmare. »Inte ett ord mer om de där dumheterna, för då smäller det, förstår Olson.»

»Doppa honom, så blir han nog förståndigare», uppmanade grosshandlare Boman förhoppningsfullt, men efter en blick på Askengrens beslutsamma ansikte försvann Silverbuckla utan vidare protester ned i salongen.

Där satte han sig en stund och funderade över situationen. Den var omöjlig, totalt omöjlig, och dock var den faktisk. Han, friherre Baltzar Kasimir Silverbuckla, hade på något underbart sätt blivit iförd gamla paltor och placerad ombord på en främmande båt, bland fyra vilt främmande människor av upprörande ofrälse typ. Och dessa människor kallade honom Olson, och behandlade honom som om han vore gast ombord. Och detta tycktes de göra i god tro. Var han verkligen en Olson? Hade han varit gast ombord här i fjorton dar? Han stirrade in i ett stort mörker utan den minsta lilla ljusglimt. Nej, säga vad man säga ville, han var dock en Silverbuckla, och skulle hellre låta slå ihjäl sig än han gjorde drängtjänst åt någon, vem det vara månne.

Detta stolta och manliga beslut sammanstörtade dock lika plötsligt som det fattats, ty Askengrens solbrända ansikte avtecknades plötsligt mot himlen och livligt uppmuntrad av hans tillrop, började Silverbuckla städa.

Att koka vatten och diska blev hans nästa göromål, vilket utfördes först efter hot om allvarlig kroppsaga, sedan fick han tvätta däckets, servera en lättare sillfrukost och syssla med en hel del annat, som han aldrig drömt om att hans aristokratiska händer någonsin skulle behöva befatta sig med.

Mellan varje göromål, och ofta mitt under utförandet av de värv han fått sig ålagda, försökte han protestera och förklara sin identitet, men alla dylika försök nedtystades kraftigt och summariskt.

Och när han för sjunde gången blev befalld att langa upp vatten ur islådan teg han och lydde. Han hade kommit till insikt om, att protester inte tjänade till någonting; de ledde bara till obehag. Det bästa vore nog att tiga, och låta polisen ta hand om saken när han kom i land. Till dess beslöt han att resignera.

Under de närmaste två timmarnas segling uppväckte han därför sin arbetsgivares livliga gillande genom att lyda order, inte som en örlogsmatros visserligen, men han lydde i alla fall, och ådrog sig därigenom en serie uppmuntrande tillrop från grosshandlare Bomans sida, vilket dock, underligt nog, inte tycktes glädja honom så mycket som Boman avsett.

Men när man gjort an kajen vid Skärgårdsholms stad, och herrarna gått upp på hotellet, steg Silverbuckla i land. Vid ett hörn stod platsens poliskonstapel inbegripen i samtal med en kvinnlig bekant, och Silverbucklas blick var grym och hård när han nalkades denne lagens representant.

»Mitt namn är baron Silverbuckla!» sade han.

Konstapelns lantligt troskyldiga blick avspeglade en med tvivel blandad förvåning, och hans kvinnliga sällskap fnittrade till. De hade tydligen inte tänkt sig att en bärare av detta stolta, om ock något färska

namn brukade se ut på det där viset.

Silverbuckla rodnade.

»Jag önskar ange en person, som tycks heta direktör Askengren, och som för närvarande uppehåller sig på hotellet.»

»Jaså», svarade konstupeln sävligt. »Va ä de som han skulle ha gjort då?»

»Han har med våld bortfört mig ombord på sin segelbåt och underkastat mig en upprörande skamlig behandling.»

Konstupeln såg fundersam ut, ett dylikt fall hade tydligen aldrig förr förekommit i hans erfarenhet. »Hm», sade han. »Och den däringa Askengren skulle ha gjort dä?»

Silverbuckla öppnade munnen för att svara, men avbröts plötsligt av en röst, som han redan kände allt för väl:

»Gå ombord, Olson!»

Bakom honom stod Askengren, och konstupeln gjorde vördnadsfullt honnör för segelsällskapsuniformen och det välmående utseendet.

»Gå ombord, Olson!» upprepade Askengren, och vände sig sedan till konstupeln. »Karlen är inte vid sina sinnens fulla bruk. Han har varit redlöst berusad kväll efter kväll ett par veckor, och nu har han huvudet fullt av sådana där underliga idéer.»

»Tro inte på honom», inföll Silverbuckla. »Jag är baron—»

»Jaså, är han baron nu», avbröt Askengren brutalt. »I förmiddags påstod han att han var kejsar Wilhelm. Det går visst nedåt på rangskalan. Vill konstupeln vara god och se till att han kommer ombord, och att han stannar där. Och hör inte på hans dumheter.»

Silverbucklas protester tjänade till ingenting. Konstupeln grep honom i armen och förde honom ombord på »Zuleika», och höll sig sedan envist på kajkanten ända tills Askengren med sällskap kom ombord.

Hemresan blev inte angenäm för Silverbuckla. Ett par upprorsförsök kvävdes summariskt, och till slut fann han sig åter, fast med ytterlig motvilja i att utföra Askengrens befallningar.

Det var långt lidet på eftermiddagen när de åter närmade sig Lyngsö båthamn, och Silverbucklas hjärta lättades när han såg att »Zuleika» höll nästan rätt in mot kajen. I Lyngsö visste alla vem han var, och nu skulle vedergällningen drabba Askengren och hans medbrottslingar.

Därför lydde han också med överraskande villighet när Askengren sade:

»Opp, Olson, och lägg ut friholtarna.»

Men när Silverbuckla stod böjd ut över relingen för att lägga ut en friholt reste Boman sig ur sitttrummet och lät sin handflata med ett väldigt slag drabba den blå byxbak, som var riktad mot honom.

Som en torped sköt Silverbuckla ut från sidan, och när hans huvud några ögonblick senare kom upp ur vattnet, låg »Zuleika» för fulla segel ut från honom.

»Adjö Olson!» dånade Bomans kraftiga röst över vattnet. »Tack för sällskapet. Sina kläder finner han i Silverbucklas rum på hotellet.»

Fyra solbrända nävar vinkade farväl åt honom, och med dröjande tag sam baron Silverbuckla mot land,

TUSEN TJOG ÄGG

Det är onödigt att i detalj relatera de orsaker, som kommo Bill och mig att plötsligt lämna Minneapolis. Det må vara tillräckligt att nämna, att vi startat ett tidningsföretag, vars mål var den svensk-amerikanska ungdomens andliga höjande, och vår ekonomiska stödjepelare i detta lovvärda företag var en skomakare, ägare av fem tusen dollars.

Efter tre månaders verksamhet, under vilken den svensk-amerikanska ungdomen icke märkbart höjts, återstod av vårt kapital endast skomakaren, och dagen innan nästa tryckeriräkning skulle betalas kommo Bill och jag överens om, att ett luftombyte skulle vara välgörande för oss.

Nästa förmiddags sol såg oss stiga av tåget i Bismarck, Nord Dakotas huvudstad, och efter att ha tvättat oss i stationens toaletterum och fått ett par biffstekar inombords, kände vi oss färdiga att ta ett tag med livet.

Varför vi utvalt just Bismarck till verksamhetsfält minns jag inte, kanske var det endast därför att biljettpengarna räckte dit, och dessutom gav oss tre dollars tillsammans att leva av tills vi lyckats göra någon affär, vilket vi ansågo vara minimum men dock tillräckligt.

»Well», sade jag när frukosten var undanstökad. »Vad ska vi nu hitta på, Bill? Har du något förslag?»

»Inte precis», svarade Bill lugnt och självsäkert. »Men jag kommer nog snart med ett, skulle jag förmoda. Min hjärna brukar alltid kläcka det rätta förslaget i det rätta ögonblicket.»

Jag opponerade mig inte. Det var Bill, som föreslagit att vi skulle lämna Minneapolis, och jag måste erkänna att det förslaget var klokt.

»Kom», fortsatte Bill, »nu går vi ut och tittar på sta'n. Den ser så festlig och flaggprydd ut, att något måste vara i görningen.»

Det var det också, ty just den veckan avhölls »North Dacota State Fair»—Nord Dakotas Statsutställning—en större marknad som årligen förekommer i de flesta av unionens stater, och vid vilken statens produkter utställas, samt en massa cirkusar, karuseller och andra marknadsnöjen locka de många tusen lantbor, som strömma till staden under utställningsveckan. Och stadsborna med för resten.

»Vid marknaden måste det finnas något jobb för oss», sade Bill. »Där finner vi alldeles säkert någon som har användning för ett par starka, friska karlar med gott sätt, fördelaktigt utseende och motvilja mot kroppsarbete. Vi promenerar dit, så får vi samtidigt se sta'n!»

»Du har rätt!» sade jag. »Vid marknaden finns alltid något att göra. I värsta fall kan jag förevisa dig som

dvärg.»

»Dvärg!» sade Bill förtrytsamt. »Sex fot och två tum.»

»Ja visst! Världens största dvärg naturligtvis. Det blir en utmärkt attraktion! Skaffa bara ett tält så—.»

»Håll muggan!» sade Bill. »Det där är dumheter, men något slags göra får vi säkert. Marsch framåt!»

Sakta vandrade vi genom gatorna i solskenet mot den utkant där utställningen var uppställd. Strömmen av festklädda människor och flaggprydda vagnar gled förbi. Hela sta'n var på benen.

Plötsligt stannade Bill och vädrade i luften.

»Jag känner en doft», sade han.

»Ja», svarade jag, som kände doften utan att vädra. »Det är vätesvavla. Jag känner igen den från nattluften i kasern, när jag var beväring.»

»Du har det», sade Bill. »Och eftersom det står 'eggs wholesale' på skylten över det där planket, så är det tydligt att grossören i ägg fått ett parti förstört av den sköna värmen.»

»Förmodligen», svarade jag. »Come along!»

»Nej, vänta ett ögonblick», sade Bill. »Dessa ruttna ägg är säkert till salu billigt—»

»Å, håll—»

»Tyst! Stör mig inte! Jag har en idé! Vänta! Jo visst! Jag har det, jag har det, unge man! Vår förmögenhet är gjord!»

Och utan ett ord vidare rusade han in genom ägghandlarens port, och jag följde naturligtvis efter.

Innanför porten stodo tio lådor och en mycket bekymrad man. Det var lådorna som luktade.

»Jädrans värme», sade Bill innerligt. Bill var en stor psykolog.

»Ja, fy fanken», instämde karlen med en värme, som inte stod klimatets efter. »Här står jag nu med tio lådor ägg, tjugu tusen ägg, gossar, platt fördärvade så de stinker.»

»Det är för galet», sade Bill. »Ni måste ha bort dem genast. Lukten känns ute på gatan, och det missrekommenderar er affär.»

»Tag en cigarr», sade karlen. »Ni har fullkomligt rätt, gossar, men hur skall jag bli av med dem. Inget folk i dag, alla är på utställningen, och om jag hade något folk, så ville de inte dra i väg med ett så stinkande lass nu när det är så gott som helgdag. Jag ville ge tio dollars för att bli av med eländet.»

»Hit med långschalen», sade Bill, »och låt oss låna er handkärra, så skall min kamrat och jag köra bort äggen för er. Dels är vi främlingar i sta'n, så oss gör det ingenting och dels vill vi gärna hjälpa er.»

»Tag en cigarr till», sade karlen, och tio minuter senare knogade Bill och jag ut genom ägghandlarens port med tio doftande lådor på en kärra och tio härliga dollars omsorgsfullt nedstoppade i Bills högra byxficka.

»Du är ett snille, Bill», sade jag utanför. »Den här saken gick storartat. Nu gäller det bara att bli av med eländet. Ska vi ställa kärran och kila, eller ska vi välta ut dem på gatan?»

»Äggen!» svarade Bill. »Gosse, gosse, du blir aldrig miljonär! Det, som du nu bevittnat är endast förspelet, pass på, nu går strax ridån upp för det stora dramat. Hugg i!»

Jag högg i, kärran rullade framåt, och jag gjorde den observationen, att en hel del gott folk vände sig för att titta på den, fastän den närmade sig dem bakifrån. Doften måste ha varit rätt stark. Men så var det också många ägg.

»Vart menar du att vi ska hän med den här ådekolongen?» frågade jag Bill.

»Till utställningen», svarade han endast.

»Och sen?»

»Vänta, så får du se!»

Jag kände hans envishet och svaghet för dramatiska effekter och teg därför, tills vi stodo mitt i positivlåten utanför festplatsen, som lyste riktigt lockande med sina flaggor och vimplar och vita tält.

Då stannade Bill.

»Se där», sade han, »där är just den plats, som vi behöver.» Och han pekade på en obebyggd tomt med en lergrav i mitten och ett plank på andra sidan. »Stå här och vakta kärran, så skall jag ordna det hela.»

Efter en kvart eller tjugu minuter kom Bill tillbaka bärande ett rep och ett par stolpar samt hammare och spik.

»Saken är klar», sade han. »Jag har hyrt tomten och planket där borta för i dag, och nu har vi bara att sätta upp affären. Ser du, yngling, vi ska slå lös en bräda i planket där, såga bort en bit på mitten och spika det dit igen på sådant sätt att det blir ett hål i planket, stort nog för en karl att sticka ut huvudet genom.»

»Och sedan—»

»Sedan sätter vi naturligtvis rep runt tomten här, ställer äggglådorna innanför och så börjar affären. Ser du tältet där inne på utställningsplatsen: 'Slå negern i skallen så får ni en fin cigarr', står det med stora bokstäver över ingången. Du vet hur det går till: en neger sticker ut huvudet genom ett hål i en vägg, och man försöker träffa honom med en boll. Jag ämnar arrangera något liknande här, fast med ruttna ägg i stället för bollar. Säg uppriktigt om du tror, att det finns en enda man här i dag, som inte med förtjusning kommer att ta emot detta tillfälle att slå en neger i skallen med ett ruttet ägg. Här behövs inga cigarrer till lockbete. Fem cent stycket, sex för en kvartsdollar. Nettoförtjänst över åtta hundra dollars.»

Så stod idén klar för mig i all sin enkla storslagenhet. Vår neger i hålet skulle ta loven av varenda annan

liknande inrättning på utställningen. Här skulle vi stå utanför området och bokstavligen konkurrera ihjäl de legitima företagen. Men det fanns en svårighet och jag påpekade den:

»Bill», sade jag. »Idéen är lysande, briljant, underbar, men hur tänker du få tag i en neger, som står för det bombardemanget.»

»Oroa dig inte för den saken», svarade Bill. »Var dag har sin egen plåga; allting ordnar sig.»

Det tog oss inte lång tid att få allt i ordning: hålet upptaget, tomten inhägnad med repet; och ägglådorna placerade innanför.

»All right», sade jag när allt var klart, »var ha vi nu negern?»

»Tja», sade Bill, »det gäller flera hundra dollars per man, så nog bör en neger kunna anskaffas. En konstgjord går lika bra som en äkta, tycker jag, så jag har en krullperuk och en stång brunt smink här i paketet.»

En hemsk misstanke vaknade i min själ.

»Vad har du tänkt dig?»

»Joo, du spelade neger förbaskat bra på den där kostymbalen i Svithiods Hall, du minns. Skulle inte du—»

»Eller du», sade jag, högst indignerad.

»Jag bidrar med idén, vilket är det värdefullaste. Den, som är trög i hjärnan böte med kroppen. Det gäller pengar, yngling, och—»

»Spara munlädret du», sade jag. »Jag gör det aldrig.»

Men i detsamma satt Bills näve som ett skruvstöd i min nacke.

»Tänk efter, unge man, du gör det nog till slut.»

Jag tänkte efter allt under det jag gjorde mitt bästa för att sparka benen av min käre kamrat, och först sedan jag stiftat intim bekantskap med jordskorpan och tagit ett par munnar fulla av den tomt där det följande dramat skulle utspelas, ändrade jag mening och gick in på saken.

Snart stod jag alltså, svart i ansiktet, iklädd krullperuk och med en säcktrasa om halsen på andra sidan planket med huvudet ut genom hålet. Och för att omintetgöra alla försök till flykt surrade Bill fast mig sedan jag kört igenom huvudet och alltså var hjälplös.

Mina känslor tvinga mig att endast i största korthet skildra det som nu följde. Bill ställde sig vid ägglådorna, upphov sin röst och vrålade:

»Kom hit alla friska pojkar! Slå negern i skallen med ett ruttet ägg. Fem cent stycket, sex för en kvartsdollar. Hör hit alle man!»

Det dröjde knappt en minut förrän ett par karlar stannade. De tittade på mig och en av dem slängde med en vårdslös gest åt Bill ett mynt, samt fick i utbyte två ägg. Jag stod i spänning.

Så kom det första ägget farande. Det var visserligen en bom, men träffade naturligtvis planket, och äggets vidriga innehåll gav mig en dusch från vänstra sidan. Brrr!

Mitt ansikte måste ha visat vad jag kände, ty karlen, som från början varit rätt loj, fattade ett livligare intresse för min person, och skickade av ägget nummer två med fruktansvärd kraft. Bom igen, men en ny doftande dusch.

Några förbigående hade stannat för att titta, egendomligt nog tyckte de visst att det såg roligt ut, för de skrattade och ett par av dem kastade slantar till Bill. Nu började äggen vina på allvar.

Plask, pladaplask, plask-plask slog de mot planket, den gula smörjan stod som en sky omkring mig, och folkhopen borta hos Bill började bli livlig. Allt flera människor samlades där borta, skrattsalvorna dånade och den första fullträffen hälsades med hurrarop, som kallade dit folk från alla håll.

Sedan vet jag inte mera vad som hände där borta vid repet, men äggsmattret mot planket steg från ett brus till ett dån och från ett dån till en rytande orkan. Hur Bill hann langa ut så många ägg förstår jag inte, men han påstod själv, att han fick en viss vana att gripa sex ägg i taget och slunga dem till kunden med ena handen medan han inkasserade med den andra.

Själv var jag borta från världen. Jag stod i ett moln av rutten äggula, den stänkte på mig från alla håll, fyllde ögon, näsa och mun, rann runt mitt huvud och nedför planket omkring och bildade en sjö nedanför mig.

Och alltjämt smattrade ägg runt planket i alltmera tätande salvor, och om jag ibland var nära att lämna detta jordiska piggade en ny fullträff upp mig till fortsatt existens. Tid och rum plånades så småningom ut för mig, och den enda skymt av medvetande som fanns kvar i min hjärna var begreppet ruttna ägg. Hela min omgivning, atmosfären som jag inandades, jag själv, hela världen var ruttna ägg. Och svagt trängde till mina igenmurade öron ljudet av hundrastämmiga jubelrop några meter borta.

Hur länge det dröjde innan jag märkte att äggorkanen tunnade av och slutligen upphörde vet jag inte. Bill påstod att det endast var tre timmar; för mig verkade det tre veckor.

Men innan min hjärna fullkomligt fått klart för sig att bombardemanget var slut, drog någon mig bakifrån ut ur hålet och när jag utmattad sjönk ihop på marken, sköljde en ström av kallt vatten över mitt huvud.

Jag slog upp ögonen. Bill stod bredvid mig med en pyts i handen.

»Du skötte dig fint, gosse», sade han, och sken som en sol. »Du var präktig, helt enkelt. Ska du ha dig en pyts till, så blir du kry.»

När livet återvänt i mig gingo vi till ett ställe, där vi trots förbudet kunde få en verkligt rafflande råwhisky, och jag förmodar att jag den kvällen skaffade mig ett rykte som stor älskare av varan.

Men äta kunde jag inte, och när uppassaren föreslog ägg såsom varande lättätet, var han närmare döden än han anade.

Och litet bakom var jag hela tiden tills vi delade upp kassan och jag fann att min del var fyrahundratrettioen dollars och sextiofem cents. Då blev jag mig själv igen, och Bill, som förefallit litet bekymrad, lyste upp.

»Du gosse!» sade han. »Jag har en god idé till, en idé som kan skaffa oss lika mycket kosing till.»

»Nå, vad är det?» frågade jag med endast lindrigt intresse. Jag hade ju pengar.

»Jo, i morrn går vi omkring till alla stans ägghandlare och köper opp ruttna ägg och—»

Jag slog inte ihjäl Bill; nej, det gjorde jag verkligen inte, men jag reste mig utan ett ord och gick ensam ut i natten.

ÖMSESIDIGT FÖRTROENDE

Den unge mannen, som sakta gick framåt gatan, var blåögd och ljushårig, betydligt bägge delarna, hans byxben slängde vida ovanför ett par knöliga skor, och under nacksnagget var skinnet rakat. Jo då, det var en svensk-amerikan.

Den uppfattningen fingo också Anton Fröjd-Karlsson-Grönsten och Johan Järnhand, och de försiktigt närmade sig den unge mannen, ty Grönsten och Järnhand voro ett par framstående medlemmar av bondfångarnas skrå, och de vädrade sköna, amerikanska långschalar i svensk-amerikanens plånbok.

Den ljushårige tittade uppåt husväggarna och smålog överlägset. Trevåningshus! Att de gitte bygga sånt. Nej, om de hade minsta begrepp om saker och ting så skulle de smälla opp tio-tolv våningar i sänder. Mer kunde man väl inte begära här i gamla landet.

Han väcktes ur sina drömmier av en röst. Och rösten var Grönstens.

»Beg pardon, mister. Kan ni säga mej hur jag skall gå för att komma till järnvägsstationen?»

»No!» svarade den ljushårige.

»Inte? Ja, då får jag fråga någon annan. Se jag är främling i stan, kommer just från Amerika. Det är ett land det, skall jag säga herrn. Det är annat än Sweden.»

Den ljushårige log överlägset.

»Yes, jag vet! Kommer också just därifrån.»

»Åh, nä men det var roligt—»

Bekantskapen var snart formerad, och en liten stund senare sutto tre »svensk-amerikaner» inne på ett kafé och läskade sina strupar med krisöl, och de skröto i munnen på varandra om hur mycket pengar de förtjänat där ute i det underbara landet.

»Se här!» sade Grönsten och bläddrade vräkigt i en plånbok stinn av reklamlappar, som vid flyktigt påseende liknade sedlar. En riktig tusenlapp och ett par hundralappar höll han fram till närmare inspektion.

»Här bräcker du ingen!» sade Järnhand och vinkade med en lika stinn sedelbok, där det också fanns några äkta hundralappar. »Visa nu att du också har pengar, Jackson!»

Svensk-amerikanen ändrade inte en min, men drog upp sin plånbok, och lät en bankanvisning på femton tusen dollars glimta framför bondfångarnas lystna ögon.

De växlade en blick. Här var ett kap att göra. Järnhand beställde in vin. Vinet dracks, och mera vin dracks och ännu mera vin togs in. Men när de tre korten kommo fram vägrade Jackson i alla fall i vändningen; han spelade inte kort, sade han.

»Visst ska du spela när vi bjuder på vin», så Grönsten hotande. »Du ska väl inte bara sitta och bli bjuden utan vara kamrat också.»

»Well», hickade Jackson, som fått lite för mycket. »Jag skall bjuda på middag med champagne i stället. Fast jag har inga kontanta pengar. Måste i banken först, vänta här, grabbar.»

Han försökte resa sig, men sjönk tillbaka.

»Det är inte värt du går ut», sade Järnhand välvilligt. »Hit med anvisningen så skall jag hämta pengarna åt dej, så får du sitta här och nyktra till under tiden.»

»Vill du det?» sade Jackson, glatt överraskad. »Det var hyggligt!»

Han fiskade upp checken ur plånboken, men hejdade sig med en misstänksam blick just när han var i begrepp att räcka fram den.

»Det är ett stort—hupp—förtroende», sade han tveksamt.

»Visst», sade Järnhand lite ängsligt. »Men vi har väl förtroende för varandra!»

»Jag skall följa med och se efter att han uträttar det ordentligt», försäkrade Grönsten.

»Nähä», sade Jackson plötsligt. »Vi har förtroende för varandra. Lägg opp era plånböcker på bordet! Hick! Nå opp med dom!»

Bondfångarna lydde tvekande.

»Seså», fortsatte Jackson. »Nu ligger dom där. Jag vet att det är mycke pengar i dom. Nu vaktar jag plånböckerna medan ni går i banken. Jag har förtroende för er och ni för mig.»

Bondfångarna växlade åter en talande blick. Det var ju cirka två tusen i äkta sedlar i plånböckerna, men checken var på över femtio tusen i svenskt mynt. Bytet var gott!

»Hit med checken!» sade Järnhand. »Så ska vi hämta pengarna.»

Jackson strök åt sig plånböckerna och stoppade dem i fickan, sedan lade han anvisningen på bordet.

»Skynda er tillbaks, pojkar», ropade han efter bondfångarna när de försvunno genom dörren.

Men knappast var dörren stängd förrän svensk-amerikanen plötsligt blev nykter, betalade sin förtäring och med spänstiga steg avlägsnade sig bakvägen.

Dagen därpå meddelade tidningarna, att polisen äntligen fått sak mot de kända bondfångarna Järnhand och Grönsten. De hade häktats under försök att prångla ut en falsk check i banken. När de häktades dukade de upp den gamla vanliga historien, att de fått checken av en obekant person.

»DEN GYLLENE PLOMMONBLOMMAN»

Skeppar Broman stod på Ida Mathildas däck och log som en sol. Omkring honom utbredde sig Nagasakis hamn med sitt myllrande vimmel av fartyg i alla storlekar, från små korthuggna bogserare till Nippon Yusen Kaishas väldiga linjeångare. En yankeeliner, som varit inne för inspektion, gled just ut.

Bromans lyckliga blåa blick följde oceanvinthunden, som stack ut mot det solglittrande havet. »Mongolia of San Francisco» stod det i aktern, och skepparn myste.

»Snart så är det jag, som reser över till Frisco på en så'n där baddare», mumlade han belåtet för sig själv. »Det är annat, det, än att lusa sig fram med gamla Ida Mathilda.—Jungman! Klar med giggen, jag skall ro över till bergensaren där borta.»

Bergensaren var en norsk trampångare, svart och smutsig som det kol den brukade föra, från toppen av de stubbade masterna ända ned till vattenlinjen. Men kapten Pedersen, som mötte skeppar Broman vid fallrepet, var en slående motsats till sitt fartyg. Han var nämligen klar att gå upp till sin mäklare, och landgångsriggen var splitt sprängande ny; köpt i Cardiff på sista resan.

»God aften, kapten Broman», sade norrmannen och räckte fram sin näve till hälsning. »Det var fanden vad de ser lykkelig ud. Har det hänt Dem något?»

Skeppar Broman log från öra till öra, och hans väldiga näve drabbade hans norska kollega i ryggen med ett slag, som skulle ha tagit andedräkten från en mindre massiv man.

»Joo, det kan kapten hoppa opp och kyssa sig på», sade han och halade upp en blå telegramblankett ur fickan. »Här är nyheter så det förslår! Jag har just fått kabel hemifrån att skutan är såld och skall överlämnas till köpare här.»

»Är det något att vara så glad över?» frågade norrmannen, som vi hädanefter låta tala svenska.

»Om det är», svarade Broman. »Jo, ge sig katten på det, kapten. Skutan är såld för tvåhundrafemti tusen och vi gav bara åtti för den gamla skorven när vi köpte henne ifrån Finland.»

»Hå, fanken!»

»Jojomensan! Och jag äger fjärdedelen i den, kapten. Vad tycks om det? Sätter in tjugutusen lock och får igen sextiotvå fem.»

Norrmannen lyfte på mössan och klädde sig betänksamt bakom örat.

»Ja, det är kriget», sade han. »Allt tonnage har ju gått upp i orimliga priser, men så är frakterna också

orimliga. Hemma i Bergen är dom miljonärer allihop så gott som. De är skeppsredare där en och varann som kapten vet.»

Skeppar Broman brydde sig inte om att svara. Han hade för mycket annat att tänka på.

»Nu, jädrans, kapten», svarade han. »Nu ska vi ta och sätta sprätt på Nagasaki ett slag. I kväll är det jag som bjuder, och så mycket skall jag säga kapten, att det är inte lönt att han räknar med att komma ombord i natt mer. Jag tar min styrman med, det gör väl inget? Det är en hygglig pojk hemifrån Grebbestad och lite släkt till mig för resten. Vi tre ska visa dom små gulbruna japparna hur det går till när skandinaviska pojkar är ute på härjningståg.»

* * * * *

Den trio, som något senare på kvällen hemsökte det ena efter det andra av Nagasakis europeiska hotell, var väl ägnad att tilldraga sig uppmärksamhet även av annan anledning än ett tämligen uppsluppet humör. Det var tre blonda nordmannatyper, med ögon blå som det hav där de hörde hemma, och med axlar som kom de små atletbeundrande amerikanskorna att se sig om efter dem både en och två gånger. Och ingen blickade förgäves, ty de tre unga männen voro alltid färdiga med ett småleende eller en blinkning, när de märkte att ett vackert ögonpar riktades åt deras håll.

Endast styrman Bryngelson var något reserverad. Han var i sällskap med förmän och överordnade.

Men inte ens i Nagasaki äro de stora hotellen öppna natten igenom, och innan de tre sjömännen på allvar tyckte sig ha börjat sjöslaget stodo de på gatan utan huld och skydd, medan deras senaste tillflyktsort obevekligt stängde sina portar.

»Nu går vi och hälsar på japparna», sade kapten Pedersen. »När dom vita männen inte vill ta emot oss längre, så söker vi tröst hos de bruna kvinnorna.»

»Visst fanken», instämde Broman. »Om vi skulle fara till ett tehus och se på geishorna?»

»Är du galen?» frågade norrmannen. »Dricka teblask, är det vad du vill? Fast geishorna är ju ....»

Styrman Bryngelson hostade lätt.

»Annars skulle jag kunna visa vägen till ett annat hus, där man slipper att dricka te», sade han.

»Vad får man där då?» frågade Broman.

»Man får något, som dom kallar för saké och som smakar ungefär som brännvinet hemma. Lika starkt är det åtminstone.»

»Det gillas», sade norrmannen. »Och geishor finns väl där?»

»Nog finns det jäntor, alltid», svarade Bryngelson. »Men om det är geishor vet jag inte. Dom kallar dom visst yoshis.»

Kapten Broman gjorde plötsligt ett luftsprång, slog ihop klackar och händer och gav till ett tjut, så att den lille japanske poliskonstapeln, som stod ett stycke därifrån, vördnadsfullt bugade sig och beklagande slog

ut med händerna, varmed han antagligen ville antyda, att dylika tjut helst icke borde förekomma.

I nästa ögonblick bugade han sig en gång till. För att ta upp en amerikansk silverdollar, som glimtade till i luften och slog ned framför honom.

»Kör i vind», skrek kapten Broman. »Nu har vi druckit champanj och vin bland grevar och baroner. Nu ska vi dricka brännvin ett slag. Sätt i gång, styrman.»

»Vi åker väl,», sade Pedersen och vinkade på tre rickshakulier, som alltsedan herrarna kommo ut från hotellet avvaktande dröjt i närheten. De travade fram, sjömännen äntrade upp i kärrorna, utan att i någon mån utveckla den vighet, som annars utmärker deras yrke, och så bar det i väg.

Bort från de moderna stadsdelarnas blandning av occident och orient bar det i väg, in på rent japanska smala gator. Outtröttligt travade de kraftiga löparna med sitt glidande, vargliknande lopp. Så körde de in genom en gatuport, svängde ned i det som borde ha varit en rännsten, och stannade utanför ett hus, där en rad vaggande papperslyktor utefter taklisten lyste på en vägg, som i hela sin längd och tredjedelen av sin höjd upptogs av träburar, vilkas spjälor lyste matt av förgyllning i det bleka skenet.

»Här är det», sade styrmannen och hoppade ur rickshan. »Om dagarna sitter jäntorna i burarna.»

»Åh, i hälsingland heller!» sade skepparen.

»Jo, jo, det är min själ sant», intygade norrmannen. »Det är bruket här i landet. Kom så går vi in!»

I dörren möttes de av en underdånigt leende fet japan, som under de mest underbara vördnadsbetygelser förde sina gäster in i ett stort vackert rum, upplyst av ett otal brokiga papperslanternor, som dinglade var en sådan möjligen kunde placeras. På väggarna lyste brokiga kakemonos med fåglar, blommor, samuraier och det heliga Fujima i skön blandning, på golvet lågo mattor och kuddar strödda, för övrigt var rummet bart.

»Fasen så enkel möblering», anmärkte Broman med ett flin. »Inte så mycket som en stol att sitta på.»

Den fete japanen tecknade mot kuddarna och inbjöd på dålig engelska de högtärade herrarna att taga plats, och eftersom intet annat tycktes vara att föredraga, uppfyllde de tre vikingarna välvilligt denna rimliga begäran.

Genast trippade ett par snedögda skönheter in med saké, risbrännvin, på lackerade brickor, andra skönheter började knäppa på strängaspel och åter andra trädde dansen. Och det var icke barnkammandans.

Kapten Broman var förtjust.

»Skål, styrman», skrek han. »Det här var inte dumt påhittat. Tag emot här, jäntor!»

Och hans tunga silverdollars slogo som ett underbart slagregn mot golvets smala bambutiljor.

Denna exponering av rikedom och en frisk vilja att skiljas från den tilltalade i högsta grad den fete japanen, och han närmade sig under djupa bugningar.

»Högtärade herre! Jag skall visa er det bästa mitt usla hus har att bjuda. Edra högtärade ögon skola vila

på den skönaste bland de sköna, på Kinumé, 'Den gyllene plommonblomman'.»

Han gav ett tecken. Musiken tystnade, och de små yoshis, som nyss dansat, drogo sig mot väggarna. Ett nytt tecken, en dörr drogs åt sidan, och in kom Kinumé.

Hon gjorde skäl för sitt namn, »Den gyllene plommonblomman», ty hon var liten och lätt och skir som ett av plommonträdets skära blom, hennes förgyllda läppar logo, och som en fladdrande fjäril dansade hon in, hennes fötter tycktes knappast röra golvet, hennes gula kimono, översållad med plommonblommor i guld, böljade än vitt, än smekte den mjukt kring linjer, som kommo kapten Broman att känna en hissnande känsla i bröstet. Inte ens de fem skramlande sköldar av försilvrad plåt, som slängde omkring Kinumé, förmådde dölja det faktum att hon var Nagasakis skönaste yoshi.

»Det är en jänta för mig, det!» skrek skeppar Broman. »Den skulle jag ha lust att ta med mig hem till Sverige.»

Norrmannen skrattade.

»Köp henne!» sade han. »Dom här pikerne är till salu har jag hört.»

Broman var genast med på saken.

»Hör hit», skrek han åt jappen. »Jag köper jäntan där. How much?»

Med en flott gest drog han upp en packe engelska sedlar ur plånboken och kastade dem åt japanen.

»Räcker det där?»

Styrman Bryngelson vaknade upp ur den halva dvala allt dryckjomet försatt honom i.

»Men kapten», protesterade han. »Det är ju nära tvåhundra pund.»

»Håll mun, det har jag råd till», skrek Broman. Och styrman teg.

Japanen, i hast allvarlig, tog upp sedlarna och räknade dem. Så bugade han sig djupt och stack dem i barmen, försvann och kom tillbaka om en stund med ett långt papper, fullskrivet av japanska bokstäver, vilket han lämnade skepparen.

»Den gyllene plommonblomman» tillhörde kapten John Broman.

* * * * *

Tidigt nästa morgon fick Ida Mathildas jungman det ovanliga nöjet att ro en ung japanska i land. Hon var klädd i gul guldbroderad sidenkimono med skepparns gamla ulster utanpå, och hennes läppar buro spår av förgyllning.

Men hon var glad som en lärka, ty i ulsterfickan låg ett långt papper med japansk skrift; och när hon kom i land tog hon en ricksha och körde bort.

* * * * *

Fem timmar senare gick kapten Broman i land. Han var i måndagshumör, huvudet värkte och han hade redarn på morgonkvisten lärt sin besättning gudsfruktan och rena seder. Särskilt hade styrman Bryngelsson kommit i åtnjutande av hans omvårdnad, ty han gjorde styrmannen direkt ansvarig för att han, Broman, kvällen förut burit sig åt som en idiot och kastat bort nära tre tusen kronor.

Men när han steg i land blev han föremål för en mindre vanlig vördnadsbetygelse, ty en liten japan lade sig på magen för honom på den smutsiga kajen och slog pannan tre gånger i stenläggningen.

»Oh, you honorable captain», sade japanen.

»Vad är det om?» fräste Broman.

»O, högtärade kapten», sade japanen, »jag är Motu, som älskar Kinumé, och du, högtärade kapten, har köpt henne från Yoshivara och givit henne friheten. Vid körsbärsblommornas fest fira vi bröllop. O, högtärade kapten, jag är din tjänare för en tid av sju existenser.»

»Dra åt helsicke!» sade kapten Broman.

EN RÄTTSFRÅGA

»Åjo», sade ingenjören. »Nog kan man alltid skilja på rätt och orätt, det där har varje människa medfött inom sig. Jag för min del behöver aldrig ta miste på de två sakerna.»

»Då gratulerar jag bror», sade advokaten. »Fast bror i så fall knappast hör till de människor, som ge mig mitt levebröd. Vad som är moraliskt rätt eller orätt kan ofta vara svårt nog att avgöra, tycker jag, olika människors uppfattning om de där sakerna variera ju så högst betydligt, men den juridiska rätten kan alltid fastslås.»

»Prat», sade ingenjören. »Just den moraliska rätten är det, som man minst behöver tveka om. Den juridiska kan däremot bli ganska kvistig att få tag i. Det sköter advokaterna om.»

Advokaten ignorerade hugget.

»Jag erkänner gärna», fortsatte han, »att det ofta nog kan vara kvistigt att avgöra vilken av två parter, som har juridiskt rätt eller orätt, men avgöra det kan man alltid till slut. Har du hört talas om ett enda fall då en domstol uppgivit försöket att döma i ett rättsfall? Ånej, utslag blir det alltid.»

Journalisten tände en ny cigarr.

»Det kan dock finnas fall, då det är omöjligt att avgöra både vad som är moraliskt och juridiskt rätt.»

»Exempel!» sade advokaten.

»Jag skall dra fram ett exempel ur min egen erfarenhet», sade journalisten och satte sig bekvämare till rätta i stolen. »En liten episod, som hände mig för många herrans år sedan ute i Amerika.

»Som ni vet reste jag dit över som nybliven student för att se litet av livet och tillfredsställa min äventyrslystnad. Mina föräldrar voro i mycket goda omständigheter, så jag var försedd med en rundligt tilltagen reskassa, och naturligtvis skulle jag långt innan den var slut ha en bra plats, det hade jag klart för mig. Tacka för det, att en ung, frisk, energisk svensk pojke med goda skolkunskaper och ett friskt humör lätt skulle slå sig fram där ute.

»Jag kom alltså till Chicago och började med att se mig om i staden litet. Den var så stor, och full av så mycket nytt och underbart, och om min reskassa när den växlades i dollars inte blev så många hundralappar bekymrade det mig föga. Jag skulle snart skaffa mig en plats. Men någon brådska med den saken var det ju inte, utan jag levde dagsländans glada liv, tills jag en dag helt plötsligt upptäckte att mina pengar voro på upphällningen.

»Nå det fanns gott om lediga platser. I varenda tidning stod det spaltvis med annonser om dylika. Först

sedan jag svarat på en hel hop av dem och förslösat mycken tid och många dollars på anmälningssavgifter och värdelösa provkollektioner fick jag klart för mig att de flesta voro humbug. Jag var allt bra grön.

»Det är ju onödigt att i detalj relatera mina öden under denna tid, det må vara nog sagt att en dag stod jag på gatan utan en cent på fickan. Att skriva hem efter hjälp förbjöd mig min stolthet, och ännu hade jag litet hopp kvar om att det till slut skulle ljusna. Så småningom vandrade det ena plagget, den ena småsaken efter den andra till pantlånaren, och till slut stod jag där utan att äga mera än de kläder jag gick och stod i.

»Då började svälten på allvar. Då och då kunde jag komma över en slant så att jag fick ett mål mat, men många dagar fick jag nöja mig med en kopp kaffe och en bit paj som dagsranson, och ofta fick jag ingen mat alls.

»En dag just vid den tidpunkt då jag märkte, att mina kroppskrafter började ge vika, mötte jag på gatan en välklädd man, som efter en forskande blick på mitt ansikte ställde sig i vägen för mig.

»'Ni svälter!' sade han kort och rakt på sak, så som det brukas i det landet.

»'Ja', erkände jag hoppfullt, i tanke att mannen kanske skulle ge mig en dollar till ett par ordentliga mål mat.

»'Berätta edra närmare omständigheter, så får jag se om jag kan göra något för er!'

»Och jag berättade utan omsvep både vem jag var och hur jag kommit i den situation som jag var.

»'Ni är alltså av en hederlig och på sin ort aktad familj?'

»'Ja, det är jag.'

»'Och själv är ni en hederlig karl?'

»'Ja.'

»'Har aldrig begått en ohederlig handling?'

»'Aldrig', svarade jag litet harmset. Om jag icke varit så utsvulten hade jag säkert inte tålt det.

»'Gott', sade han och drog fram en sedelbunt ur fickan. 'Här är hundra dollars, vill ni förtjäna dem?'

»Om jag ville! Hundra dollars! Min tanke svindlade inför en sådan summa. Det betydde ju nytt liv, nytt hopp—en biljett hem om jag så ville.

»'Vad skall jag göra för att få dem?'

»Han tycktes betänka sig ett ögonblick.

»'Jag är vad man kallar en excentrisk man', fortsatte han sedan. 'Och det roar mig att studera människorna. Nu vill jag se om hundra dollars kan fresta en fattig svältande sate som ni, som hittills varit hederlig, till att bryta med sitt föregående liv. Ni får dessa hundra dollars om ni begår en ohederlig handling.'

»'Vilken handling vill ni att jag skall göra?' frågade jag. Herrarna böra komma ihåg att jag svalt; och jag tyckte det kunde vara skäl i att höra vad som begärdes av mig. Uppfattningen om vad som är hederligt varierar ju.

»'Vilken handling som helst, bara den är ohederlig.'

»'Och när bli pengarna mina?'

»'Pengarna övergå i er ägo i samma ögonblick som ni begår handlingen i fråga.'

»Jag funderade ett ögonblick. *Så ryckte jag till mig de hundra dollarna och sprang min väg.* Kan du, herr jurist, avgöra om min handling var ohederlig eller ej.»

Advokaten tvekade inte ett ögonblick.

»Naturligtvis var den det», svarade han.

Journalisten smålog stilla.

»Pengarna blevo alltså mina i samma ögonblick som jag tog dem?»

»Ja visst!»

»Men då var det ju mina egna pengar, jag tog, och att ta sina egna pengar är ingen ohederlig handling.»

»Hm!» sade advokaten. »Man får tänka sig, att det i utförandet av handlingen fanns ett ohederligt moment innan pengarna övergingo i din ägo.»

»Det får man inte tänka sig», svarade journalisten. »Ty överenskommelsen var, att pengarna skulle bliva mina *i samma ögonblick* som jag begick en ohederlig handling, inte i ögonblicket efter, alltså inträdde min äganderätt *samtidigt* med detta ohederliga moment, och de pengar jag tog voro alltså mina egna.»

»Hm!» sade advokaten.

»Men», fortsatte journalisten. »Om penningarna voro mina egna var handlingen icke ohederlig. Och då handlingen icke var ohederlig hade jag heller icke uppfyllt villkoret för att få pengarna—och pengarna voro icke mina. Har jag rätt?»

»Hm», sade advokaten.

Journalisten skrattade kort.

»Nå! Jag tog således pengar, som icke voro mina. Detta var en ohederlig handling. Men då jag begick en ohederlig handling blevo pengarna mina;—följer du med?—jag tog alltså mina egna pengar, vilket icke är ohederligt, pengarna voro alltså icke mina; alltså var handlingen ohederlig, alltså voro pengarna mina; alltså var handlingen hederlig, alltså voro pengarna icke mina; alltså var handlingen ohederlig, alltså —»

»Stopp, stopp!» sade advokaten. »På det viset kan du hålla på hela natten.»

»I evigheters evighet!» svarade journalisten. »Faktum är, som jag haft nöjet att bevisa, att om min handling var ohederlig så var den hederlig och tvärtom. Kan du döma vad som i detta fall är rätt och orätt?»

»Hm!» sade advokaten. »Ett högst invecklat rättsfall.»

»Herrarna kan tvista om den juridiska rätten, men moralisk rätt att behålla kovan hade du lika förbaskat», avgjorde ingenjören.

SVÅRSÅLD VARA

»Nu för tiden kan man sälja allting och få bra betalt för det», sade direktör S:son Silverling belåtet och drog ett par bloss på sin cigarr.

Tre av de fyra andra unga gulascher, som utgjorde hans auditorium, nickade instämmande—de hade alla erfarenheter i den vägen—men den fjärde, direktör P:son Perén såg betänksam ut.

»Inte allt», sade han.

»Min värderade broder», sade Silverling. »Vill du vara av den godheten att ge oss ett exempel, som bär upp ditt absurda påstående. Har du inte själv sålt höboss som tesurrogat med ett par tusen procents avans, och har vi inte allesammans på samma sätt bevisat äktheten av min sats.»

»Tror du», sade Perén, »att du skulle kunna sälja en hundralapp för hundratjugu kronor?»

Silverling skrattade.

»Ja, nästan», sade han. »Men det var inte precis så, jag menade.»

»Nå», sade Perén. »Tror du, att du skulle kunna sälja en hundralapp för tjugu kronor?»

»För tju—jo, tacka katten för det! Det skulle väl vem som helst kunna.»

Perén tog långsamt upp sin plånbok och plockade fram fem fina och släta nya hundralappar.

»Antag att vi utnämner Ansén till försäljare. Han är opartisk och dessutom smärt ännu. Han går hem och tar på sig en av de kostymer, som han brukade använda innan han började tillverka mjölsurrogat av sågspån, samt en sportmössa och när han så ser ut som en vanlig, enkel medborgare skall han gå ut på gatan och försöka att sälja dessa fem hundralappar till fem välklädda medborgare för tjugu kronor stycket. Men han får. endast fråga fem personer. Om tre eller flera köper har jag förlorat och ger dig, Silverling, tio tusen kronor, köper ingen eller endast en eller två, anses din sats, att man katn sälja allt, vederlagd, och du ger mig tio tusen. Dessutom bjuder den förlorade sällskapet på en bättre middag.»

»Topp!», sade Silverling. »Beställ middagen genast, du som kommer att förlora. Det säger ju sunda förnuftet, att den, som blir erbjuden en hundralapp för tjugu kronor tror att säljaren har mist förståndet, och passar på tillfället att göra ett litet kap.»

»Såvida inte samvetet—», sade en av de andra.

»Åh håll mun», sade Silverling.

Någon timme senare drev direktör A:son Ansén klädd i sportmössa och en av de kostymer, han ansåg snygg när han ännu var biträde i en speceriaffär på norr, utefter Hamngatan, med de fem nya, fina hundralapparna i handen. De övriga fyra herrarna följde hans förehavande från andra sidan gatan.

Till första offer utsåg han en ung man av affärstyp.

»Skall herrn köpa en hundralapp!»

»Vafalls?» sade den andre och stannade.

»Köp en hundralapp! Ny och garanterad äkta, för tjugu kronor.»

Den unge mannen granskade Ansén ett ögonblick och blev röd.

»Dra åt skogen, sabla drummel», röt han. »Vore det inte mitt på gatan, så skulle ni få smörj. Har ni inget bättre att göra än att gå ute och driva med folk?»

Så gick han.

Nästa offer blev en äldre gentleman, som först noga förhörde sig om sedelns äkthet, och sedan så demonstrativt såg sig om efter en poliskonstapel att Ansén fann sig föranlåten att försvinna i folkhopen för en stund.

Nummer tre var en medelålders dam, och hon blev genast intresserad.. Men hon vägrade envist att ta upp tjugu kronor ur väskan för att lämna dem i utbyte mot hundralappen. Däremot var hon fullt villig att ta emot åttio kronor om Ansén ville växla hundralappen i en affär.

Därpå strandade den affären, och som tre personer nu vägrat köpa måste Silverling till sin förvåning erkänna sig slagen, men efter ett kort sammanträde beslöts att experimentet skulle fortsättas. Perén särskilt yrkade på detta, emedan han ville ha fastställt att sedlarna över huvud taget icke voro säljbara ens till det begärda låga priset.

När alltså en landsortslöjtnant på väg till Gymnastikcentralen närmade sig, antastades han av Ansén:

»Vill löjtnanten köpa en hundralapp!»

»Köpa vad?» svarade officern och stannade.

Ansén höll fram sina fem hundralappar solfjädersformigt och sade:

»Köp en hundralapp, löjtnanten! Ny och fin och garanterad äkta! Kostar bara tjugu kronor.»

I detsamma anlände den femte kunden. Det var tillfällighetsarbetaren Karl Anton Severin Johansson-Blomstergren-Kvick, som passerade vägen fram på spaning efter middagskovan, och här såg han den plötsligt i sagolik riklighet utsträckas framför sig.

Kvick ägde inte tjugu kronor, men däremot ägde han en högt uppdriven förmåga att gripa tillfället i flykten. Och hans stora svarta näve körde blixtsnabbt fram mellan löjtnanten och Ansén, och grep det i form av fem nya, fina hundralappar.

»Va säger'u, grabb! Säljer du hundralappar för tjuge spänn styck. Å här ä fem stycken. Håll rejt, jag tar klabbet. Fem gånger tjugu är hundra, vassego, här ä hundra kronor till betalning.»

Med en artig gest räckte Kvick tillbaka den ena hundralappen till Ansén, stoppade lugnt de andra fyra i fickan och fortsatte sin väg mot de väntande ådekolångnubbarnas mångfald.

ARTIGHET I BARBACKA

Den som inte känner till Barbacka, kanske tror att detta lilla samhälle med sina 2,394 själar som alla känt varandra sedan barnsben, och äro lika hemma i varandras familjehistorier som i sina egna byxfickor, är särdeles demokratiskt. Men han tar miste.

I Barbacka finns en rangskala vars otaliga hårfina nyanser endast en inföding kan hoppas att någonsin kunna bemästra, och det kastväsen, som existerar där är oändligt mycket hårdare och mera omöjligt att bryta ned än Indiens.

Biträdet i Olsons diversehandel, Johan Persson, var infödd barbackabo, och kände sin stad och alla dess förhållanden på sina fem fingrar, om nu ett så bleklagt uttryck kan användas om en så ingående kännedom. Han visste sin egen position, vilken är den enda punkt på rangskalan, som evigt förblir oklar för många barbackabor, och hade på pricken klart för sig hur mycket han skulle lyfta på hatten för borgmästaren, kyrkoherden, lektorn, veterinären och de andra honoratiores, och hur pass litet han behövde lyfta den för samhällets övriga inbyggare.

Han fann det alldeles i sin ordning att borgmästaren besvarade hams ödmjuka hälsning genom att lyfta ett finger, och kyrkoherden hela handen till hattbrättet, men skulle ha blivit djupt förolämpad om inte provinsialläkaren tagit i hattbrättet och pastorsadjunkten inte lyft hatten två tum.

Persson var således efter barbackasynpunkt en särdeles korrekt ung man med lovande framtid, och själv drömde han rosiga drömmar om att en gång själv bli diversehandlare, och få se även borgmästaren lyfta på hatten kanske en hel decimeter.

Men Persson hade också andra drömmar. En av hans bästa vänner och f. d. kamrater i affären, Pelle Andrén, hade emigrerat till Stockholm där han fått plats i något så oerhört fint som Nordiska Kompaniet, och Persson drömde ibland att denna upphöjelse skulle kunna vederfaras även honom. Och för att undersöka möjligheterna i den vägen, tog han sig en gång ledigt och reste till Stockholm.

Persson hade aldrig sett någon annan stad än Barbacka förr, och Stockholm gjorde honom nästan andlös. Något så storslaget hade han aldrig ens i sina djärvaste drömmar kunnat föreställa sig. I Andréns sällskap besökte han sagolikt praktfulla nöjespalats, sådana som Berns och Svarta Katten, och såg hus så stora, att hela Barbacka samhälle skulle kunna bo i dem, om också lite trångt.

Andra dagen när de promenerade uppför Birgerjarlsgatan knuffade Andrén honom i sidan och sade:

»Pass opp! Här kommer utrikesministern. Han är kund hos mig!»

Persson höll andan och stirrade. Denne väldige man såg ut som en vanlig dödlig, men dock inte fullt så vanlig som honoratiores hemma i Barbacka, och fastän han inte var klädd i cylinder betraktade Persson

honom med en vördnad, som gränsade till andakt.

Men när Pelle hälsade på mannen och denne artig och förbindligt hälsade tillbaka brast förtrollningen:

»Nä du, Pellskurk, du går och driver med mig!» sade han litet förtörnad.

»Det där var ingen minister.»

»Visst var det det! Varför skulle det inte vara det?» svarade Andrén förvånad.

»Du hälsade ju på honom som på en manufakturhandlare med tio tusen kronors inkomst, och han hälsade tillbaka. Om det hade varit en minister, så skulle du ha gjort halt och front och han skulle inte ha sett åt dej.»

Andrén skrattade.

»Så är det hemma i Barbacka, ja. Där är brackorna ohövlige bara för att dom tycker att dom ä något. Men här är det inte så. Här hälsar en schentleman på en annan schentleman, och bryr sig inte om vad han har till levebröd.»

»Du vill väl inte slå i mig att en minister tar av sig hatten för ett handelsbiträde.»

»Du har nyss sett en göra det.»

»Då var det för att du är i Nordiska Kompaniet.»

Andrén sträckte på sig.

»Kanske delvis», sade han självmedvetet. »Men inte uteslutande. Om jag hade varit anställd i en vanlig butik, där statsrådet var kund, så hade han lyft på hatten i alla fall.»

Persson var fortfarande tämligen tvivlande, men hans tvivel började rubbas när Andrén då och då hälsade på greve den och konsul den, ofta flotta herrar i cylindrar och lackskor—ty Andrén stod i herrekiperingsavdelningen—och Perssons föreställningsvärld ställdes allt mer på huvudet.

Men fullt övertygad blev han först när de på Strandvägen mötte kronprinsen.

Nu inhörde kromprinsen visserligen inte till Andréns kunder, och hade inte heller på annat sätt ådragit sig förmånen av denne herres personliga bekantskap, men när han och Persson, i synnerhet Persson, som lojala rojalister ströko av sig hattarna, lyfte han också på hatten. Och hans blick tangerade ett ögonblick Perssons ansikte.

Det var en ganska avsevärt förändrad Persson, som kvällen därpå reste tillbaka till Barbacka, och när han på sin första middagsrast efter ledigheten mötte borgmästaren på Storgatan, hälsade han endast som på en specerihandlare med sex tusen kronors inkomst.

Borgmästaren gav visserligen Persson en förvånad blick, men lyfte dock fingret till hatten och gick vidare.

Men i Perssons själ sjöd vreden. Han hade sett statsråd, grevar och konsuler lyfta på hatten. Svea rikes kronprins hade lyft på hatten för honom, just för honom, och så bevärdigade en vanlig borgmästare honom

endast med en knapp honnör. Han beslöt att göra revolution.

Nästa gång han mötte borgmästaren var hans ansikte blekt men bestämt. När borgmästaren såg honom höja armen mot hatten gjorde han enligt vanan honnör med pekfingret. Och Persson svarade på samma sätt. Mitt på Barbacka storgata.

Som träffad av den traditionella blixten stannade borgmästaren och såg efter Persson, som stolt, men kanske med något veka knän, skred vidare. Men den blick, borgmästaren slungade efter den unge mannen, kom de närvarande Barbackaborna att bäva för Perssons öde.

Tredje mötet mellan Persson och borgmästaren skedde, även det, på Storgatan, och det på blanka söndagsförmiddagen till på köpet. Nyheten om Perssons oerhörda beteende hade naturligtvis spritt sig, och med andlös spänning avvaktade det söndagspromenerande Barbacka det som skulle ske. Ty att borgmästaren skulle ta den uppstudsige i grundlig upptuktelse stod klart för alla.

Men något helt annat skedde. När borgmästaren närmade sig Persson, strök han nämligen av sig hatten med en ödmjukhet, som var alldeles för stor att kunna kallas väl spelad, och böjde dessutom sin stolta rygg mot jorden.

Då gjorde Persson sitt stora misstag. Han förde nonchalant pekfingret till mössan och gick förbi.

Han hade glömt kronprinsen.

* * * * *

Det går an att göra revolution i Ryssland och Portugal, ja, det kanske även kommer att lyckas här i gamla Sverige som stat betraktat. Men i Barbacka går det inte.

Persson är nu biträde i Karlssons diversehandel i Blåmåla och stryker hatten ned till knät när han möter Blåmåla borgmästare.

Och borgmästaren gör honnör med ett finger.

JÄRNVÄGSSTREJKEN I FÄLANDA

Den stora lokmannastrejken hade gått spårlöst förbi Fälanda—Bondåkra järnväg. Varken lokföraren eller eldaren, som förde tåget två gånger dagligen de sjutton kilometerna fram och tillbaka, voro nämligen organiserade, och hade följaktligen inte en aning om vad som försiggick, ty som var man vet har ingen av städerna någon annan järnvägsförbindelse än den korta stump, som förbinder dem med varandra; kommunikationen med yttervärlden uppehålles för övrigt medelst ångslupen Karl Gustav, som varje måndag, onsdag och lördag avgår från Fälanda till Kosseby, varifrån man ju med endast sju kilometers landsvägsskjuts når Kalvas hållplats vid stambanan.

Men läser inte Fälandaborna tidningen? frågar den undrande läsaren.

Jo, Fälandaposten. Men Fälandaposten är en verklig lokaltidning, och lägger fälandasynpunkter på allting. Dess redaktör anser det vara en mycket viktigare nyhet att slaktare Nyblads biträde vid styckandet av kalv råkat hugga sig i handen, än om ett par kejsardömen ramla omkull. Och däri har tidningen utan tvivel rätt. Ur fälandasynpunkt.

Världskriget var ju omnämnt i Fälandaposten, fastän det icke direkt berörde tidningens spridningsområde, men på en sådan småsak som lokmannastrejken ägnade tidningen inte ett ord.

Alltså gick den stora strejken sin gång och avblåstes utan att Fälanda hade en aning om det, men fjorton dar efter dess slut fick fru Olson, som har matservering, genom ett brev från en släkting veta, att det var något trassel med järnvägarna, och meddelade genast sin oklara mening därom till eldare Fröjd när han kom för att äta middag.

När Fröjd sedan kom ned till stationen för att elda eftermiddagståget, meddelade han nyheten på sitt sätt till sin förman, lokförare Johansson.

»Dom lär strika», sade han.

»Hocka?» frågade Johansson.

»Lokförara och eldara», upplyste Fröjd.

Johansson blev fundersam och det blev tyst en stund medan Fröjd ordnade med fyren.

»Äss Johansson tycker som ja, så är de väl bäst att vi strikar också», sade Fröjd tveksamt till slut.

»Ja står just å tänker på't, Fröjd», svarade Johansson. »En ska ju hålla ihop.»

Efter en stunds ytterligare diskussion fattade maskinpersonalen vid Fälanda—Bondåkra järnväg definitivt

beslut att strejka, och tågade mangrant upp till trafikchefen, diversehandlare Erikson, för att meddela den remarkabla nyheten.

Johansson steg in i Erikssons butik med Fröjd diskret i bakgrunden.

»Gudagen», sade trafikchefen, och snodde ihop en strut av tidningspapper. »Va vell I för något?»

»Joo, Eriksson», sade Johansson litet förläget. »Dä ä så, att vi tänker strika.»

»Strika», skrek trafikchefen och tappade struten, som nu innehöll för tio öre karameller. »Va i halsefyr är det med er, pöjkar?»

»Jo si», svarade Johansson. »Lokmännera strikar över hela Sverige nu, och vi får la följa exemplet.»

»Det var det värsta jag har hört», sade Eriksson. »Å om en halvtimme ska ju tåget gå te Bondåkra. Vem ska köra det?»

Johansson tittade på Fröjd, och Fröjd på Johansson.

»Äh hum», sa lokföraren till slut. »Värre ä dä väl inte med strikinga än att vi kan köra tåget fram å tebakars, så får vi väl tala om saken sen hur vi vell hat.»

»Det var hyggli det», sa trafikchefen. »Jag kunde väl tro, att I inte vell strandsätter oss.»

Alltså gick Bondåkra-expressen som vanligt femton minuter efter utsatt tid från Fälanda centralstation, och anlande som vanligt trettiofem minuter försenad till Bondåkra dito. Senare på eftermiddagen gjordes återresan i laga ordning.

Morgonen därpå kom Eriksson ned till Fröjd, som höll på att putsa loket.

»Strikar I fortfarande?» frågade trafikchefen och bjöd på snus.

»Ja vesst», svarade Fröjd. »Åtminstone har ja inte hört nå't annat.»

»Men I kör la tåget nu på förmiddan ändå.»

»De tänker'a väl vi gör! Han kan ju tala ve Johansson om'et.»

Johansson visade sig inte heller omedgörlig, och även på eftermiddagen och nästa dag lät han tala med sig, så att den enda rubbning, som strejken åstadkom var att trafikchefen för varje tågs avgång måste komma överens med lokföraren.

Fälanda- och Bondåkraborna voro livligt intresserade av strejken, som i Posten behandlades i spaltlånga artiklar, och varje gång tåget gick eller kom vid endera av stationerna möttes det av väldiga människomassor av ända upp till fyrtio personer, som voro ute för att se på strejken.

På fredagen kommo de strejkande som vanligt för att hämta sin avlöning.

»Hm», sade Eriksson. »Egentligen skulle ni inte ha nåka lön återsom I strikar, men I ä så hyggliga ändå,

så här har I pengar. Men va strikar I för egentligen. Vell I ha mer lön?»

»Vi strikar för att dom andra strikar», upplyste Johansson. »Men äss vi får mera lön, så får vi la tacka.»

»Ja», sade Eriksson. »Ja har tänkt te öka på me en femma i veckan åt er var äss I fortsätter te köra tåge.. Lövar I de?»

»De kan vi la löva», sade Johansson. »Och tack sa han ha, Eriksson. De va hederligt av honom. Men ja vill bara säga de, atte strikar de gör vi i alla fall.»

Så fortsatte strejken och trafiken tills några dagar senare en ung ingenjör som bolaget i ett anfall av högfärdsvansinne anställt, kom för att tillträda sin plats. När han fick höra talas om strejken fann han tillfället lämpligt att genast visa sig på styva linan, och gick därför ned till loket när förmiddagståget kört in för att avgå till Bondåkra.

»Ni strejkar jul!» sade han till Johansson.

»Vi gör de, schenjörn!» medgav lokföraren.

»Vad ska ni då på loket att göra?»

»Va?»

»Ni tänker naturligtvis göra sabotage, era lymlar, men det skall förhindras. Gå ifrån loket!»

»Vecket?»

»Gå ifrån loket, säger jag! Annars—»

»Men vi har lövat—», protesterade Johansson.

»Jag ger katten i vad ni lovat», röt ingenjören. »Gå ifrån loket ögonblickligen!»

Johansson och Fröjd hasade sig förvånade ned, och med ett spänstigt språng hoppade ingenjören upp i förareboxen. Han såg på klockan. Det var avgångstid. Stinsen syntes inte till, men utan att vänta på avblåsning satte han i gång.

För första gången sedan banans öppnande avgick tåget på bestämd tid, vilket hade till följd att personvagnen gick tom, och att det sades många fula ord av de fälandabor, som den förmiddagen tänkt resa till Bondåkra men rättat sig mera efter de verkliga tågtiderna än efter de officiella.

Men lokmännen gingo bekymrade hem till Johansson för att vid en kopp kaffe diskutera den situation som uppstått. Diskussionen övervars även av Pelle Johansson, lokförarens minderårige son, och det var denne förhoppningsfulle unge man, som löste knuten.

En stund senare begåvo lokmännen sig till trafikchefen.

»Det är en snygg historia det här», hälsade Eriksson dem med. »Där ser I hur det går när en strikar. Det är elva stocken passagerare som inte

har kommit med tåget nu, och ibland dem är självaste borgmästaren i Bondåkra, som skulle hem å hålla råstu.»

»Inte ä de varat fel», sade Johansson. »Hade vi bara fått strika i fre, så hade detta allri hänt. Och så vet en ju allri va en sån där kan göra mä tåget.»

»Åh nog kan han körat», sade Eriksson, »han ä ju schenjör.»

»Men tror Eriksson han kan få öppet för den stora backen ve Fäby?» frågade Fröjd. »Jag vet bäst hur en får ulla på för å klara den. Tänk om tåget blir stående ute på linjen.»

»Vi tar la dressin å far dit», sade Johansson. »Äss Eriksson följer mä, så kan vi ju åta oss te klara upp'et äss de behövs.»

Naturligtvis var trafikchefen genast med på den saken; de gävo sig av, och ovanför stigningen lyftes dressinen ur spåret.

Snart hördes det välkända pustandet på avstånd, expressen kom sniglande mot kurvan och började kånka uppför backen. Det gick inte långt, farten minskades ytterligare, och snart stod tåget stilla, med lokomotivets hjul vansinnigt snurrande på samma fläck. Så började det sakta åka baklänges.

Två gånger till försökte ingenjören förgäves få upp tåget, sedan inskred Eriksson:

»Stig ner ifrå loket, schenjörn», sade han.

»Vafalls?»

»Stig ner ifrå loket, säger'a. Johansson och Fröjd ska köra hem tåget!»

»Men det är ju strejk, och—»

»Lägg se; inte i det här, schenjörn, för det begriper han inte», sade Eriksson. »Kom nu bara, så sätter vi oss i personvagnen, å så kör pojkarna hem tåget.»

»De vell säja», sade Johansson. »Äss vi får strika i fre sen. Annars gör vi't inte.»

»I får göra hur i vell, pöjkar», sade Eriksson. »Kom nu, schenjörn.»

De båda herrarna stego upp i personvagnen, lokmännen togo sin platser i förarboxen, tåget backade, tog sats, och rusade med den vansinniga hastigheten av nära två mil i timmen mot backen. Och ur buskarna hoppade Pelle fram med en påse i handen och började, springande framför lokomotivet strö sand på rälsen, som han en stund tidigare omsorgsfullt såpat. Stolt ångade Fäländae-expressen uppför backen.

Strejken och trafiken gå fortfarande sin gilla gång på Fäländae—Bondåkra järnväg.

EN SPRITAFFÄR

Det här hände i den gamla, goda tiden, då restriktionerna inte ännu voro uppfunna. Runt kajerna i den stora sjöstaden vandrade många underliga existenser, som togo emot fartygens trossar och gingo ärenden för befälet för en tolvskilling, vilken sedan omedelbart omsattes i ett par dragnaglar med tilltugg. Bland dessa hamnens typer var Kalle Skjorta en bland de bäst kända och anlitade. Ty Kalles hjärna hade inte ännu fullkomligt bortbränts av systemsprit, och gällde det en mera delikat affär, som smuggling eller annat, så var hans medarbetarskap mycket anlitat.

En het sommardag hade emellertid Kalle inte lyckats förtjäna ett korvöre, och törsten var följaktligen ytterst pinsam. Stenpållaren som han satt stödd emot brände het, presenningen över säckstapeln bredvid luktade tjära, och över ångaren Venus' svarta plåtdäck stod luften dallrande av värme.

Kalle Skjortas blick gled slött över Venus' däck. Skulle han försöka tigga en tolvskilling av kapten Olsson eller styrman? Man var ju gamla bekanta. Eller kanske det fanns något skrot ombord som man kunde lägga vantarna på och realisera.

Nej, på däck låg ingenting utom en kutting om trettio liters rymd, och den var det nog inte värt att knycka. Men—— Det fräste till i Kalle Skjortas hjärna, och med ett flin, som blottade trettiotvå snusiga tänder, reste han sig och gick ombord för att ta reda på styrman.

En halvtimme senare steg den välkände hamnbusen Kalle Skjorta in i Larsons vinhandel bärande en kagge över axeln:

»Jag skulle hälsa från kapten Olson på Venus och få tjugu liter konjak av den vanliga sorten på den här kaggen. Det är tio liter i förut.»

»Det skall bli», sade biträdet, tog emot kaggen och skickade en lagerkarl bort att fylla den.

Kalle Skjorta väntade lugnt på sin vara och underhöll under tiden biträdet med en del historier från hamnen, ty Kalle var sällskapligt anlagd och alls inte hög. Så kom kaggen tillbaka, och Kalle svängde med en elegant gest upp den på axeln:

»Kapten tittar in och betalar när han går förbi!» sade han flott och närmade sig dörren.

Men biträdet var där före honom.

»Nej, stopp, min gubbe lilla, kapten Olson brukar alltid betala kontant.»

»Vafalls», sade Kalle Skjorta. »Är inte kapten Olson betrodd i den här giftbutiken, va?»

»Jo, för all del, det är han visst, men inte du. Ställ ner kaggen och gå och skaffa antingen kontanter eller också en rekvisition från kapten Olson, så lämnar vi ut spriten, men annars inte.»

Långsamt och med oändlig värdighet ställde Kalle ned kuttingen.

»Och ni tror att det skulle falla mig in att komma med en dylik hälsning till min vän och gynnare kapten Olson? Faller mig aldrig in. Tappa ni ut era tjugu liter svavelsyra, så skall jag gå tillbaka till kapten Olson med kaggen och de tio liter han anförtrott mig och meddela honom hur ni uppfört er. Det skulle förvåna mig om han någonsin mer köper en droppe i den här butiken.»

Fullkomligt oberörd av Kalles förebråelser lät biträdet tappa av de tjugu literna, varefter Kalle med sin skvalpande börda på axeln stolt avlägsnade sig.

»Nu gjorde allt Kalle Skjorta ett bondförsök», sade biträdet till lagerkarlen, »men det misslyckades. Oss lurar han inte så lätt.»

Men Kalle Skjorta fortsatte själaglad sin väg ned till hamnen för att dricka sitt lystmäte av den utmärkta grogg han hade i kaggen. Han hade nämligen tappat tio liter vatten i den innan han gick till spritaffären.

MAJUMBA

Decemberregnet strilade ned och piskade med ett entonigt, sövande smatter mot kaférutorna. Himlen stod jämngrå och mulen och konturen av Hotel de Villes vackra filigranstorn suddades ut i den mulna ödsligheten.

»Fy tusan, vilken julafton!» sade jag. »Jag ångrar, att jag inte reste hem.»

»Jeg ogsaa!» sade Tolnæs, norrmannen, med känsla och övertygelse. »Men dels vilde jeg ikke rejse fra jer, och dels hade jeg slet ikke nogen penge.»

»Ädla själ!» sade Strand. »Harrison hade pengar, han, och för resten är ju biljetten till London inte en så blodig historia, att inte en karl med någon energi kan klara den biffen. Harrison äter alltså plumpudding i kväll medan vi, arma satar, får finna oss i att dricka vår vanliga café-cognac på den vanliga syltan i Calais, där ödet behagat placera oss för närvarande.»

Tolnses suckade och öppnade munnen för att säga något, men jag avbröt:

»Klaga inte, Tolnæs, fastän vi sitter ensamma och övergivna denna heliga kväll. Du har aldrig varit borta från din mamma förr, men var lugn, min son, fortsätt att vandra lite i världen, så får du nog fira din helg på mycket besynnerligare sätt än nu. Julen för två år se'n var jag med och fick smörj efter en spårvägsolycka i Amerika, och—»

»Och julen förut!» stack Strand in. »Den glömmar jag aldrig.»

»Berätta!» sade Tolnæs och jag samtidigt och vinkade åt kyparen att fylla på våra kaffeglas och servera mera cognac. Vi visste av erfarenhet att Strand var en god berättare, och att han upplevt en hel del under en rad brokiga år ute i världen.

Strand log och tände en Maryland-cigarrett.

»Som ni vet, pojkar», började han, »var jag i min ungdom dum nog att rymma hemifrån vid sexton års ålder. Gav fanken i gymnasiet och den komfortabla handelsbana farsgubben stakat ut för mig, och gav mig till sjöss. Efter tre år kom jag hem igen, och begick dumheten nummer två, nämligen att ta värvning. Ytterligare tre år senare, när jag som distinktionskorpral fick mitt efterlängtade avsked ur armén, begick jag dumheten nummer tre; jag lät anställa mig i Kongostatens armé. Gossar, gossar, det var den största dumheten av alla, men jag var bara vid er ålder då, så man kan inte fordra, att jag skulle ha vett.»

»Hut!» sade vi.

»Tyst pojkar, ni kommer att instämma med mig om några år. Enfin, tiden i Kongo var ett helvete. Hade jag

inte tagit min Matts ur skolan när mina fem år voro ute, hade jag nog med tiden blivit lika stor bandit som belgierna själva. Hur negrerna behandlas vet ni förut genom undersökningskommittéernas rapporter, som publicerats i pressen. Och det var inte det värsta. Men att se kamraterna dö undan för undan. Friska, präktiga svenska pojkar. Kommer dit ned med hälsans rosor på kinderna. Så småningom målas de malariagula, och en vacker dag—good bye, little girl, good bye! Vet ni hur man begraver en kamrat där inne i djungeln? Jo, man slår kortsidan ur en gevärslåda, spikar fast en hög hatt—sådana finnas alltid i lager som bytesartikel, det är ju kungaemblemet där nere—alltså, man spikar fast en hög hatt på lådans kortsida. Då räcker gevärslådan, om karlen inte är alltför lång. Ruskigt, säger ni. Tja, man blir van.

Jag tog alltså avsked ur Kongostatens tjänst, men på utresan träffade jag i Leopoldville en engelsk affärsman, som hade en rad faktorier, byteshandelsstationer, utefter kusten av engelska Västafrika.

Han tyckte om mig, och när han fann att jag kunde konsten att behandla både negrer, portugiser och vita män, så engagerade han mig genast för ett ganska hyggligt gage. Först skulle jag biträda vid ett faktori någon tid, för att sedan, när jag lärt mig de speciella tjuvknep, som användes i detta slags affärer, själv bli föreståndare för ett dylikt.

Bien, ett par veckor senare höll jag mitt intåg i Nulla-Nulla, d. v. s. jag sam i land från valbåten som kantrat i surfen, och drev med ett par sparkar och något blomsterspråk roddarna ut i vattnet igen för att dyka efter mitt bagage.

Det bärgades, och jag märkte, att jag gjort ett gott intryck, ty faktoriets svarta arbetare, Kroo-negrer varenda man, betraktade mig med vördnad, och faktoriets föreståndare, en gammal malariainpyrd skotsk suput, hälsade mig välkommen och bjöd på gin och champagne.

Nulla-Nulla var ungefär lika glatt och trevligt som en kyrkogård i regnväder. Några hyddor av korrugerad plåt inskjutna på en relativt torr landremsa mellan havet, en flod, där en gyttjig gul lervälling sakta flöt mot modersfammen, och det eviga träsket, vars dimma överskyggade allt och alla, så att man måste förvara rakkniven i en burk palmolja för att den inte skulle rosta.

Den användes för resten inte så ofta, ty man var inte mån om sitt yttre. En solhjälm, en kostym smutsiga pajamas och ett par vita skor, som sällan besudlades med piplera, detta var den prakt i vilken vi civilisationens representanter uppträdde. Komforten var en tätsäng med moskitnät, födan konserver, fisk, kinin och genever. Ja, det var en härlig plats, men jag hade varit med om sådant förr i Kongo.

Fram på hösten flög fanken i kroppen på den skotske suputen. Han fick för sig att han skulle resa hem till julen. Han hade inte sett Skottland på tolv år, sade han, och ville gärna se det en gång till innan whiskyn och febern gjorde kål på honom.

Och i november gav han sig mycket riktigt i väg med en av de gamla smutsiga oljetankar från Liverpool, som trafikera kusten, och jag var ensam med faktoriets, några niggerer, ett par portugiser och ett par miljarder myggor.

Där satt jag, som sagt, på stranden av den gula floden, på vilken kanoter, gjorda av urbrända trädstammar, kommo flytande med olja, gummi och blodiga elefantbetar från det hemlighetsfulla hinterlandet, och jag tänkte på skottens avskedsord:

'Sköt väl om faktoriets, my boy, och vad du gör, försök att ställa dig väl med den gamle skojoaren Majumba.'

Majumba, ja. Jag hade ofta hört namnet på den fruktade härskaren där inne i de mystiska skogarna. Han som tog tull av alla, som färdades genom hans område till kusten, till och med av de stridbara haussanegrerna, som svuro vid profetens skägg och djupt föraktade fetischdyrkarna.

Han var en mäktig man, Majumba, ty han kunde med ett ord göra slut på all byteshandel om vi råkade ådraga oss hans misshag, han kunde skicka en negerhär, som sopade bort oss från världskartan på några timmar, och å andra sidan kunde han låta rika håvor regna över oss, om det föll Hans Blanksvarta Majestät in.

På sistone hade han emellertid inte varit riktigt nådig, om det nu var Hans Brittiska Majestäts regering som stött honom för huvudet, eller bolaget, som inte varit nog frikostigt med gin och champagne på hans senaste visit till kusten, vet jag inte, nog av, kung Majumba hade börjat ta så höga tullar av de nigrer som foro genom hans område, att den mera värdefulla byteshandeln började kringgå hans maktsfär och alltså hamna vid andra faktorier, uppåt eller neråt kusten.

Nu har jag egentligen aldrig varit rädd för något i hela världen, och minst av allt för en så'n där operettkung i simbyxor och cylinder, och jag började lite smått fundera på hur jag skulle få honom att ta reson.

Frågan var kvistig, men lyckligtvis för mig löste den sig själv så småningom.

Medan jag var i militärtjänst hade farsgubben hemma aldrig velat veta av mig—jag hade ju svikit hans hopp om att få se mig som stor businessman—men när jag fått anställning på det här faktoriet slängde jag på måfå av ett brev hem, och si, det tog skruv. Nådens sol började åter skina.

En vacker dag fram i december tjöt det gamla skrovet Omungas ångvissla utanför surfen, och med valbåten kom skepparn i land för att få en whisky med orangebitter och se efter hur mycket gods jag hade att låta honom få.

'Jag har en låda med till er, Strand', sade han vid tredje whiskyn. 'En långväga en, ända från Norge, eller Sverige eller vad fanken det är för land ni är ifrån.'

'Hut, gamle havsvagabond!' slängde jag åt honom och kilade ut för att få tag i lådan, för ta mig katten var jag inte så pigg på att få se vad den innehöll, att jag inte kunde styra mig.

Och det var ett innehåll som stod i mantal, må ni tro. Svensk punsch och brännvin, glöggkryddor, lutfisk konserverad i glasburkar, skinka likaledes konserverad, och klenäter med mera ätbara saker, och sist men inte sämst en massa julgransgrannlåt, som skulle gjort nigrerna vansinniga av avund om de fått se den.

Ett brev fanns det också i lådan, och i det uttalade farsgubben sin tillfredsställelse med, att jag äntligen kommit in på affärsbanan, och att morsgumman, som ville att jag skulle fira en kristlig jul ute i det hedniska landet, plockat ihop lite smått och gott åt mig för julafton 'och så kanske det kunde vara roligt för mig att bjuda mina vänner på svensk julmat'.

Gud välsigne gumman! 'Mina vänner'! Ensam vit man bland nigrer och portugiser! Åhnej, jag finge nog äta min julmat ensam, om jag inte ville associera mig med mindrevärdiga raser.

Well, Omunga gick, och julen kom, och jag hade ett herrans besvär med att lära min niggerkock, Bootlace,

'Kängsnöret', att laga svensk risgrynsgröt. Jag beskrev konsten för honom cirka hundra gånger, och varje gång svarade han orubbligt: 'Savvy plenty, Stann!' fastän jag mycket väl visste att han inte begrep det minsta.

Men det stod skrivet i stjärnorna att jag inte skulle få julfrid, ty på själva julaftonsmorgonen, när jag som bäst funderade på vad jag skulle hugga för träd till julgran, anlände en löpare med bud att Hans Majestät Konung Majumba var i antågande för att göra en visit hos den vita pampen.

Då blev det liv i luckan. Opp med Union Jack för att hedra den svarta slusken, Frankrikes sötaste och sämsta champagne på is, opp med en låda holländsk genever. Allt klart till att blidka den väldige.

En timme senare satt en av världens fetaste niggerer, en koloss om hundratjugo kilo, i en suckande rörstol på min veranda och lapade gin och champagne som en katt lapar mjölk.

Här var det bäst att smida medan järnet var varmt, och jag gjorde allt i världen för att övertyga Hans Mejstät, att jag var en ovanligt sympatisk person, men fast han söp som en pråmskeppare så blängde hans små runda tjurögon lika lömskt i alla fall.

När jag en stund måste gå ifrån honom för att sköta om någon syssla, gav jag honom en engelsk jultidning att roa sig med, och när jag kom igen, hade han fått tag i en färgplansch av kung Edward i ordnar och grannlåt, och han ville partout veta vem denne verkligt elegante man var. Jo, det var den store vite konungen.

Majumba betraktade länge och uppmärksamt planschen, och det syntes på den drummeln att han var avundsjuk. Tacka för det för resten. Själv var han ju bara klädd i en hög hatt, ett par blårandiga simbyxor och en trasig gul parasoll.

Men då flög den onde i mig. Jag fick idén till hur jag skulle vinna den svarte lymmelns eviga vänskap.

'Majumba', sade jag oskyldigt. 'Varför är inte du, som också är en stor konung, lika fin som den vite konungen.'

'Uff! Mum! Skål!' sade Majumba.

'Majumba', fortsatte jag. 'Din makt och glans har inte bländat mig fast den är stor, men din tjugande personlighet har vunnit min vänskap, och det är min vilja att du, o Majumba, blir minst lika elegant som den vite konungen.'

Svartingen spärrade upp korppluggarna och spetsade öronen, och jag skickade Bootlace efter min mammas låda. Majumba skulle klädas till julgran.

Ett stycke röd kalikå omskapades hastigt till uniformsjacka åt honom. Det var lätt gjort, bara ett par hål för armarna och ett snöre genom några hål i halsen. Ett par säkerhetsnålar höllo ihop det hela.

Majumba var en aning tveksam till en början, men den röda tröjan gjorde ett visst intryck på honom, och när han fick syn på glitterbuntarna, stjärnorna och snörena med alla nationers flaggor i en lång rad veknade han fullkomligt och lät mig göra som jag ville.

Och ni må tro, att Majumba blev fin. Tröjan översållades av stjärnor och blev katten så mycket elegantare

än kung Edwards, från ett snöre runt magen föll glittret i en glänsande frans ned mot knäna, snörena med alla nationers flaggor lindades kors och tvärs över bålen, i öronen hängde andra snören med påträdde färgade glaskulor, en julgranstopp av försilvrat glas krönte den ruggiga cylindern, vars framsida pryddes av en rosenkindad julängel av silverglitter. En massa andra småsaker, såsom förgyllda grankottar etc., placerade jag på måfå där mitt konstnärliga sinne sade mig, att de gjorde sig bäst.

När lådan var tömd var också Majumba så grann att det nästan gjorde ont i ögonen att se på honom, och när han fick se sin bild i min spruckna spegel, spred sig ett skimmer av verklig lycka över hans mera feta än egentligen vackra anletsdrag.

Och nigrerna grepos också av sann vördnad för honom. Både mina egna och hans svit, som satt på hasorna nedanför verandan och såg på hur den vite mannen prydde deras härskare. Majumba har nog aldrig i sitt liv blivit så vördsamt bemött.

Men jag som nu hade min julgran, beslöt att fira jul riktigt. Bootlace fick göra sitt bästa med håvorna, vilket inte var mycket, men snart sutto dock jag och Majumba vid det dukade julbordet och åto risgrynsgröt med kondenserad mjölk, och lutfisk och skinka. Majumba smorde kråset och tog snapsar och sken som en sol, och svor att jag var hans ende vän på jorden och hans broder och fader och moder.

Sen serverades kaffe och punsch. Majumba fann punschen välsmakande och hävde i sig enorma kvantiteter.

Mina och hans negrer beskådade på något avstånd med andakt de båda väldiges frosseri, och när den tropiska natten plötsligt bröt in och jag lät glöggens blå lågor flamma högt mot den mörka himmelen, och Majumba full och bra och lite rädd för sin vite vän, som kunde så hantera elden, vajande reste sig, så att grannlåten glittrade och glänste vid lågornas fladdrande spel, då kastade hela negersvärmen sig på magen och stämde upp ett hyllningsvrål:

'Ooo, Majumba! Oooooo, Majumba!'

Majumba var tydligen utnämnd till gud.

En timme senare hade Majumba fått nog, och hans kungliga snarkningar tonade mäktigt från rörstolen. Då steg sviten fram, grep med vördsamma händer sin monark, lämpade honom varsamt ombord på hans stora kanot och rodde med tysta årslag bort i natten.

Annars bruka nigrerna aldrig våga färdas under den mörka tiden på dygnet, men antagligen ansågo de Majumbas nya *ju-ju*, trollmakt, så stark, att de onda andar som ströva i mörkret inte skulle våga sig på dem.

Majumbas vänskap höll i sig, och han inte bara tvingade de andra nigrerna att låta sina bytesaffärer gå genom mig, utan lättade även på sina egna väldiga förråd av landets produkter.

Jag gjorde enorma affärer och funderade just på att börja på egen kula och bli miljonär, när Majumbas timme slog.

Åskådandet av sin egen bild med all julgransgrannlåten i min spruckna spegel, som han skickat en särskild deputation att byta sig till mot ett par manshöga elefantbetar, steg honom så småningom åt huvudet. Han

blev storhetsvansinnig, beslöt att erövra hela Afrika och anföll till en början närmaste engelska utpost med hela sin armé, fyra tusen man.

Men på utposten fanns en engelsk underlöjtnant med ett par irländska sergeanter och två hundra haussa-soldater, och denne unge engelsman hade inte mera känsla för det passande, än att han inte bara vägrade att låta sig dödas, utan även piskade upp Majumbas armé, ryckte in i hans land, brände ett dussin byar samt förklarade Majumba avsatt och utnämnde en ny nigger till kung. Och eftersom Majumba nog varit litet hårdhänt ibland och tagit livet av en och annan, accepterade folket sin nye härskare. Dock först sedan en av hovmännen stuckit en assegaj tvärs igenom Majumbas mage.

Och eftersom jag var Majumbas vän, ansåg den nye konungen mig som sin fiende och lät meddela bolaget, att han skulle känna sig angenämt berörd, om han fick mottaga mitt huvud som kröningspresent.

Och som jag hade anledning förmoda, att han, om inte presenten kom punktligt, skulle skicka några hundra man för att hämta den, steg jag ombord på ångaren Umballa av Liverpool, när den angjorde vårt faktori, och avreste till Europa.»

EN KRIGSLIST

Malmöståget var fullt redan när de båda kompanjonerna Esselgren och Anderstein anlände till perrongen, men eftersom de redan dagen förut försett sig med platsbiljetter, så vilade där inga ledsamheter, utan de trängde sig glatt in i sin vagn.

Men när de kommo in i sin kupé fördystrades deras anleten högst betydligt, ty fastän de beställt fönsterplatser, funno de, att de hade att sitta mitt i var sin soffa, rätt upp och ned, utan stöd på någon sida. Utom baksidan förstås.

Om inte Esselgren och Anderstein haft så viktiga affärer i Malmö, så hade de säkert stigit av och rest med ett annat tåg, men nu var saken den, att de båda herrarna, som voro rätt avsevärda smågulascher, kunde göra upp en jobbaraffär och svindla svenska folket på 25,000 vardera om de lyckades hinna till Malmö på kvällen. I annat fall skulle säkert varan gå till hederliga affärsmän, och det nedslående förhållandet skulle inträffa, att den skulle komma bemälda folk tillhanda utan den lilla prisförhöjning på ett par hundra procent, som herrarna åsyftat.

Nu var emellertid all fara för inträffandet av denna sorgliga eventualitet undanröjd. De båda kompanjonerna hade vaknat i god tid, och sutto nu inklämda på sina obekväma platser med utsikt att om en sexton timmar vara i Malmö, och på nattkröken göra upp affären.

Det gick något så när bra för de bägge affärsmännen att sitta på mittplatserna under de första två timmarna eller så, men sedan tröttnade de. Det började värka i sidor och rygg, huvudena blevo tunga och de kände behov av att luta sig. Men de hade intet att luta sig mot, utom ett par medpassagerare, som emellertid energiskt protesterade mot varje försök till dylikt närmande.

Situationen var kritisk. Men det är vid sådana tillfällen, som Esselgrens snille gör sig mest gällande. Det gjorde sig gällande nu.

»Hör du, Anderstein», sade han högljutt. »Nu går vi väl snart in i restaurangvagnen och äter frukost.»

Och i detsamma blinkade han långsamt och omsorgsfullt med vänstra ögat, för att Anderstein skulle förstå att något var i görningen.

Anderstein förstod, men visste inte vad.

»Vi gör väl det», svarade han.

»Det blir annat det än i Petrograd!» utropade Esselgren entusiastiskt och gnuggade händerna.

»Joo, det vill jag lova! Här får man ju ett mål *mat* för några kronor, där en fläsksvål och ett par skedblad

stuvade potatisskal för femti rubel.»

Medpassagerarna hade blivit intresserade av konversationen och en av dem vågade en fråga.

»Är det verkligen så hemskt i Petrograd?»

»Jo, var lugn för det», sade Esselgren högtidligt. »Ingen mat, inga kläder eller skodon. Gatorna fulla av rövare och mördare så att ingen går säker, och så rasar sjukdomar där.»

»Hemskt!» instämde Anderstein.

»Ja, koleran går ju så förfärligt där», sade den intresserade herrn.

»Ohyggligt!» sade Esselgren. »Tusentals fall om da'n, mycket värre än man tror här hemma. Dom stupar på gatorna, dom dröser. Rätt som man går och pratar med en god vän så får han magplågor och da'n därpå så är han död.»

»Det är ju förfärligt!» kom det i kör från passagerarna. »Var det länge sedan herrarna var där?»

»Nä då», försäkrade Esselgren fryntligt. »Vi kommer direkt.»

»Det vill säga, herrarna har legat i karantän en tid.»

»Inte!» sade Esselgren. »Man achtet sich! Inte har vi affärsmän tid med sånt. Vi kilade tvärs över Finland och så smet vi ut på Åland och seglade över till Grisslehamn, tyst och stilla, och nu är vi här. Fint skött, va?»

En halv minut senare voro de båda herrarna ensamma i kupén, och sträckte ut sig på var sin soffa.

»Där ser du, gosse», sade Esselgren stolt, »hur man klarar en situation. Du såg vilken fart dom fick. Nu sover vi ett slag, och sen äter vi frukost och sen åker vi i vår egen abonnerade kupé till Malmö.»

Snarkningstävlingen mellan Esselgren och Anderstein, hade pågått i cirka två timmar och den senare tycktes ligga litet över, när de väcktes av att dörren öppnades.

I dörren stodo en man i polismössa och en herre i pincenez. Bakom skyltade ännu ett par karlar.

»Vad är det?» frågade Esselgren.

»Herrarna ska följa med doktorn här», sade polismannen. »Herrarna ska interneras.»

»Va katten—»

»Herrarna har bekänt för sina medpassagerare att ni kommer från Petrograd och undvikit karantän. Opp nu och följ med.»

»Stopp», började Anderstein. »Det där var bara skoj...»

»Försök inte», sade polismannen. »Kom med bara.»

Så fördes de båda smågulascherna ut till en väntande ambulansvagn. Och så gick malmötåget. Och med det drömmen om 25,000 gulaschkronor per man.

EN ITALIENSK EPISOD

Kupén doftade av damm, gammal inpyrd smuts, mögel och vitlök, och det var med verklig förtjusning Åke såg den lille italienske borgmästaren, svept i den värdighet han iakttagit under hela resan, plocka ihop sina effekter och ge sig i väg när tåget stannade.

»Nå, Gudskelov att man blev av med den», sade Åke ur sitt svenska hjärtas djup. »Opp med fönstret nu, och in med frisk luft, det var själva tusan vad den lille fete kamorristen var rädd för att släppa in sitt fosterlands klimat.»

»Folk är likadana vart man kommer», anmärkte Johan lugnt. »Är det inte likadant hemma i Sverige, va?»

»Jo visst, ja visst!» svarade Åke. »Men det här var en helsikes stor station. Det måste vara Bologna. Petrus, du som rådbåråkar lingot, stick ut ditt nordiskt blonda huvud genom fönstret och fråga den där guldbeslagne kamorristen hur länge vi står här.»

»Nej, fråga någon annan», föreslog Johan. »Den där tycks ju vara järnvägstjänsteman, och en sådan vet aldrig någöt om tågtiderna här i Italia.»

Men Petrus hade redan rest sig upp, stuckit ut huvudet genom fönstret och adresserat sig på särdeles grammatikalisk italienska till järnvägstjänstemannen:

»Quanto tempo ci fermiamo in questa stazione?»

»Venti minuti, signore!»

»Vad säger kamorristen?» frågade Åke.

»Tåget stannar här i tjugu minuter», svarade Petrus. »Dom talar för resten en vacker dialekt i de här trakterna.»

»Du är allt bra slängd i italiano», sade Johan erkännande.

»Åhja, tja, man redet sich!» svarade Petrus blygsamt och ägnade en tacksam tanke åt den i Stockholm inköpta 50-öresparlören.

Men Åke grep sin mössa.

»Kom Johan, på tjugu minuter hinner vi se efter om dom har någon katedral i den här stan, och jag är för resten törstig, ett glas chianti, eller vad det är dom kallar pilsnern här i landet, skall smaka skönt. Du Petrus kan vänta här och vakta bagaget. Se efter att ingen stjälar någöt, glöm inte att här i landet stjälar alla

människor allt vad de komma över. Och håll särskilt ögat på pläden.»

Ett brett och soligt leende spred sig över Petri hemtrevligt feta ansikte, när ordet pläden nämndes, och hans blick smekte ömt det nämnda kollit, medan Åke och Johan hoppade av tåget och försvunno in på *il ristorante*. Innerst inne i pläden, mjukt bäddad bland filter, låg nämligen en skatt, medförd från landet i högan nord, och avsedd att tagas fram i Monte, en sällsynt och dyrbar skatt—en liter O. P. aqvavit.

Petrus var nära att försjunka i drömmar om hur öppnandet av denna O. P. lämpligen skulle firas, då ett plötsligt ryck gick genom tågsättet.

»Ryck i helsingland!» sade Petrus skämtsamt till respläden.

Men omedelbart därpå kom ett ryck till, och så satte tåget sig i gång.

»Dom växlar!» upplyste Petrus pläden. Men han hade orätt, ty tåget ökade alltmera farten och var snart i så full gång som ett italienskt tåg kan vara. Och samtidigt kom Petrus ihåg att Åke hade hand om både hans biljett och hans pengar. Nåja, biljetten var det ju inte så noga med, för den hade konduktören redan sett, men pengar—det är inte så angenämt att vara utan pengar i ett främmande land, av vars språk man inte känner mera än vad man kunnat inhämta av 50-öresparlören.

Tio minuter senare anlände konduktören och Petrus såg till sin fasa, att det varit konduktörsbyte i Bologna.

»Biglietto!» sade han och räckte ut handen.

Petrus försökte en bluff.

»Vado a Firenze!» sade han och låtsades försjunka i en tidning.

»Favorisca monstrare il suo biglietto!» sade konduktören, och denna gång var rösten skarpare.

»Biglietto?» sade han. »Si, si! Biglietto vergessen, glömt, oublié? Begriper du?»

Konduktören såg allt bistrare ut. För ett par lire kunde han kanske överse med att en resande inte hade biljett, men bara brutet och utländskt prat imponerade inte på honom.

»Biglietto, signore!»

Då blev Petrus rasande. Hans italienska ordförråd räckte inte till en förklaring, och han tillgrep svenskan.

»Begriper du inte», röt han hotfullt, »att Åke har biljetten och han blev kvar i Bologna med både den och pengarna. Och säjer du ett ord till krossar jag skallen på dej, förbaskade kamorrista.»

Konduktören gick omedelbart vidare, och Petrus stod som segrare kvar på slagfältet. Han trodde att det var hans manliga uppträdande som satt skräck i konduktören, och kanske hade han rätt. En del av hans samtida anse det emellertid vara mera sannolikt att konduktören tagit honom för en kamorrist.

I varje fall fick Petrus sitta i lugn och ro och smeka ömsom campagnan, ömsom respläden med sina blickar till tåget äntligen stannade i Florens. Men då möttes han av ett annat problem. Han hade elva kolli

bagage, och inga pengar.

Förut hade alltid en av reskamraterna brukat köra ut bagaget genom fönstret till någon svartmuskig bandit, medan någon av de andra hoppat av och gjort sig klar att gripa bemäld bandit för den händelse att han skulle försöka ge sig av med kollina. Men nu gick inte det systemet. Nu måste Petrus klara sig själv.

Med stort besvär lyckades Petrus lasta på sig sex kolli, och praktisera sig av vagnen med dem, för att ögonblickligen bli omgiven av ett band operettrövare, som högg sig fast i bagaget. Det var ett detachement ur Firenzes stadsbudskår, som på detta sätt i överflödande välvilja sökte ta hand om Petri bagage, men sällan har stadsbudskåren i fråga mötts med så kallt oförstående.

Petrus vrålade invektiv åt operettbanditerna på alla av honom kända utländska språk, för att sedan tillgripa svenska skällsord, och som han är hemma i trakten av Delsbo, äger han fullkomligt herravälde över denna gren av sitt vackra modersmål.

Med dettas hjälp lyckades han också förmå stadsbudskåren att dra sig något tillbaka, dock inte på långt när så mycket som han bett dem dra, och efter att ha satt ned sina sex kolli, störtade han in efter de andra fem. Hans inneboende misstroende för italienare i allmänhet och *facchini* i synnerhet kom honom att skynda mer än han någonsin skyndat förr, och däri gjorde han klokt, ty av hans sex kolli voro fem redan på väg till fem olika hotell. Det sjätte, pläden, fanns kvar, ty den hade två *facchini* gripit tag i för att bära åt var sitt håll, och de voro just i färd med att välja ut var sin mjuka, behagliga fläck på den andres kropp, där en stilet lämpligast kunde placeras, när Petrus slog ned som en nordisk björn och slet tvisten genom att rycka till sig den dyrbara bördan. Genom en skarp hetsjakt över perrongen lyckades han återerövra även de andra fem kollina, varefter en ny hetsjakt tog vid för att få fatt i de sex andra, ty naturligtvis lade välvilliga bärare vantarna på dem så snart han vände ryggen till.

Att i detalj skildra Petri kamp mot de italienska bärarna skulle bli för långt, det är tillräckligt att konstatera att han efter en lång och het strid lyckades samla sina elva kolli i en stor hög, på vilken han sedan satte sig.

Omkring honom samlades på respektfullt avstånd Firenzes stadsbudskår, av vilka varje enskild medlem med förtjusning skulle ha satt en kniv i Petrus om han kunnat göra det utan någon som helst risk. Men det var förbundet med en viss risk för en *facchino* att närma sig Petrus just då.

På detta sätt hittades han av Åke och Johan när de ett par timmar senare kommo med nästa tåg från Bologna. När tåget drog in på stationen hängde de ut genom vagnsfönstret bleka av ängslan för Petri och resplädens öde, och det jubelrop som höjdes när de fingo se honom lät som ett härskri från det gamla Germaniens dystra skogar.

»Hej, gamle Petrus, roligt att se dig välbehållen. Skaffa hit en kamorrist, som kan bära bagaget, så far vi till hotellet och får oss lite mat.» *Facchini* närmade sig lystet men tveksamt.

»Nej», sade Petrus. »Ingen av dom där fähundarna skall tjäna på oss. Vi tar bagaget. Jag svarar för fem kolli.»

»All right», sade Åke och grep respläden och ett par väskor. »Har du något emot stadsbuden, så kan vi ju själva bära bagaget till en droska.» Och med det ledde han vägen.

Men Petrus, som tagit upp fem kolli satte ned dem igen och satte sig sedan själv på dem, ty hans knän veko sig.

Där respläden bars fram tecknade sig en smal, våt linje på perrongen.

DJURVÄNLIGHET

I Barbackaån knuffades isstyckena, sakta och makligt så som det passar i staden i fråga, men de knuffades i alla fall. Så satte ett av dem sig på spjörn mellan ett par av kajens pålar, ett annat stannade sällskapligt bredvid och ett tredje och fjärde slöto sig snart till sällskapet. Om några minuter låg isen som en bro tvärs över ån, och i mitten tronade den av hela Barbacka kända stora måsen, som bekvämt kommit seglande på ett av flaken.

Järn- och herrekiperingshandlare Göranson, ordförande i Barbacka djurskyddsförening, kom långsamt promenerande utefter kajen och betraktade med tjusta blickar hur våren sprängde isens bojor, som hans poetiska själ kallade det.

Han nickade gemytligt åt sin gamle vän måsen, som dock inte besvarade artigheten, och fortsatte sedan sin väg nedåt ån.

En timme senare kom han tillbaka. Nu låg ån isbetäckt ovanför isdammen men måsen stod fortfarande lugn och majestätisk, fullkomligt oberörd av såväl Göranson som de alltmera hopade isstyckena. Göranson stannade.

»Står du där än», var den särdeles överflödiga fråga han riktade till måsen, som heller inte nedlät sig att besvara den.

Göranson var inte djurskyddsordförande för ro skull. En mörk tanke vaknade i hans hjärna och han beslöt pröva om den var riktig. Därför tog han upp en sten från gatan och slungade den, så djurvän han var, mot måsen.

Naturligtvis träffade han inte, och måsen tog inte minsta notis om projektilen.

Pang! Nästa sten slog närmare, men resultatet blev lika negativt, och under en stund blev måsen utsatt för ett formligt bombardemang.

Men han uthärdade elden briljant.

Barbacka poliskonstapel, Jönsson, som en stund från något avstånd iakttagit Göransons underliga beteende, närmade sig nu betänksamt.

»Vad är det han har för sej, Göranson.»

»Gomorrön Jönsson!» sade Göranson. »Jo, si jag tror att måsen har frusit fast.»

»Må dä!» sade Jönsson.

»Jo, han har stått så där en hel timme nu och det är ju klart, att han inte skulle stå så på en isbit och frysa om fötterna om han inte var fastfrusen. Och för resten så rör han sig inte ur fläcken när jag kastar sten på honom.»

»Må dä?» sade Jönsson igen.

»Jojo men! Och nu kan en inte göra något annat än att skjuta den, det är barmhärtigast.»

Jönsson såg bekymrad ut.

»Dä vet väl Göranson, att han inte får skjuta skott inom stadens hank och stör!» sade han.

»Visserligen! Men under sådana här omständigheter.»

»Dä blir till att tala med kumsarjen då», sade Jönsson.

»Men han är ju bortrest!»

»Då får Göranson vänta tills han kommer igen», sade Jönsson orubbligt.

Göranson funderade. Att låta det stackars djuret stå där ute och lida gick ju inte för sig. Skjuta måste han om han också skulle få böta för det. För en djurskyddsordförande fick inga dylika småsaker utgöra något hinder.

»Jönsson», sade han efter en stund beslutsamt. »Hur mycke böter blir det om jag skjuter måsen ändå?»

Jönsson lyfte på mössan och rev sig omsorgsfullt i huvudet.

»Jae, en tio kronor blir det nog minst.»

Utan ett ord styrde Göranson vägen till sin järn- och herrekiperingsaffär och kom strax ut igen klädd i ett högtidligt ansikte och en dubbelbössa av skräckinjagande kaliber.

»Jönsson, följ med mig i båten här», sade han fast. »Och håll anteckningsboken färdig, för nu ska här begås ett brott.»

Uppmärksamt iakttagen av en folkmassa på nära sju personer steg Göranson i båten tätt följd av Jönsson, vars högtidliga min stämde åskådarnas själar till andakt.

När båten kom på fem meters avstånd från måsen lade Göranson ned årorna och grep geväret.

»Pass på nu med anteckningsboken, Jönsson», sade han, lade geväret till ögat, siktade noggrant mitt i måsens bröst och tryckte av. Pang, pang! Först den ena pipan och sedan dem andra.

Då flög måsen.

EN LIVLIG JULAFTON

Under mina vandringar hit och dit på jordskorpan har jag firat julafton på rätt många olika sätt. En gång firade jag den för oss svenskar så betydelsefulla dagen med att vandra omkring bland starka män, dresserade hundar och snurrande tvåsous-rouletter på en marknadsplats i en fransk småstad; en annan gång när jag också befann mig söderut, blev jag bjuden på resa till Egypten över december och januari, men började längta efter risgrynsgröt och lutfisk, som jag inte smakat på diverse år, och ställde i stället kosan norrut—samt firade jul under storm på Nordsjön. Men den livligaste julafton jag hittills varit med om, var julaftonen 1904 i Minneapolis, Minnesota, U. S. A.

Jag hade anställning vid en svensk-amerikansk tidning och hade det ganska omväxlande. Min uppgift där var nämligen att dammtorka, läsa korrektur, skriva notiser, sälja svenska böcker och vykort samt elda centralvärmeledningen, vilket senare uppdrag jag skötte med sådan bravur att brandkåren en vacker natt måste tillkallas.

Nåja, den behövde inte stanna länge. Det brann bara i den trälåda, där jag, förtänksamt nog, brukade lägga den heta aska och glödande kolstybb som jag kratsade ut ur värmepannan, och eftersom spegelrutan, som brandkarlarna kommo in genom, var försäkrad, slutade min intervju med chefen så, att han välvilligt, om också utan entusiasm, sade åt mig att jag fick behålla platsen.

Tidningen hade sin officin i affärscentrum på Mississippis västsida, jag bodde hos min vän Rosén på östsidan, långt från all ära och redlighet, där fabriker och potatisfält ännu höllo stånd mot stadens framryckning, och där järnvägarnas växelspår gingo fram i gatans plan. Det var billigt att bo där.

På slaget sex på julaftons eftermiddag lämnade jag officinen för att resa hem och äta plumpudding i Rosénska familjens sköte. Han var postexpeditör, och vi hade kommit överens om, att om jag tog den spårvagn som två minuter över sex körde från hörnet av sjätte gatan och första avenyen, så skulle han möta vid hörnet av Hennepin- och Washingtonavenyerna, så att vi skulle få sällskap hem. Men vid hörnet mötte jag unga Bessie, som brukade sälja strumpor till mig i Plymouth-stores Basements-salesroom, och vem kan motstå ett par vackra irländska ögon? Jag var nitton år och kunde det inte.

Naturligtvis glömde jag både spårvagnen och Rosén, för att sjunka i ett sällhetsrus, som dock tyvärr blev av ganska kort varaktighet, för Bessie skulle med 8:de avenyvagnen åt andra hållet och reste tre minuter senare sin väg, hjärtlöst nog utan att låta mig göra sällskap. Om två minuter steg jag, betydligt avkyld, på vagnen till Central avenue, för att fara hem till plumpuddingen.

Vid Hennepin- och Washingtonhörnet tittade jag pliktskyldigast efter Rosén, men han var inte där. Tydligen hade han, enligt överenskommelse, farit med föregående vagn, och eftersom jag hade all anledning förmoda att han skulle hitta hem ensam, for jag bekymmerfritt vidare nedför avenyen, på den långa bron över Mississippi och vidare framåt den oändliga Central-, mot 18:de avenyen.

Men i närheten av sextonde avenyen stannade vagnen. Det hördes en ropandes röst vid främre plattformen men man kunde icke urskilja vad den sade, och stålnätsgrindarna, som stängde av bakre plattformen, öppnades inte. Det blev oroligt i vagnen.

»Varför kör ni inte vidare?»—»Va—står ni här för?»—»Rör på spelet!»—»Är det meningen att den här vagnen ska bli ett hotell, och stå här jämt?»

Konduktören kunde inte besvara alla de frågor som slungades mot honom. Men då öppnade föraren sin lilla lucka och sade: »Linjen är blockerad! Det har hänt en olycka längre fram!»

»Öppna grindarna! Öppna grindarna!» Vi voro ett tjugotal friska viljor som slungade oss mot nätgrindarna och röto med våra lungors fulla kraft. En olycka! Då måste man naturligtvis dit. Genom opinionens makt övertygad om att grindarna borde öppnas tog föraren ett tag i sin handspak så att de svängde upp, och i nästa ögonblick etablerades kapplöpning mot olycksplatsen.

Mina långa ben gjorde mig till etta, men ambulansen, som med dånande gong-gong kom i fullt galopp, körde i alla fall förbi mig. Som god tvåa lyckades jag ändå placera mig.

När jag kom fram till olycksplatsen stod det genast klart vad som hade hänt. Ett växelspår gick vid 18:de avenyen snett över gatan och på detta stod ett lokomotiv, medan en spårvagn låg kullvräkt tvärs över järnvägsspåret. Den spårvagn, som jag skulle ha åkt med. Tydligen hade föraren haft dålig utkik, och försökt köra över järnvägsspåret utan att förvissa sig om allt var klart.

Min första tanke gällde Rosén. Var han en av de döda, som bars in i verkstaden bredvid, eller fanns han bland de sårade, som brandkarlarna snabbt och varsamt langade in i ambulansvagnen? Jag trängde mig fram.

Nej, där stod min vän! Vit som ett lik, men dock inte ett lik, och darrande i alla leder. En liten beskäftig herre skrev just upp hans namn och adress när jag hann fram, och ett par bekanta hade redan tagit hand om honom.

»Är du skadad?»

Han stirrade på mig halvt som i en dröm, så kände han plötsligt igen mig, ryckte upp sig och svarade:

»Nej, men vilken upplevelse, vilken förfärlig upplevelse!»

Jag förstod honom. Min vän Rosén var ingen modig man, det hade jag märkt vid ett och annat tillfälle förut, och olyckan hade skrämt honom från vettet. Men annars var det intet fel på honom, och när han fått tid att hämta sig skulle han inte ha något men av det. Jag lät de andra ta hand om honom, och intresserade mig åter för det som hände och skedde omkring mig.

En redskapsvagn kom körande med rasande fart och med rent otrolig snabbhet var den påkörda vagnen vräkt ett stycke åt sidan och spåret klart igen. Ambulansen körde åter sin väg och nedifrån avenyen närmade sig en rad spårvagnar, som av olyckan bringats i stockning.

Men bland folkmassan, som samlat sig hördes ett hotande mummel som växte och steg. Två eller tre människor hade blivit dödade genom en spårvägsmans försumlighet, flera skadade, och massan var böjd

för att utkräva en summarisk hämnd på spårvägsmännen. Dessa hörde mumlet, sågo massans allt mer hotande hållning och slöto sig tätare tillsammans, och från redskapsvagnen hämtade de skruvnycklar och andra småsaker, som kunde bli användbara.

Med klingande klockor närmade sig spårvagnarna sakta och folkmassan gav motvilligt väg för dem. Men plötsligt sprang en man upp på den främsta vagnens skyddsskärm, som parallellt med marken sköt ut från vagnen på en decimeters höjd. Han hade tydligen firat julafton, ty han vajade litet, och med vänstra handen måttade han ett slag mot föraren där innanför rutan.

Jag, som stod ett par steg därifrån, ämnade springa fram för att hindra honom, men skuffades åt sidan av en spårvägsman som rusade fram och placerade sin näve mot den drucknes underkäke. Karlen slungades till marken och låg stilla. Det var en ren och klar »knock-out».

Sekunden därefter vacklade spårvägsmannen bakåt, själv träffad av en näve i ansiktet, ty med ett rytande gick massan till anfall mot spårvägsmännen, som genast, med skruvnycklar och andra tillhyggen i högsta hugg, mötte med ett motanfall. Just där de båda svallvågorna möttes stod jag, och jag greps genast av en livlig önskan att befinna mig på någon annan plats på jordklotet. Jag hade ingen anledning att blanda mig i leken tyckte jag, det var ju inte jag, som blivit ihjälslagen, och jag beslöt att snarast möjligt förflytta mig ut ur stridens centrum.

Men striden stod mellan spårvägsmän och civila. Jag var civil, och mina fredliga avsikter syntes inte utanpå. En skruvnyckel, förd av en kraftig gråklädd arm, susade mot min stetsonhatt, men jag parerade och vek undan. Spårvägsmannen nummer två lyckades jag också undvika men rusade mitt i armarna på en tredje som prompt och snabbt slog till. Jag lyckades endast delvis parera, och slaget, som träffade högra kinden, satte mina bohuslänska förfäders vikingablod i svallning.

Spårvägsmannens näve susade redan för andra gången mot mitt ansikte. En lätt böjning på kroppen och slaget gick förbi, pang, min vänstra slog till i hans plexus solaris strax under bröstbenet, och då han med båda händerna tog sig åt mellangärdet slog den högra som en blixst mot hans underkäke. Karlen vacklade ett par steg tillbaka, föll och blev liggande. Det var också en »knock-out»—min första—och jag kan inte förneka, att det kändes lite underligt.

Men jag hade inte lång tid att reflektera över saken. Ett ansikte skymtade framför mig och jag slog till, så fick jag ett slag i nacken så att det sjöng i huvudet, jag svängde runt, men i detsamma föreföll det. mig som om en stångjärnshammare träffat mig under örat—

När mitt intresse för omgivningen åter vaknade satt jag på gatan ett stycke längre bort. Stridens vågor gingo ännu höga, men slaget under örat hade avkyt vikingablodet och jag hade ingen lust att åter blanda mig i leken. Med någon möda steg jag upp och borstade av mig, och med ett vemodigt leende konstaterade jag att även jag fått mottaga en med frikostig hand utdelad »knock-out».

Plötsligt hördes piketvagnens gonggong ringa på avstånd, den kom i galopp närmare och de civila elementen skingrades som agnar för vinden, och som inte heller jag hade lust att råka ut för poliskonstaplarnas battonger kilade jag i väg hem för att se hur Rosén mådde.

Han mådde bra, hade lugnat sig, fått lite färg i kinderna, och satt nu i skötet av sin familj och berättade för sextiosjätte gången hur det hela gick till och hur det kändes när växelloket körde på vagnen och glasflingorna flögo som snö kring passagerarna. Själv hade han sluppit undan med skräcken och det var

han, som sig borde, tacksam för. När man varit så nära att få fira julafton på bårhuset har man vissa förutsättningar att uppskatta hemmets visserligen inte lugnare, men ljusare och gladare omgivning.

Sedan jag tvättat av mig dammet efter bataljen och fått på mig rena kläder firade vi julen enligt gammalt recept, eller rättare, efter två recept, det amerikanska och det svenska, så att lutfisk och gröt, plumpudding och kalkon, julgran, järnek och mistel förekommo i ljuv och innerlig förening. I synnerhet fann jag misteln ljuv, ty Roséns unga kusin var ganska söt. Fram på kvällen kom bemälda unga kusin till mig med ett bekymrat ansikte.

»Det är simply disgusting», sade hon på sitt vackra blandspråk. »Jag rent forgettade Annies julklapp at home, och nu måste jag fetcha den. Vill du mäka kompani?»

Ja, visst ville jag följa den unga kusinen hem och hämta paketet, fastän hon bodde ännu längre bort i utkanten av staden, i Columbia Heights, det östligaste som finns på östsidan. Utan att väcka någon uppmärksamhet kilade vi i väg.

Paketet hämtades i vederbörlig ordning och vi voro på väg tillbaka, när ett par skott smällde inne i en krog ett par hus från den plats där vi befunno oss. Utanför krogen stod en buggy, en lätt fyrhjulig vagn, i vilken satt en figur insvept upp till näsan i en lång rock.

»Åh kom, for heavens sake, låt oss hurry! Nu fajtar dom där inne också.» Och som jag inte hade någon anledning att blanda mig i saken, fortsatte vi vår väg.

En minut senare small det åter skott, men nu ute på gatan, och med ett hastigt grepp tvingade jag flickan bakom närmaste hörn, och följde själv efter. Det är inte hälsosamt att komma i vägen för förlupna kulor.

Ögonblicket därefter kom buggyn i ursinnig fart rusande förbi och nu åkte ytterligare två män, som sköto bakåt. Skotten besvarades av karlar, som kommit ut från krogen.

Flickan vägrade att vända om för att på ort och ställe se vad som hänt, och alltså fortsatte vi hem till julklappsutdelningen. Men på juldagen voro tidningarna fulla av saken. På saloonen hade man haft en enkel fest och lottat ut en kalkon, när mitt i festligheterna två maskerade män stego in, sköto ned bartendern och en av gästerna samt togo kassan plus gästernas klockor och pengar och åkte bort i buggyn. Bytet var inte värt många tiotal dollar.

Det stod också i tidningen om spårvägsolyckan och min vän Rosén hade på grund av sitt vettskrämda utseende blivit antecknad som sårad, vilket föranledde honom att genast lägga sig sjuk för att få ersättning av bolaget. Han låg en vecka och väntade på bolagets ombud, men på nyårsdagen tröttnade han och steg upp. Då kom ombudet. Rosén begärde tusen dollars i ersättning för de skador han inte fått, och fick hundra. Om han varit sängliggande hade han nog fått femhundra.

Mördarna grepos någon vecka senare, och åtminstone en av dem blev mycket ordentligt hängd.

ETT SJUKDOMSFALL

»Du ska ta en sjukförsäkring, Isidor», sade Östkvist, och lade sin arm på sin kollegas arm. Det var för tillfället inga kunder i butiken, så att de båda biträdena hade tid att prata.

»Jag har aldrig varit sjuk», svarade Perander.

»Alltid en ny anledning att försäkra dig, Isidor», fortsatte Östkvist. Varje människa blir sjuk en eller annan gång i sitt liv, och om du aldrig varit det, kan du ge dig så många som flyger och far på, att din tur snart står för dörren.»

»Tja, om en nu blir lite krasslig några dar, så står en väl rycken», anmärkte Perander, som hade sparbanksbok.

»Du gör det, ja», svarade Östkvist med ett s. k. sardoniskt leende. »Om du till exempel får ledgångsreumatism och måste ligga till sängs i fyra, fem månader, eller någon annan sjukdom som räcker länge. Nej du, sjukdom och nöd hör i hop. Det vill säga om du inte är försäkrad! Se på Bruno, han låg i sex månader och fick tio kronor om dagen, hur skulle det ha gått för honom, om han inte varit sjukförsäkrad?»

Perander blev betänksam. Det var nog något i vad Östkvist sade i alla fall.

»Är du försäkrad?» frågade han.

»Ja, naturligtvis! Du tror väl inte, att jag är lättsinnig nog att gå oförsäkrad genom livet?»

»Hm. Men var kan man få tag i en agent, om man nu skulle fundera på saken?»

Östkvist log.

»Jag är agent, Isidor», sade han stilla.

Tio minuter senare var Perander försäkrad.

När Isidor Perander skrivit under ansökning till bolaget »Liv och lycka», var han ganska belåten med sig själv, men redan när ett ombud från bolaget åtta dagar senare hämtade första halvårsavgiften började han ångra sig, och denna känsla stegrades oerhört när han fann, att han skrivit under en laglig förbindelse att göra en lika stor betalning varje halvår under de närmaste tio åren.

Han var nämligen särdeles fäst vid sitt lilla mammon, och satte tusen gånger hellre in sitt överskott på sparbanken än han stoppade det i ett rikt försäkringsbolags ficka. Och ju mera han ångrade desto fastare

formade sig en plan i hans hjärna: bolaget skulle få betala tillbaka hans pengar, och det med ränta, han skulle bli sjuk, och fortsätta att vara det så länge som möjligt. Om han också förlorade sin lön i butiken under tiden så var det bara 175 kr. i månaden, mot de 300 han skulle inkassera.

Men hur skulle det ske? Erfarenheten från beväringstiden hade lärt honom, att läkare inte äro så lätta att lura, och efter moget övervägande bestämde han sig för förlamning i ben och underkropp, vilket han ansåg vara mycket lätt att simulera.

Dagen därpå uppskrämdes kunderna i Johansson och Johanssons bod av att det omtyckta biträdet Perander under det han höll på att väga upp en kvarts kilo vetemjöl till fru Pilmans husassistent, plötsligt segnade till golvet med mjölskopen i hand.

»Vad är det med Perander», röt patron Johansson. »Är han onykter?»

Men Isidor kved matt till svar:

»Jag vet inte vad det är med mig, patron, men bena vek sig under mig, och nu känns dom inte.»

När man fått klart för sig vad som verkligen inträffat, buro patron Johansson och Östkvist med förenade krafter in Perander på kontoret och lade honom på tagelsoffan. Perander var fullkomligt lugn och behärskad. Han hade tydligen inga smärtor.

»Skicka inte efter läkare än», sade han. »För hem mig först och lägg mig. Jag känner ett behov att komma i säng.»

Och som patron Johansson var en human principal lät han Östkvist och gårdskarlen köra hem Perander på en handkärra fast det var i brådaste affärstiden.

Dessa två omhuldade Perander som ett barn, klädde av honom, lade honom och gävo honom konjak att dricka. De gingo till och med så långt, att de inte läto honom dricka ensam.

»Östkvist», sade Perander när han komfortabelt låg i sin säng. »Titta efter i skrivbordslådan, där ligger försäkringsbolagets papper.»

»Det är ingen brådska med det», sade Östkvist. »Du får ändå inget, om du inte är sjuk minst en vecka, Isidor.»

»Jag känner att jag kommer att ligga här i månader», svarade Isidor.
»Tag fram papperen och fyll i anmälningsblanketten.»

»Hur känner du dig nu?» frågade Östkvist.

»Hela underkroppen känns fullkomligt kall och känslolös.»

Östkvist stack sin hand under täcket och kände på sin kamrats ben.

»Jag tycker det känns varmt, jag», sade han.

»Utanpå, ja», svarade Isidor. »Men det känns en köldkänsla inifrån.»

»Hur sjutton kan du känna det, när benen är känslolösa?» frågade han, och Isidor såg irriterad ut.

»Du vet inte hur det är att vara sjuk», sade han. »Fyll nu i anmälningsblanketten.»

Muttrande för sig själv fyllde Östkvist i.

»Här skall stå läkarens namn med», sade han efter en stund.

»Skriv doktor Andersson», sade Isidor. »Det är en gammal hygglig prick.»

»Bolaget brukar använda doktor Holst», svarade Östkvist torrt. »Så vi tar väl honom, jag ska be honom komma hit när jag går tillbaka till butiken.»

En timme senare steg doktor Holst in i Peranders enkla kammare och började undersöka patienten. Doktorn var en ung man med skarpa, klara ögon, och Perander började bli rädd att han skulle visa sig svår att lura. Men farhågorna besannades inte, ty det gick utmärkt. Alla symptom som Perander beskrev tycktes vara precis som doktorn väntat sig, och hans ansikte blev alltmera bekymrat.

»Ett svårt fall av partiell paralyti», sade han. »Ett mycket svårt fall. Frågan är om ni någonsin skall kunna återställas. Är ni fullkomligt känslolös i underkroppen?»

»Absolut!» svarade Perander.

»Fullkomligt?» frågade doktorn igen, och gav Perander ett kraftigt nyp i vaden.

»Ä—hm—ab-absolut!» svarade Isidor, som endast med svårighet lyckats behärska sig.

»Ja, det tycks verkligen vara fallet», sade läkaren. »Och vi ha endast två medel att välja på. Vi skola börja med det lindrigaste. Jag skall hjälpa er att lägga er på magen.»

När helomvändningen var effektuerad drog doktorn ned täcket, och blottade Peranders akter, och så ven hans spanska rör genom luften.

»Oau!» lät Isidor ofrivilligt när röret drabbade hans bakdel.

»Kändes det?» frågade doktorn förvånad.

»I-inte det minsta!» svarade Isidor. »Jag blev bara överraskad.»

»Nej, jag kan tro det», sade doktorn. »Ni är ju absolut känslolös, så var inte rädd, ni kommer inte att ha det minsta obehag av behandlingen.»

Så spottade han i nävarna, grep röret och började arbeta.

Perander hade aldrig fått så mycket smörj i sitt liv, men han bet i kudden och behärskade sig medan hans bakdel randades gul och blå. Det var svårt men det gick, ty han tänkte på de trehundra i månaden.

Till slut ställde läkaren ifrån sig käppen och torkade svetten ur pannan.

»Kändes det inte?» frågade han.

»Nä—hm, nä, in-hinte ett dugg», svarade Isidor hjältemodigt.

»Då övergår vi till behandlingen nummer två», sade doktorn, och tog fram en kniv ur fickan.

»Va tänker doktorn göra? frågade Isidor oroligt.

»Var inte rädd, ni kommer inte att känna något», svarade doktorn leende.

»Ja, men vad skall det bli av?»

»Åh, jag skall bara släppa ut det sjuka blodet ni har i benet. Det går så till, att man sticker in kniven till skaftet på ett par tre ställen på båda benen, och i svåra fall sprätter man opp det hela, men det käns—»

»Sprätta opp?» sade Isidor. »Vad menar doktorn.»

»Var lugn», sade doktorn. »Det är inte farligt alls», och han närmade sig målmedvetet med kniven i hand.

Isidor återfick plötsligt sina lemmars bruk och flydde förfärad ur sängen.

»Doktorn får inte skära», skrek han.

»Vad nu då?» sade doktorn. »Kan ni röra er. Det var ju roligt. Det är massagen, som verkar, den sätter blodet i omlopp, ser ni. Vi kanske borde ta litet till?»

»Nej, tack», sade Isidor. »Det här räcker fullkomligt. Tack så mycket för hjälpen, doktorn, nu måste jag skynda mig tillbaka till butiken.»

»Tjugu kronor kostar besöket», sade doktorn. »Och får ni återfall, så tar vi behandlingen nummer två.»

Isidor har aldrig fått återfall.

VÄGEN TILL ENA PIGO

Kyparen på stadshotellet P.A. Kvist älskade Ottilia Johansson, och kyparen på Stora Hotellet J.A. Blomgren älskade också Ottilia Johansson. Härmed är klaven given till ett av de dramer, som dagligen utspelas runt omkring oss; om man sedan vill betrakta det som en fars eller en tragedi, må vara vars och ens ensak.

Ottilia Johansson älskade både Kvist och Blomgren, den förre om måndagarna, när han var ledig, den senare om torsdagarna som var hans ledighetsdag. Dessemellan ägnade hon sig åt sina övriga beundrare, vilka icke voro fåtaliga, vilket man kan förstå när man vet att Ottilia var en söt flicka och arvinge till minst 20,000 kalla sekiner.

Bland dessa beundrare fanns det dock ingen, som gick upp emot Kvist och Blomgren. Deras elegans, deras världsmannavana och trevliga sätt ställde dem i en klass för sig själva, och om endast en av dem varit med i tävlingen, fanns det intet tvivel om att han blivit segrare på valplatsen. Men nu var det omöjligt för Ottilia att bestämma sig. Hon fick, som sagt, nöja sig med att älska dem växelvis.

Kvist och Blomgren hade situationen fullkomligt klar för sig, och älskade alltså inte varandra inbördes. För den övriga kåren av beundrare hyste de, som sig borde, ett suveränt förakt. Men välvde mörka planer mot varandra, och en vacker dag fick Kvist en idé, som gick ut på att djupt förödmjuka rivalen. Nästa måndag steg därför han och Ottilia in i Stadshotellets matsal och slog sig ned vid ett av Blomgrens bord.

»Kypare!» ropade Kvist myndigt och knackade i bordet. »Förbaskat söl!
Hör hit för katten, vaktmästare!»

Blomgren kom blek men behärskad fram till bordet och bugade så litet han vågade. Hans blick sökte Ottilias, men fann där ingen sympati, ty det var måndag, och hon älskade Kvist.

»Dålig servering på den här krogen, skall jag säga vaktmästarn», sade Kvist. »Men nu skall ni låta bli att dra benen efter er, annars skall ni få se på annat.»

»Jag—», sade Blomgren.

»Tyst! Svara inte, drummel!» sade Kvist strängt. »Har ni något ätbart på den här syltan? Ta hit några ostron och en hela gula änkan och låt det gå undan.»

Blomgren försvann genom kyparnas dörr och lättade sitt sinne genom att ge smörgåsnissen ett par orrar. Men knappast hade han lämnat sin beställning vid kassan förrän en kamrat anlände med bud till honom:

»Dom knackar på fyran. Det är Kvist på Stora, och han lever som om han ägde stan.»

Blomgren sväljde de vältalighetsblomster, som pockade på att få slippa över hans läppar, och gick in.

»Hörnu vaktmästarn», sade Kvist och pekade på en nästan osynlig fläck på bordduken: »Vad är meningen med att lägga en sån här lortig gammal disktrasa på bordet där en *dam* skall äta. Tag bort den genast, *genast* säger jag.»

Det blev en förödmjukelsens eftermiddag för Blomgren. Så hundsvotterad hade han aldrig blivit förr, inte ens av den enklaste nybakade gulasch, och när hans känslor tvingade honom att slå ut en halv såsskål över Kvists smoking, tillkallades hovmästaren och han fick ovet från två håll.

Men nästa torsdag stelnade Kvist av fasa, när Blomgren och Ottilia stego in i Stora Hotellets matsal och slog sig ned vid hans bord. Han visste vad som komma skulle, och det kom. Den hundsvottering han på måndagen utsatt Blomgren för var ett intet mot vad han nu själv fick genomgå. Och Ottilia tyckte tydligen att det hela var roligt, ty ju djupare Kvists förnedring blev, desto gladare skrattade hon. Det var ju torsdag, Blomgrens dag.

Men när Blomgren utfört denna sin hämnadeakt, gick han i bävan tills måndagen, och hans dystra aningar gingo särdeles fullkomligt i fullbordan. Kvist skändade honom ohyggligt, och blev så upplivad därav att han kallade till sig hovmästaren och skändade även honom, samt uttryckte sina tankar om hotellet i sin helhet på ett sätt, som i tydlighet icke lämnade något övrigt att önska.

Blomgren rasade. Han kände sin vanmakt och måste då och då ute i kassan stärka sig med en konjak, och detta gjorde han så grundligt, att han fumlade när han skulle servera desserten.

Kvist upptäckte genast orsaken och kallade ögonblickligen Blomgren »fyllsvin», ett skällsord, som han genom ett beklagligt förbiseende icke förut kommit att använda.

Då kokade Blomgrens blod över.

»Sa du fyllsvin, din lille uppnosige bondfångare», röt han och grep Kvist i kragen. »Var det fyllsvin du sa? Tag då den här, och den här—» Och med kraftiga nävar gav han sin ärade gäst den ena sittopp'en efter den andra, som ögonblickligen besvarades med ränta.

Matsalen kom genast i uppror. Hovmästare och kypare skyndade till och skilde de kämpande åt. Kvist greps av starka händer, tvingades att betala sin förtäring och slungades sedan ut på gatan, och Blomgren följde strax efter.

Men hovmästaren tog chevalereskt hand om Ottilia, hjälpte henne på med ytterkläderna och ringde efter hennes bror, som kunde följa henne hem.

På aftonen ringde källarmästaren på Stadt till kollegan på Stora hotellet och relaterade vad som förefallit.

»Jag sparkade naturligtvis genast min drummel», sade han. »Vad tänker du göra?»

»Precis detsamma, när fähunden kommer hit i morgon», svarade kollegan lugnande.

Men tre veckor senare eklaterades Ottilias förlovning med hovmästaren på Stadt.

WATERMANS IDEAL

Utrikesdepartementets mest obemärkte person gick in genom garaget, genom en liten dörr, dold bakom en hög skräp, uppför en smal baktrappa, letade sig igenom diverse krångliga korridorförhållanden, och stod till sist framför en tapetdörr. Han lyssnade ett ögonblick, och då intet ljud hördes tryckte han ljudlöst upp dörren och kikade in. I nästa ögonblick slank han hel och hållen genom dörrspringan och stod inför departementets mest bemärkte man.

»Ers excellens har kallat mig!»

»Ja, ritningarna äro färdiga, utförda på silkespapper såsom ni önskade det.»

»Utmärkt!»

»Och det är ju onödigt att hos en så beprövad man som er inskräpa den oerhörda vikten av att de komma fram till sin bestämmelseort?»

»Jag förstår fullkomligt den saken, ers excellens.»

»Dessa ritningar vore ovärderliga för den andra sidan.»

»Och de andra komma säkert att göra allt för att sätta sig i besittning av dem.»

»Tror ni?»

»Men de skola misslyckas, ers excellens.»

Departementets mest obemärkte man tog ritningarna, som hans chef räckte honom, och rullade omsorgsfullt ihop dem till en liten hård rulle, därpå tog han en reservoarpenna ur fickan, skruvade av locket till bläckbehållaren, stoppade dit pappersrullen, skruvade till locket och stoppade pennan i fickan.

Departementets mest bemärkte man betraktade hans förehavande med gillande.

»En god idé», sade han. »En utmärkt god idé. En reservoarpenna, vårdslöst buren i fickan skola de aldrig misstänka!»

»Jag hoppas det, ers excellens. Det är vanligen de närmast till hands liggande ställena, som aldrig bli undersökta, och min Watermans Ideal är utan tvivel ett säkert gömställe. Om fem dagar skall jag enligt order lämna papperen på vår legation i Kristiania.»

Och departementets mest obemärkte man avlägsnade sig på samma diskreta sätt som han kommit.

Bergenståget hade redan dundrat mer än halva vägen till Kristiania, och de resande hade redan hunnit tröttna på fjällscenerierna och ännu mera på de evinnerliga snötunnlarna, som alltid kommo, när utsikten var som mest intressant. Man dåsade över en bok eller en tidning, och en och annan lade reskudden till rätta och försvann i drömmarnas rike.

Den medelålders herrn, som läst ett gammalt nummer av New York Herald's kontinentalupplaga i sex timmar, tappade tidningen och började stillsamt småsnarka i sitt hörn. Detta tycktes verka irriterande på den unga dam, som var hans enda medresande i kupén sedan ett stojande sällskap ungdomar av Bergens färskaste köpmanstyp avlastats i Finse. Elinor Glyns senaste missroman tycktes inte längre ha samma grepp över hennes sinne som förut, och allt som oftast smög hon en blick över bokens kant på herrn mitt emot.

Han fortsatte fridfullt att dra sina timmerstockar.

Till slut lade den unga damen ned boken.

»Min herre...», sade hon.

Min herre svarade med en timmerstock.

»Förlåt, min herre...», sade hon igen.

Samma svar.

Då böjde hon sig fram. Hennes lilla vita hand vek snabbt och mjukt hans rock åt sidan och tog en reservoarpenna, som stack upp ur västens bröstficka, och ersatte den med en likadan, Watermans Ideal, senaste konstruktion. Sedan försjönk hon åter i njutandet av Elinor Glyn.

Mannen fortsatte att snarka. Efter en stund reste damen sig tyst, tog sitt pick och pack och bytte kupé.

Men hennes plats förblev inte länge tom. En herre med semitiskt utseende hade då och då under resan haft ärende fram och tillbaka i korridoren, och när han nu fann denna kupé tom med undantag av den sovande herrn, gick han in och satte sig.

En kort stund lyssnade han till den andres snarkningar, så tog han upp en reservoarpenna, Watermans Ideal, ur fickan. Hans svartkantade hand dök snabbt in under den sovandes rock, och när den drogs tillbaka fanns det fortfarande en penna i den. Med ett litet leende stoppade den semitiske herrn pennan i fickan och lämnade kupén.

En liten stund senare vaknade den sovande herrn. När han fann sig ensam i kupén stack han oroligt handen innanför rocken och kände på reservoarpennan. Sedan tog han lugnad upp New York Herald's kontinentalupplaga och fortsatte att studera den tills tåget närmade sig Kristiania.

Då steg han upp, ordnade sitt bagage och gick ut i korridoren för att ta på sig överrocken. Utanför kupén stod en herre, som artigt steg åt sidan för att låta den andre passera, men tågets skakningar kastade dem för ett ögonblick i famnen på varandra. De skildes om en sekund, med ömsesidiga ursäkter, och medan den ene oförmärkt kontrollerade att det fanns en reservoarpenna kvar i hans västficka, smög den andre med ett

belåtet litet leende en Watermans Ideal i sin ficka.

Utanför stationen tog den medelålders herrn med New York Herald en droska och åkte direkt till sitt lands legation. Han gick rakt uppför stora trappan och stod snart inför ministern.

»Nå, hur gick resan?»

»Utmärkt», svarade den resande och tog fram sin reservoarpenna. »Jag bar hela tiden papperen på mig lätt åtkomliga för vem som helst med lite företagsamhet, men fastän tre stycken konkurrerande agenter från andra sidan voro i verksamhet för att få tag i dem, och fastän de ha en nästan onaturlig förmåga att skaffa sig underrättelser om var man gömmer papper, som de vilja åt, så anade de den här gången ingenting.»

»Var har ni papperen?» frågade ministern. »Här, innanför svettremmen», svarade den andre och räckte fram sin hatt.

EN HEMSK HISTORIA

Att bli kär när man ligger borta för att vila sina nerver, är ett av de mera meningslösa företag, som en ung man kan inlåta sig på, ty dels river kärleken upp hans redan förut trasiga nervsystem, så att han känner nervdallringarna ända ut i fingertopparna, dels verkar han därigenom så nervös, att flickan säkerligen inte tycker om hans uppträdande, utan drar sig undan, vilket åter har till följd, att han blir olyckligt kär och följaktligen mera nervös än någonsin. Som man ser, en mycket olycklig växelverkan.

Det var emellertid just detta, som Gustav Oscarson råkade ut för.

När, efter en arbetsam vinter och vår, hans läkare rådde honom att stryka arbete, vin och tobak från sitt program, och han, till följd därav reste till Vindö pensionat för att vila upp sig, mötte han där Gerda Palm, som var så söt, att Oscarson aldrig sett något så sött förr. Tyckte han!

Och följden blev den ovan antydda. Han blev kär, och samtidigt ökades hans nervositet i så oroväckande grad, att den sköna Gerda sprang långa vägar för att slippa att möta honom ensam.

Detta märkte Oscarson blott alltför tydligt, men vad han inte tänkte på var, att Gerda gärna var tillsammans med honom i andra människors sällskap. Saken var nämligen helt enkelt den, att hon tyckte mycket bra om honom, ja kanske till och med var en liten smula verliebt, men helt enkelt inte vågade vara tillsammans med honom ensam innan han kommit i bättre balans.

Men en ung man, som är kär, är energisk, och om det älskade föremålet skall lyckas undvika honom när de bo på samma lilla ö, och i samma pensionat, så måste hon vara i stånd att utföra underverk. Och det kunde inte Gerda.

På grund härav hände det, att när Gerda en vacker förmiddag satt på en soffa vid Flirtstigen och tittade på havet, uppträdde plötsligt Oscarson på vadplatsen och gick genast till anfall.

Han slog sig ned, tog hennes hand med sin högra och slog samtidigt en trumvirvel mot bänken med den vänstra. Hans hjärta slog 120 slag i minuten, men han var beslutsam.

»FrökenGerdajagälskarer!!» sade han med rasande fart. »Älskarnimej? Älskarnimej?? Svaraögonblickligenomniälskarmej!»

Gerda rodnade.

»Herr Oscarson—», började hon.

»Säjutsäjutgenastomniälskarmejannarsexploderarjag», sade Oscarson, skälvande i hela kroppen av nervositet.

Med ett plötsligt ryck slet Gerda sig lös.

»Nej!» sade hon hårt. »Ni är otäck. Jag blir rädd för er.»

Sedan störtade hon iväg.

»Gerdagerdagerdagerdagerdagerda!» skrek Oscarson förtvivlad och störtade också i väg. Fast inte åt samma håll. Först när han var inne i sitt rum slutade han att skrika, och slog sig i stället ned på schäslongen. Nerverna dallrade som telefontrådar i storm, och han kunde inte tänka, men en cigarr brukade ofta hjälpa för sådant, och han rusade upp och snurrade runt rummet för att leta reda på cigarrlådan.

»Enrökenrökenrökenrökvar kattentfinnscigarrerna!» mumlade han. Så fann han dem.

Men i detsamma han satte tändstickan mot cigarren kom han att tänka på sin värdinna. I ett svagt ögonblick hade han talat om för henne att doktorn förbjudit honom att röka, och som hon, såsom varande änka, inte hade någon att övervaka, hade hon gjort det till sin livsuppgift att hindra honom att någonsin få ett bloss. Till den ändan brukade hon allt som oftast slå ned på honom och nosa i hans rum för att upptäcka doften av tobaksrök.

Men Oscarson lurade henne. När han någon gång behövde en rök hemma ställde han in sin enda stol i garderoben och sig själv på stolen, ty han hade upptäckt, att en stor präktig ventil utmynnade där. Och när han blåste ut röken genom den, kunde han inte bli sedd, och ingen lukt blev heller kvar.

Alltså såg han sig om efter sin stol. Den var försvunnen, tydligen lånad för tillfället.

»Vemfankenhartattminstol!» röt Oscarson ursinnig. Sen satte han cigarren i munnen, gick in i garderoben, grep med händerna tag i ventilens underkant och hävde sig upp. Där hängde han sedan och rökte i lugn och ro, ty han var en stark karl, och nikotinen bredde sakta sitt ljuva lugn över hans uppslitna nervsystem.

Men medan han hängde där steg pensionatets tjänsteande, Johanna, in i Oscarsons rum för att städa, såg den öppna garderobsdörren, såg även Oscarsons underkropp hänga där, bleknade och störtade tillbaka ut, under upphävande av höga skrik.

Oscarson rökte vidare utan att höra oväsendet.

Men när den vrålande Johanna kom störtande nedför trappan mötte hon Gerda, som var på ingående, rödgråten och präktig efter en enslig stund i skogen. Sedan hon rusat från Oscarson, hade hon nämligen upptäckt, att hon älskade honom trots allt, och sedan hon följaktligen pipit en stund var hon nu på hemväg för att tvätta bort spåren efter tårarna.

Hon och Johanna möttes i trappan.

»Vad är det?» frågade Gerda oroligt, när Johanna fyrat av ett kraftigt illhoj mitt i hennes ansikte. »Vad har hänt?»

»Oooo!» svarade Johanna. »Kamrer Oscarson har hängt sig i sin garderob!»

Gerda tog trappan med två språng och ett skrik, som ställde Johannas prestationer fullkomligt i skuggan.

»O, Gustav, Gustav!« skrek hon. »För min skull!«

Om ett ögonblick var hon inne i hans rum och stirrade skräckslagen mot garderoben. Jo, där hängde hennes Gustav mycket riktigt, med benen och halva kroppen synliga i garderobsdörren och resten tydligen ovanför.

»O, Gustav, min älskade älskling!« skriade Gerda. »Kom ner, kom tillbaka till din Gerda.«

Och se: lugnt och stilla sänkte hennes Gustav sig ned, något förvånad kanske, men fullkomligt levande, och med ett skri av lycka kastade Gerda sig i hans famn.

Jag tror vi lämnar henne där.

MOTORDRIFT

När vi vandrade förbi logen kom agronomen ut, röd och förargad och torkade svetten ur pannan.

»Begriper någon av herrarna sig på motorer?« frågade han.

Nej, det gjorde ingen av oss. Janson och Rosenberg, som båda hade motorbåtar, svarade visserligen 'ja', men när de under en halvtimme krånglat med motorn, som skulle dra tröskverket men inte gjorde det, och blivit lika röda, svettiga ooh förargade som agronomen, gick sanningen upp för oss allesamman, inklusive agronomen, men icke för Janson och Rosenberg.

Sedan prövade vi vår uppfinningsrikedom litet var på tröskverksmotorn, men utan aningen av ett resultat. Annars brukar ju en motor åtminstone vara tillmötesgående nog att spluttra och fräsa litet, eller slå tillbaks när man vevar, men den här mottog vår uppmärksamhet med en kylig oberördhet som fullkomligt distanserade allt vad även den mest bortfjäsade av damerna uppe på turisthotellet kunde prestera i den vägen.

»Där ser herrarna«, sade agronomen. »Det finns inga planer att få den rackarn i gång. Jag har hållit på i fyra timmar med honom, skruvat isär så mycket som jag vågat mig på, gjort rent överallt där jag misstänkte att ett dammkorn kunde sitta hindrande i vägen, men ändå går han inte.«

»Kanske är det just därför«, sade den lilla notarien, som alltid varit en spyfluga.

»Tänk vad ni är kvick«, svarade agronomen. »Det där skulle jag inte ha kunnat hitta på.«

Agronomens humör var tydligen lite kort.

Rosenberg gick fram till maskinen och granskade den noga.

»Tja, allt tycks vara i sin ordning«, sade han när inspektionen var avslutad. »Jag kan verkligen inte förstå att den inte vill gå.«

»Det tror jag visst att ni inte förstår», sade agronomen. »Jag begriper mig inte något vidare på motorer, men jag kan skilja på en förgasare och en hästrävs i alla fall, och det är alltid något. Kan herrn det?»

Rosenberg blängde ilsket.

»Kom, så fortsätter vi vår promenad», sade han.

Vi började rada ut ur logen, men plötsligt fick löjtnanten en lycklig tanke.

»Är det bensin i tanken?» frågade han.

»Nej», bet agronomen. »Det är bensol! Och nu ringer jag till stan efter en montör.»

Diskussionens vågor gingo högt under vägen tillbaka till hotellet. Rosenberg och Janson höllo styvt på att motorn var behäftad med något underbart och mystiskt fel, ty om det varit ett vanligt fel skulle dessa experter ofelbart ha upptäckt det, vi andra voro eniga om att motorn var betydligt mera felfri än Rosenbergs och Jansons motorkunskap. Vilket dessa båda herrar ansågo för sig i hög grad kränkande.

På eftermiddagen kom montören efter fyra timmars järnvägsresa, och vi infunno oss samt och synnerligen för att se hur det skulle gå.

Agronomen sade ingenting när vi tågade in på logen i hälarna på honom och montören, men Janson och Rosenberg förklarade som sin samfällda åsikt, att motorn knappast torde komma att snurra förrän ett antal av dess ädlare delar ersatts av nya.

Montören hörde på dem en stund medan han kliade sig bakom örat och betraktade motorn. Han vevade ett slag, men den var lika kall och otillgänglig som förut. En gång till tittade montören.

Så öppnade han bensinkranen och drog i gång motorn.

EN BRA MEDICIN

När en människa här hemma i gamla Sverige får ont i halsen eller skoskav eller magkatarr, går han vanligtvis till en läkare, som är specialist på den sjukdom som han lider av, blir undersökt och får en medicin, som tillsammans med något litet kolartro och god tur gör honom kry och frisk igen. Såvida han inte dör.

Men ute i det land, som gamle Christoffer Columbus på sin tid drumlade på när han skulle segla till Indien, går det mycket enklare till. Där går man bara in i en butik och köper en flaska Ku—ri—ko eller Pe—ru—na eller Kill—me—quick eller någon annan av de tusen patentmediciner, som bota alla sjukdomar, och med litet kolartro och god tur är man snart kry och frisk igen. Såvida man inte självdör.

För en svensk, som är van vid den mera omständliga och dyrare proceduren här hemma, sitter emellertid kolartron i det senare fallet litet långt inne. Man har litet svårt för att tro att det hela är riktigt om man inte blir klämd på magen och knackad på bröstet och får hosta och andas en stund först. Men det är bara en dum fördom, det vet jag av egen erfarenhet.

För många herrans år sedan, i början av detta århundrade, när jag som ung spoling var sysselsatt med att rycka upp Columbi gamla land en smula, hände det en gång att jag kände mig sjuk och eländig. Jag led av praktiskt taget alla kända sjukdomar, tandvärk och ont i halsen och ryggskott m. m., m. m. Kort sagt allting utom liktornar.

»Vad i hela friden är det med dig?» frågade min kamrat Freedlund, när jag på morgonen, mer än vanligt blek och glåmig infann mig på redaktionen av den tidskrift för den amerikanska ungdomens förädlande som vi båda gävo ut.

»Jag mår som en hund, så jag skall gå upp till en läkare», svarade jag. Om det var sanningsenligt vet jag inte, för jag har ingen aning om hur en hund mår, men Freedlund begrep vad jag menade, och blev ganska betydligt upprörd.

»Nej, för katten, gör inte det», svarade han. »Tag Painkiller i stället!»

»Vad är Painkiller för något?» frågade jag.

»Medicin, yngling. En härlig medicin som hjälper just i sådana fall som ditt.»

»För huvudvärk?» frågade jag.

»Visst!» sade han. »Tag Painkiller!»

»Men jag har ont i halsen också.»

»Tag Painkiller.»

»Och ont i magen!»

»Tag Painkiller.»

»Och ryggskott!»

»Tag Painkiller.»

»Och tandvärk!»

»Tag Painkiller.»

»Och reumatism och öronsusning och värk i lederna och dessutom litet ont i håret sen i går kväll.»

Freedlund lyste som en sol.

»Härligt!» sade han. »Du är just ett Painkillerfall! Dom sjukdomarna hjälper Painkiller osvikligt mot.»

Jag betraktade honom skarpt.

»Är du agent för Painkiller?» frågade jag eftertänksamt.

»Ja», medgav han utan att rodna, och drog fram en flaska ur en låda.

»Tjugufem cent, om jag får be.»

Jag kände en stor lust att slå Freedlund i planeten, men han var stark och jag klen. Jag köpte flaskan.

Fram emot middagen orkade jag inte längre utan gick hem.

Det var nätt och jämnt jag lyckades släpa mig upp för trappan och in i mitt rum, det sjöng för öronen, knäna veko sig och jag var fullt övertygad om att denna dag var den sista då den amerikanska nationen skulle ha nöjet att räkna mig som en ärad gäst. Med stort besvär fick jag upp korken på Painkillerflaskan och kastade en blick på bruksanvisningen. »Fyll en matsked—» stod där, och jag läste inte längre utan tog närmaste cigarrkopp, hällde i den så pass mycket av medicinen som jag ansåg motsvara en dryg matsked, och hällde i mig klabbet.

Ett ögonblick tidigare hade jag varit slö, slö intill döden, men Painkillern väckte plötsligt mina livsandar. En minut eller kanske två låg jag baklänges på sängen och kippade efter andan, sedan rusade jag upp med en spänstighet som nyss förut varit mig fjärran, och störtade vrålande ut i min värdinnas kök för att gapa under vattenledningen.

Hela mitt inre brann. Munnen var flådd, halsen brände och i magen skedde våldsamma omvälvningar. Vad Painkiller än hade för egenskaper, brist på smak kunde ingen beskylla den för. Det kändes som om en glödande lavaström runnit ned i mitt inre, en lavaström tillsatt med cayennepeppar.

I två timmar låg jag sedan på min säng och kände svedan sakta avtaga, medan jag funderade på vad jag skulle göra med Freedlund. Men när till sist allt var över med undantag av en smak i munnen, som skulle

sitta kvar i flera dagar, steg jag upp och kände efter hur det stod till med min sjukdom. Och resultatet var förvånande. Tandvärken borta, huvudvärken, ryggskottet, alltsammans var sin kos och jag var frisk som en nötkärna.

»Sablar i det», sade jag till mig själv. »Freedlund var inte så dum ändå. Jag förlåter honom! Men det var en hästkur.»

Och med tacksamhet i hjärtat tog jag Painkillerflaskan och tittade åter på bruksanvisningen.

»Fyll en matsked», stod där, »nästan till randen med vatten, och håll däri några droppar Painkiller.»

NUTIDA JÄRNVÄGSRESOR

Kammarherre Rosenhane reste högst ogärna. Visserligen färdades man ganska bekvämt i en första klass sovkupé, men han saknade dock där det utrymme han ansåg sig behöva och tågets dunkande störde hans nattro på ett högst obehagligt sätt. Men när hans syster i Göteborg för nittonde gången ålade honom att fira sin födelsedag i skötet av hennes familj, ansåg han sig inte gärna kunna neka längre, utan gav sin betjänt order att beställa en första klass kupé med nattåget till Göteborg, varefter han skrev och lovade att komma.

När betjänten kom tillbaka fick kammarherren en våldsam själsskakning. Alla sovplatser voro beställda en månad i förväg, första klass funnos för resten över huvud taget inte, och den enda möjligheten att komma till Göteborg var att resa i sittvagn andra klass.

Andra klass. Kammarherrn rös. Han visste sig vara en högst förstklassig person, och det bar honom emot att sätta sig i en vagn där orden andra klass stodo som etikett på dörren. Och sittvagn. Trängas med kreti och pleti i en trång järnvägs kupé! Det var fasansfullt.

Men löftet var givet och måste infrias, och med tungt hjärta skickade han betjänten till stationen för att köpa en biljett och en platsbiljett. Fönsterplats.

Det var en mycket vemodig kammarherre, som på aftonen tog sin fönsterplats i besittning i en kupé, där sju andra personer redan voro installerade. Visserligen var kammarherrn aristokratiskt smärt, man skulle till och med kunna säga mager, men det var trångt ändå, ty de tre medresandena voro ganska gedigna och läto inga falska hänsyn hindra sig att breda ut sina kroppshyddor så mycket som det begränsade utrymmet tillät. Det var varmt i kupén, animalisk värme, och kammarherren lovade sig själv att bosätta sig i Göteborg när han en gång kom dit, för att slippa att ännu en gång stuva in sig på detta vedervärdiga sätt på uppresan.

Till på köpet voro de medresande särdeles gemytliga personer, som hastigt blevo bekanta och inledde en animerad konversation, i vilken man gjorde flera misslyckade försök att indraga även kammarherrn.

Hettan blev alltmer kvävande och det dunkade olidligt i skenskarvarna. Kammarherrn försökte för första gången på flera år läsa en bok, eftersom han ju inte gärna kunde lägga patience i kupén, men typerna snurrade runt för hans ögon.

Han led utsägligt.

Till råga på olyckan kommo Jones flickor, som sålde smörgåsar och dricka, och nu började plebejerna runt omkring äta smörgås och dricka krisöl. Ett par av dem satte till och med buteljerna för munnen.

Kammarherrn greps av vämjelse. Aldrig skulle han kunna förmå sig att äta en bit i denna kvava

järnvägskupé, och att sätta en butelj för munnen—Ohyggligt!

Han slöt ögonen och föll i en barmhärtig dvala. Tågets dunkanden blevo allt mer avlägsna, den hemska verkligheten slätades ut. Kammarherrn sov.

Vid Saltskog steg fru Anderson från Skövde in i kupén. Hon hade varit på besök hos sin dotter i Södertälje och skulle nu hem igen. Men fru Anderson kunde inte hitta någon sittplats. Alla kupéer voro fulla och som fru Anderson var ett resolut fruntimmer och hade fattat ett oryggligt beslut att inte stå med sina nittio kilo hela natten, steg hon in i den kupé där kammarherren satt. Den var ju inte fullare än de andra.

Att soffan endast rymde fyra personer generade inte på minsta sätt fru Anderson. Hon slog sig ned ändå, och som ingen av de tre andra massiva resandena gärna ville ha henne i knät makade de sig och beredde en liten plats, som fru Anderson snart genom energiska bemödanden lyckades göra fullt tillräcklig.

När tåget kom fram till Göteborg kunde kammarherre Rosenhane icke återfinnas. Men en underbart porträttlik silhuett av honom fann man på fönsterväggen i en andraklass kupé.

MÖRKSENS GÄRNINGAR.

Äventyrsroman i fyra kapitel.

KAP. I.

Det hade varit en fruktansvärd afton. Blåköpings stadshotell hade skakats i sina grundvalar, och dettas källarmästare hade med list och böner förmått att langa fram betydligt mera av det åtrådda ransonerade fluidet än han från början tänkt sig. Men när klockan slog tolv var det i alla fall obönligen slut, och herrarna måste gå.

Handlanden Erlandssons svensxa hade varit glad. Och glada voro också deltagarna när de vandrade Storgatan framåt för att vädra av sig det värsta innan de drogo sig tillbaka till sina bäddars kvava iden. Deras glada skratt ekade mellan husväggarna och väckte mången förtretad borgare, som enligt stadens sed gått till sängs redan klockan tio.

Men så småningom minskades den glada skaran, splittrad i smågrupper, som drogo av åt olika håll utefter tvärgatorna, och till sist återstod av det glada laget endast handlanden Erlandsson själv samt två av vännerna, som på grund av hans uppsluppna och äventyrslystna sinnelag beslutat att följa honom hem.

Erlandsson lät sig rätt beskedligt föras den gamla kända vägen, utan andra eskapader än att han nödvändigt ville stanna för att flirta med vaxdockan i fönstret till Lundströms manufakturaffär, varjämte vännerna fingo ingripa för att avstyra ett hotande slagsmål mellan festföremålet och en lyktstolpe, som på ett lömskt och brutalt sätt sökt lägga krokben för det.

Så småningom svängde man emellertid om hörnet till Erlandssons gata, men där uppstod genast nya komplikationer. Utanför Erlandssons port stod en droska. Och icke nog med att den stod där, utan—o fruktansvärda frestelse för en företagsam man,—ingen kusk fanns inom synhåll.

»Var—hupp—var har kuschken ta-tagit vägen?» var den fråga som Erlandsson ställde till den sovande hästkraken.

Kraken fortsatte lugnt sin lur utan att bevärda Erlandsson med ett svar.

»Nu—nu ska vi åka!» var Erlandssons nästa yttrande, och med glatt mod gjorde han sig redo att bestiga kuskbocken.

»Nä hörnu, inga dumheter!» sade vännerna. »Gå och lägg dig nu!»

»Nej, va fadren,—hupp—nu ska vi ta en prome—homenix i vagn. Jag kör!
Hoppa upp—hopp gubbar!»

Men fyra händer grepo honom hövligt men bestämt och sköto honom innanför porten.

»Nu går du upp och lägger dej i alla fall, min kära Erlandsson», sade vännerna. »Och inga dumheter.»

»Tyst», sade Erlandsson. »Det är någon i trappan.»

Vännerna lyssnade.

»Det är nå-hågon i trappan», viskade Erlandsson hest. »Det är kanske in-hinbrott, hupp.»

»Inte», svarade en av vännerna, som hade Sherlock Holmesanlag. »Det är naturligtvis någon, som skall resa med nattåget. Nedgående från Stockholm passerar ju en stund efter ett. Så har han beställt en droska och nu är kusken uppe och hjälper till med kofferten.»

»De-he ger jag tusan», anmärkte Erlandsson. »Nu—hupp—går jag upp och knyter mig.»

»Ja gör det, gamle sjörövare», svarade vännerna. »Hej på dej! Tjing!» Och arm i arm tågade de ut ur porten och fortsatte sin glättiga väg nedåt gatan.

Men Erlandsson stod kvar och lyssnade till ljudet av deras avtåg, och när han tyckte att de hunnit lagom långt spred sig ett slött leende över hans ansikte.

»Nu ska vi å-håka i alla fall», lallade han och dinglade ostadigt med beslutsamt ut genom porten.

Hur han kom upp på kuskbocken vet endast han själv och hans skyddsängel—eller hans skyddsängel och han själv, för att nämna dem i rangordning—men dit kom han, och plötsligt väcktes den sovande skinkmärren av ett rapp.

»Opp och hoppa, gamle stridshingst», lallade Erlandsson och åter ven piskan. Märren ryckte till, satte ena benet framför det andra, upprepade proceduren och droskan började rulla. Ett rapp till och märren föll in i sin jämna lunk.

Erlandsson hojtade och körde, dubblerade ett hörn med ett par millimeters luft emellan droskan och en lyktstolpe och befann sig åter på Storgatan.

Men spritångorna började göra Erlandssons hjärna alltmera oredig, ögonlocken föllo igen och han nickade till, katten vad han satt obekvämt. Men när han flyttat sig ett trappsteg ned, så att ryggen satt mot kuskbocken och benen hängde dinglande över fotstödet satt han skönt. Och då somnade handlanden Erlandsson som ett gott barn.

Hästen fortsatte sin jämna lunk.

KAP. II.

Efter en timmes uppfriskande sömn vaknade Erlandsson. Han visste inte vad han vaknat av, men ekot av en röst klingade ännu i hans själ.

Erlandsson gnuggade sig i ögonen och såg sig omkring. Var tusan var han. Mörkt var det som katten, men så mycket var i alla fall klart, att han satt på fotsteget till kuskbocken på en droska, som uteslående sakta rullade på en landsväg. På båda sidor sträckte sig öppna fält, en bäck porlade, stjärnorna tindrade och allting var poetiskt.

»Var fåglarna är jag?» frågade Erlandsson och äntrade upp på sittbänken. Men i detsamma vaknade ett svagt minne. Svenskan, en droska utanför porten, och han klev upp och körde! Jo, visst, nu kom han ihåg. Det var ett ganska bra påhitt. Han log.

Men leendet stelnade hastigt på hans läppar, ty ur droskans djup ljud åter ett rop:

»Kusken! Kusken!»

Det var en kvinnlig röst, och Erlandsson drog ofrivilligt in tömmarna, varvid hästen med största beredvillighet stannade.

»Vad i—», sade han och böjde sig över kanten.

Det var mycket riktigt ett kvinnligt väsende som hängde halvvägs ut genom vagnsfönstret.

»Kusken, vad vill detta säga? Var är min man?»

Erlandsson blev arg, och det kan man knappast förtänka honom. Var det ett sätt, att bombardera honom med frågor. Hur farao skulle han kunna veta var kvinnans man var? Han visste ju inte ens var han själv var.

Han svarade med en motfråga:

»Var innerst i Kappadosien kommer fruntimret ifrån?»

»Var jag kommer ifrån?» frågade damen indignerad. »Var jag kommer ifrån? Som om han inte skulle veta att han var beställd för att hämta mig och min man till tåget, och jag kom ner och sa åt er att gå upp och hjälpa min man ner med kofferten, och sen steg jag in i droskan för att vänta och då måste jag ha somnat och så—ooo. Det är ju inte kusken!»

Damen hade stigit ut på landsvägen och Erlandsson, som artig kavaljer, hade genast skyndat till hennes sida.

»Det är väl ingenting att tjuta för», sade Erlandsson brutalt. »Hon var väl inte så förtjust i kusken att hon inte tål att se en annan karl?»

»Ooo!» kved damen, som genast hade sin slutsats klar. »Goda boven, mörda mig inte. Min man har alla pengarna. Snälla banditen, låt mig behålla livet!»

»Lugna sig, frun, lugna sig», sade Erlandsson. »Jag vill er inget ont. Jag är handlanden Erlandsson, och är inte farlig alls.»

Damen fattade genast mod, men i stället för att känna lättnad och glädje vid denna underrättelse blev hon ursinnig.

»Jaså, ni är ingen bov, skurk?» skrek hon. »Vad menar ni då, usling, med att uppföra er som en bandit, lymmel? Hur vågar ni röva bort en ärbar kvinna?»

»Snälla frun», sade Erlandsson. »Jag har inte alls menat något illa. Det har bara hänt mig detsamma som er. Jag var lite trött, och klev upp på kuskbocken för att sätta mig och vila en stund, och så somnade jag, och så måste hästen ha skenat med oss. Jag är fullkomligt utan skuld.»

»Hur kan man komma på en sådan idé som att klättra upp och sätta sig att vila på en kuskbock?» frågade damen en hårsman mildare.

»Det gör jag alltid», upplyste Erlandsson trohjärtat.

»Ja», sade damen och steg åter i vagnen. »Nu får ni vara så god och köra mig tillbaka till stan. Och jag tycker det blir synd om er, när min man får tag i er. Han är hemskt häftig och svartsjuk, och stark som en björn. Och vi skulle ha rest till Köpenhamn med nattåget.»

Lätt bleknande klev Erlandsson åter upp på kuskbocken, fick med någon svårighet hästen att vända och körde sedan i lunk tillbaka åt samma håll som han kommit.

I det mörka perspektiv som öppnade sig framför honom brann en enda svag hoppets stjärna. Det kunde ju hända, att karlen rest ensam till Köpenhamn.

KAP. III.

Men medan handlanden Erlandsson och bleckslagaremästare Olssons lagvigda (ty det var hon) på detta relativt fridfulla sätt färdades kring landsvägarna, var det inte utan att Blåköpings grundvalar i någon mån började darra på nattkulan, och det är ju strängt taget inte att undra på. En kusk, som förlorat sin droska och en man som förlorat sin hustru böra tillsammans kunna åstadkomma ett rätt gott resultat.

Som läsaren utan tvivel redan anat, upptäckte kusken och bleckslagaremästaren när de kommo ned med kofferten, att såväl droskan med dess dyrbara innehåll som även hästen totalt försvunnit, och bägge blevo i hög grad upprörda, kanske mest den äkta mannen. Han hade ju också icke blott förlorat sin lagvigda maka utan det var även sannolikt att han skulle få sina sovvagnsbiljetter makulerade, för att inte tala om utsikten att få släpa den tunga kofferten uppför trapporna igen.

Kusken var den, som först i någon mån fattade galoppen.

»Vart har herrns fru dragit i väg med min droska?» frågade han högljutt förebrående Olsson. »Det blir en dyr historia för herrn.»

»Dra åt skogen», svarade Olsson, med rätta indignerad över detta försök att lägga skulden för det skedda på hans redan tyngda axlar. »Det är väl er förbaskade hästkrake som har dragit i väg med både droskan och min lagvigda och olyckliga maka.»

»Att hon är olycklig kan den förstå, som känner herrn», sade kusken bitande. »Men det kan väl herrn förstå, att någon måste ha kört märren.»

»Hon har skenat», skrek Olsson. »Min hustru ligger sönderslagen någonstans på gatorna.»

»Skenat?» svarade kusken och log hjärtligt. »Herrn känner inte min gamla mär. Jag håller herrn ansvarig för förlusten.»

Olsson hörde inte på kusken, och i synnerhet inte på det örat, utan satte helt plötsligt i väg nedåt gatan. Av lätt insedda skäl travade kusken genast efter.

»Hörnu herrn», hojtade han. »Vart skall han hän?»

»Jag skall till järnvägsstationen och se om min hustru är där», svarade han och satte full fart. Kusken följde så nära han kunde.

Vid järnvägsstationen fanns icke den saknade, men däremot stodo både nedgående snälltåget och ett uppgående persontåg inne, det senare på närmaste spåret.

»Hon kanske är ombord på tåget», sade Olsson till kusken, och trots sakens osannolikhet antrade de över persontågets plattform och klevo ombord på Malmötåget.

Många fruar fanns där men ingen av dem var Olssons, och den sovkupe han abonnerat gapade sorgligt tom.

Med tungt hjärta steg han av tåget, följd av kusken, som vördsamt påpekade, att det kunde vara så gott att Olsson lämnade en revers på droskans och hästens värde när som helst, eftersom det var tydligt, att frun avvikit med ekipaget.

Olsson svarade inte. Han skulle naturligtvis haft god lust att krossa skallen på kusken, men han ansåg sig beklagligtvis inte ha tid.

Han tog ett skutt upp på persontågets plattform, men i detsamma satte persontåget i gång. Kusken följde trofast efter.

Brådslande skyndade Olsson tvärs över plattformen, slängde upp grinden, tvekade ett ögonblick och hoppade sedan av. Kusken följde efter, men när han stod på trappsteget hade tåget ökat farten betydligt, och han tvekade även han. Denna tvekan avgjorde hans öde. Vagnen som han stod på passerade perrongens kant, gled ut bland bangårdens spår och växlar, han stod inför valet att hoppa av och eventuellt bryta benen av sig, eller följa med tåget, och efter hastigt men moget övervägande stannade han kvar.

Olsson såg inte ens efter sin outröttlige följeslagare och fordringsägare. Han rusade utan dröjsmål bort från järnvägsstationen och till polisdito, som han med överhängande fara att bli haffad för oljud och förgelseväckande beteende, lyckades väcka för att ange den hemska händelse, som utspelats.

Inom kort var stadens poliskår, inklusive detektiven Hemliga Karlsson ute på spaning efter det förkomna åkdonet med dess innehåll.

KAP. IV.

En konduktör vid en svensk järnväg är ofta en höggradig gentleman, men det finns undantag även från denna regel, och ett av dessa undantag tycktes det vara som förde befälet å det tåg, som med den ungefärliga hastigheten av en bättre torparskjuts—detta drama utspelades nämligen under kristiden—förde kusken norrut.

Konduktören visade nämligen en illvillig glädje när han upptäckte, att den nye passageraren saknade biljett, och vägrade envist att tro på hans uppgifter om hur han kommit ombord på tåget, samt fordrade avgift.

I synnerhet denna senare begäran upprörde kusken i hög grad. Han ansåg sig nämligen vara lömskt enleverad av tåget och Olsson i kompani, och icke utan visst fog för ett skadeersättningsanspråk, varför han naturligtvis helt tvärt vägrade att lämna ifrån sig ett öre. Då stannade konduktören tåget vid Svältebo anhalt, förpassade med en kraftig spark droskkusken ned på perrongen och körde sedan vidare, hjärtlöst lämnande sin förre fripassagerare utan föräldravård och tak över huvudet mitt i natten.

Sedan kusken yttrat allt han hade behov av att säga, drog han en djup suck och letade sig fram till landsvägen för att till fots gå de åtta kilometerna till staden.

Men knappast hade han kommit ut på vägen förrän han hörde mullret av vagnshjul, som närmade sig, och konturen av en vagn skymtade otydligt i mörkret.

»Härligt, här kan man få åka», sade han till sig själv och stannade full av förväntan. Detta nöje var visserligen inte nytt för honom, men han hade ett behov av att komma fort till staden och utkräva skadestånd av sin f. d. passagerare.

Vagnen materialiserade sig långsamt ur mörkret, och plötsligt började kusken spetsa öronen. Det var något välbekant i dess kontur, som väckte hans uppmärksamhet, de trötta hovslagen påminde om en ädel springares som han kände till, och själva skramlet från vagnen verkade välbekant. Han steg fram på landsvägen och hejdade utan svårighet hästen.

Intet tvivel mera! Det var hans egen, saknade Stjärna på väg till staden efter sin utflykt.

En våg av våldsamt vrede steg upp inom kusken, och med ett ryck förpassade han Erlandsson från kuskbocken. Varvid Erlandsson vaknade för andra gången.

»Va—va är'e?» frågade han sömnigt men uppskrämd.

»Nu är du fast!» tillkännagav kusken dovt, och drog fram en tändsticksask. »Nu ska vi se vad du är för en.»

»Åh katten», fortsatte han spakare, när stickans fladdrande sken upplyste ett glåmigt ansikte med hängande, ljusa mustascher. »Är det herr Erlandsson, som är ute och åker?»

Han hade många gånger kört herr Erlandsson från glada tillställningar, och ibland även burit upp och bäddat ned honom.

Då stack ett kvinnligt ansikte ut genom vagnsfönstret.

»Varför kör ni inte vidare?» frågade en vass röst. »Och vem är det ni talar med?»

»Jaså, frun, ja!» sade kusken. »Henne hade jag så när glömt. Herr Erlandsson! Herr Erlandsson!»—Det fanns både förebråelse och en viss grad av beundran i tonen.

Men Erlandsson reagerade inte. Slöheten hade oåterkalleligen sänkt sig över hans psyke och med fumliga händer fick han upp ett par tiotior ur plånboken.

»G'afton, åkar Enqvist», sluddrade han. »Kö' mej hem, som vanligt!»

Så stupade han på huvudet in i droskan, och kusken besteg sin gamla bock.

När droskan körde in på Storgatan slamrade den så, att inte ens Hemliga Karlsson kunde undgå att märka den, och vid hörnet av Tegelslagaregatan hejdades den följaktligen av stadens poliskår, förstärkt av bleckslagaremästare Olsson.

Alla betraktade varandra en stund under tystnad, och Olsson var den förkroppsligade förvåningen. Han hade sett kusken fara från sta'n med norrgående tåget, och här kom han nu lugnt körande sin droska mitt på Storgatan. Kuskens blick var hård. Han hade fattat ett dovt hat till bleckslagare Olsson.

Hemliga Karlsson steg fram.

»Hör nu Enqvist», sade han. »Vad skall allt det här betyda. Här kommer den här herrn och väcker upp polisen mitt i natten och säger att eran häst skenat med hans hustru, och att ni rest med tåget, och här kommer ni körande som vanligt. Var är hans hustru?»

»Hon kommer där», svarade kusken dystert, då fru Olsson i detsamma steg ur droskan och kastade sig i sin makes armar.

»Och det skall jag säga Karlsson», fortsatte kusken, »att min märr skenar inte, men faktum är, att den där herrn lurade opp mej i sin våning medan frun försvann med häst och vagn»—samtliga polisögon riktades misstänksamt på Olsson—»och sen lurade han opp mig på tåget för att bli av med mig. Men jag steg av vid Svältebo, och där mötte jag herr Erlandsson, som hade fått tag i skjutsen på något sätt, och kom körande hem med den igen. Om inte han varit hade jag nog aldrig fått se varken häst eller droska igen.»

Sex kraftiga polisenävar grepo bleckslagaremästare Olsson, och överkonstapel Flammén sade stolt:

»Sånt där kan man kanske göra i Stockholm, men inte här, för här åker man fast. Nu följer herrn med till kontoret.»

Och medan ännu fru Olssons förtvivlade skri dallrade i atmosfären, stack handlanden Erlandsson ut sitt sömniga huvud genom vagnsfönstret:

»Kö' hem, ha' ja sagt, Enqvist!» sade han.

Och Enqvist körde.

MANNEN SOM VAR EN TIDTABELL

Handelsresanden Ivarström satt ensam i Grand Hotell Bondåkras tämligen enkla kafé. Hans uppsyn var dyster och i handen höll han ett exemplar av den innehållsrika tidskriften Sveriges Kommunikationer, och den gjorde honom inte glad.

»Om jag hade redaktören för den här tidningen här!» sade han till källarmästare Johansson, som just passerade på sin inspektionsrond, med sådan lidelse i rösten att denne stannade vid hans bord.

»Vad är det då fatt?» frågade källarmästaren, som trivdes i Bondåkra och därför sällan kom i kontakt med den publikationen.

»Fatt!» svarade Ivarström bittert. »Den lata fårskallen har ju tagit bort förbindelsesiffrorna i tabellen, så att en annan fattig sate som flänger land och rike kring får slå och slå och notera och skriva fel så att han blir gråhårig i förtid.»

Källarmästare Johansson log. Handelsresande voro ju trevligt folk och hans bästa kunder och han tyckte följaktligen om dem, men han hade ingen förståelse för deras nomadiserande levnadsvanor.

»Å, ditt distrikt är ju inte så stort. Du reser ju bara mellan den här stan och Barbacka och Fälanda ooh Smörmåla med omnejd, så nog tycker jag att du borde kunna lära dig de få fattiga tågtiderna utantill.»

»Hut, källarkrök!» svarade Ivarström förolämpad. »Jag reser på Blåmåla också.»

Och källarrådet vandrade leende vidare på sin inspektionsrond.

Men Ivarström satt kvar och läppjade på sin invalidpilsner och funderade.

»Jädrans i den krumeluren», tänkte han. »Krögaren är inte så dum ändå. Om jag skulle ta och slå i mig de huvudsakligaste förbindelserna mellan de tre, fyra största städerna i mitt distrikt, så vore inte så litet vunnet. Då behövde jag bara slå efter lokaltågen.»

När han några timmar senare satt på tåget till Barbacka studerade han Sveriges Kommunikationer med ett nyvaknat intresse. Han hade utvalt tågtiderna Barbacka—Fälanda till specialstudium, och det var inte mera vidlyftigt än att han lärde sig dem på en timme, ty expresstågen dugga inte alltför tätt på dessa stora stråkvägar, och när tåget lugnt och sansat ångade in på Barbacka centralstation kunde han dem flytande, både tågen från Barbacka till Fälanda och från Fälanda till Barbacka, samt även det ensliga tåg som utgår från Fälanda 9,32 samt stannar redan i Brackeboda.

När han dagen därpå färdades till Smörmåla fortsatte han sitt studium, och lyckades under denna korta sträcka, om också rätt långa tid, fullkomligt bemästra tiderna Barbacka—Smörmåla och vice versa.

Det var inte utan att han skröt litet med sin kännedom om tågtiderna när han satt i manufakturhandlarnas lag på »Stora Grand hotell» i Smörmåla, och den beundran dessa mindre beresta herrar visade, sporrade honom till ytterligare ansträngningar på den inslagna vägen.

Det dröjde inte länge förrän Ivarström kunde alla tågen mellan sina huvudstationer som ett vatten, med tågombyten och allt, men då var hans aptit på tågtider väckt, och han började omedelbart slå i sig även småstationerna. Varje ledigt ögonblick ägnade han åt Sveriges Kommunikationer, och hans konversation rörde sig med så stor förkärlek om tågtider att kunderna började finna honom litet tråkig, och ordena inte blevo fullt så stora som förr, när han undfägnade dem med historier, som en mindre van gardist skulle rodnat åt. Men Ivarson tänkte inte så mycket på order nu, han tänkte på tågtider. Och så småningom hade han nått sitt mål. Han kunde alla tågtider i hela sitt distrikt, och kunde dem som ett vatten.

Då slutade han studera och ordena började åter bli bättre, för nu var Ivarström rolig igen. Det blev en omtyckt sport bland kunderna att förhöra Ivarström på tågtiderna och de brukade slå vad med sina vänner om att han utan ett ögonblicks betänkande skulle kunna säga när vilket tåg som helst kom, eller borde komma, till vilken station som helst inom hans distrikt.

Ivarström demonstrerade gärna, mycket gärna, sina färdigheter, och berättade dessemellan sina berömda historier, och kundkretsen började tycka att han var en sabla karl, som gick utanpå alla sina kolleger, varav följde att hans orderlistor blevo allt längre och längre, och hans provisioner följaktligen fetare och fetare.

Men en vacker kväll i kaféet på Grand Royal Palace Hotel i Fälanda träffade Ivarström en annan provare, som med en viss vana talade om tågen i Norrland. Visserligen besatt han inte på långt när den kännedom om norrlandstågen som Ivarström om sitt distrikt, men hans yttranden tände i alla fall högmotsdäveln i Ivarström, om också inte utan själskamp, att lära sig hela tågtidtabellen.

Nu började åter en studietid för Ivarström. Varje ledig stund och en hel del stunder, som inte borde ha varit lediga, ägnade han åt Sveriges Kommunikationer. Sina samkväm med kunderna inskränkte han till det minsta möjliga och det dröjde inte länge förrän firman fick anledning skicka honom brev, som fastän icke i sig själv uppmuntrande, dock voro ägnade att sporra honom till ytterligare försäljningar.

Men tre månader efter samtalet med sin yrkesbroder steg Ivarström åter in på Grand Royal Palace Hotels kafé i Fälanda, och det var inte den dystre, tankspridda Ivarström, som man sett på sista tiden, utan ett nytt ljus sken i hans blick, och det gamla leendet spelade kring hans läppar.

»Hej, gubbar» skrek han till manufakturhandlarna, som redan sutto där i väntan på den supé han skulle bjuda på. »Nu kan ni inte kugga mig på ett enda tåg i hela Sveriges rike. Jag kan dom varenda ett, snäll-, person-, blandade och godståg, och alla stationer och hållplatser.»

Då log manufakturhandlare Bergström sade: »Kanske du kan säga mej när 7,38 från Oxelby lämnar Buskås i morron.»

»8,47», svarade Ivarström genast med ett stolt leende.

Men Bergström log ännu bredare och svarade: »Knappast! Det är den förste november i morron vet du väl, och alla tåg som inte äro indragna har fått ändrade tider.»

I flera minuter stirrade Ivarström rakt framför sig, sedan skrattade han, ett tomt skratt, och började räkna upp stationerna på Bergslagsbanan baklänges.

* * * * *

Stackars Ivarström tillbringar nu sina dagar med att sakta och varligt luffa omkring i Konradsbergs trädgård. Han tror, att han är ett snälltåg på Statens järnvägar.

I SNÖSTORMEN

»Stig utanför med mig ett ögonblick, så ska du se vad du får!»

Det var den starke John Oxelgren som talade, och han riktade sin vänliga inbjudning till Zackeus Boman.

Zackeus blinkade litet. Han var inte alls nyfiken, och hade ingen som helst lust att stiga med John Oxelgren ut. Å andra sidan såg han Rosa Eriksons blåa ögon riktade på sig, och kände att bemälda unga dam väntade sig ett enklare hjältedåd av honom.

Saken var den att Zackeus älskade Rosa, John älskade också Rosa, varav följer att Zackeus och John icke i någon nämnvärd grad älskade varandra. Rosa å sin sida älskade båda och delade sina gracer tämligen lika mellan dem, men i dag, på »Dansens Väninnors» bal, hade hon dansat tre danser å rad med Zackeus, vilket i så hög grad upprört John, att han fann sig föranlåten att efter tredje dansens slut närma sig paret och invitera kavaljeren att ute på bakgården deltaga i ovan antydda friluftsnöje.

»Nå, hur går det? Kommer du eller är du rädd?»

Zackeus betraktade Johns resliga figur och aggressiva haka och hans knän knackade lätt mot varandra.

»Rädd?» sade han. »Ha, ha! Inte för dig. Men jag avskyr brutalitet. En gentleman slåss inte annat än för att försvara en dam, som blir förolämpad.»

I det fallet var Zackeus lugn. John skulle inte för sitt liv våga förolämpa Rosa.

Men Zackeus vågade han förolämpa, och gjorde det också oförtövat.

»Harkrank!» sade han föraktfullt. »Du skulle inte ingripa om jag så försökte kyssa Rosa mitt för näsan på dig. Du är ett fegt kräk. Hundsvott! Kom Rosa och dansa med mig. Bry dig inte om den vettskrämde stackaren.»

Rosa bevärdigade inte Zackeus med en blick utan stack lugnt sin arm under Johns.

»Feging!» kastade hon över axeln åt sin avskedade kavaljer och Zackeus erfor för första gången sanningen i skaldens ord: mannens mod är kvinnan kärt.

Med klappande hjärta stod Zackeus kvar ooh övervägde vad han skulle göra. Enda sättet att rehabilitera sig vore att i sin tur invitera John ut på bakgården, och detta vore liktydigt med en oerhörd massa smörj. Gjorde han det inte blev han för evigt stämplad i den skönas ögon. Men då blevo hans egna ögon åtminstone inte igenmurade.

Med en djup suck gjorde han sitt val, tog sin rock och mössa och lämnade balen.

Ute rasade snöstormen. Den låg som en vit vägg omkring honom, piskade honom i ansiktet med tusen isnålar, tvingade våta flingor innanför hans krage och uppefter armarna. Men Zackeus njöt av obehaget. Hans lidande själ behövde ett litet ackompanjemang av fysiskt lidande.

Sakta och mödosamt pressade han sig fram mot stormen, ett steg, två steg, tre steg, sedan blev det inte mera, ty Zackeus slant på en hal isgata, som låg lömskt dold under snön, föll baklänges, slog huvudet i rännstenskanten och blev liggande mitt utanför danslokalens port.

Stormen drev upp snön mot hans lovartsida, snart bildades där en liten driva, som snabbt växte och sköt fram sina tentakler över Zackeus medvetslösa kropp, täckte den allt mera, och till slut betecknade blott en avlång drivas mjuka linjer den plats, där Zackeus låg.

Hur länge Zackeus låg så vet han inte själv, men till sist började ett begynnande medvetande glimma igenom hans själs tillfälliga mörker, och när han plötsligt hörde sitt namn nämnas blev allt ganska klart.

Han låg varmt och gott. Till en början trodde han att han var död och var i himlen, ty på det andra stället kunde han inte vara, så varmt var det inte. Han stärktes i sin uppfattning av att höra Rosas röst, men när han ögonblicket därefter hörde även Johns röst så förstod han att han var kvar på jorden, och i sitt halvt omtöcknade tillstånd greps han av ett vilt begär att förinta sin rival. Han vände på sig ett tag för att befria sig från snön, och störtade sedan upp med ett dovt rytande.

* * * * *

En timme efter det Zackeus lämnat balen hade Rosa fått nog av dans för en kväll och trots kavaljerens ivriga böner beslutat sig för att gå hem. John skulle naturligtvis följa henne. Han var ju kvällens hjälte och hade dansat så många danser med henne, att det stötte på skandal.

Upprymd och segerstolt följde han henne ut genom dörren, tog hennes arm, tryckte den tätt intill sig och sade:

»Var inte rädd, Rosa lilla, fast det är mörkt. Jag kan försvara dig om det behövs, men det hade inte den där harkranken vågat.»

»Tala inte om Zackeus», bad Rosa.

»Nej, fy katten», sade John, och i känslan av kvällens framgång fortsatte han: »Men innan vi börjar promenaden hemåt vill jag ha en kyss!» Rosa drog sin arm ur hans.

»Skäms, John!» sade Rosa indignerad. Om indignationen var äkta eller icke har dock aldrig blivit fullt utrett.

»Prata nu inte sån't, som du inte menar!» svarade John galant. »Hit bara med lilla näbbet, så ska—»

Han tystnade plötsligt. I snödrivan vid deras fötter tycktes en mindre jordbävning äga rum, och plötsligt reste sig ur dess vita famn en översnöad figur, som med ett oartikulerat vrål gav den överraskade John Oxelgren ett slag, så att han utan ett ögonblicks dröjsmål intog figurens plats i snödrivan.

»Zackeus!» ropade Rosa, som kände igen figuren. »Försvara mig!»

Och med ett fåraktigt leende tog Zackeus hennes arm och försvann i snöstormen.

FÖRSTA APRIL

Tyst som en ande, men en inte alltför eterisk ande, kom städerskan in för att hämta kläderna till borstning, och Dalström slog upp ena ögat.

»Jaså, kassörn är redan vaken», sade städerskan. »Go morron, kassörn! Skall jag dra ifrån gardinen?»

Dalström grymtade något, som städerskan fattade som ett jakande svar på sin fråga, ty hon gick fram till fönstret och drog försiktigt gardinen åt sidan.

»Nä men si!» sade hon med känsla och tryckte näsan mot rutan. »Oj, oj, så vackert det snöar.» Och hon kisade med ena ögat boråt sängen.

Dalström vände på sig och öppnade sitt andra öga.

»Snöar det?» sade han och såg mot fönstret. »Inte kan jag se någon snö.»

Städerskans hänförelse kände inga gränser.

»Hi, hi, hi! Nu lurade jag allt kassörn ändå. Det är första april i dag, vet väl kassörn. Tänk, att kassörn skulle gå i fällan så lätt.»

Hon avbröts av ett oartikulerat rytande från sängen.

»Tag kläderna, människa, och dra...! Nå, är hon ute än?»

Städerskan försvann, och Dalström hoppade upp på golvet.

»Sabla käring!» muttrade han. »Kalla det där att lura folk april! Så vackert snöväder! Ungefär lika intelligent som att 'det ringde i telefon'. Du milde gud! Men nu är det slut för i dag, ingen mera idiot skall kunna gå omkring och skryta med att han har lurat Johan Fredrik Dalström.»

Dalströms humör, när han en timme senare intog sin plats vid kontorspulpeten, var inte det bästa, och hans misstänksamhet närmade sig det patologiska. I varje ord, i varje fråga, och framför allt i varje meddelande vädrade han ett försök att lura honom april, och han var på sin vakt med en ängslighet, som gjorde varje sådant försök från början dömt att misslyckas.

Därför är det ju tämligen klart att yngste bokhållarens försök att lura honom in till chefen skulle slå slint. Den affär, där Dalström var underkassör, var mycket stor, så stor, att chefen snarare var ett begrepp än en person, och det hände högst en gång om året att denne mäktige man hade något att säga Dalström. Men

ändå kom unge Blomgren och ville slå i honom att chefen önskade Dalströms närvaro i det allra heligaste.

Dalström bevärdigade inte Blomgren med ett svar. Han endast morrade något ohörbart och fortsatte att addera i kassaboken.

Men han blev allvarligt ond, när springpojken tio minuter senare stack in huvudet innanför dörren och vrålade:

»Herr Dalström till chefen!»

Att yngste bokhållaren var näsvis var han van vid men att karlen skulle ha den ovanligt dåliga smaken att använda en springpojke som medbrottsling, när det gällde att driva med en överordnad, retade honom.

»Hälsa chefen», röt han med en röst, som förhöll sig till springpojken vrål som en mistlur till ett fågelpip, »att om han vill mig något, så får han komma hit.»

En halv minut senare kom chefen. Dalströms skri hade nått honom genom ett par öppna dörrar, och hans i vanliga fall rätt röda ansikte stötte nu i blått.

»Jag har två gånger skickat bud på herr Dalström, men ni har inte behagat komma», sade han.

Dalström bleknade.

»Jag tänkte—», stammade han.

»Jag hörde ert svar till springpojken», fortsatte chefen, »och—tyst, försök inte förklara er, ni gör bara saken om möjligt värre—men något dylikt har aldrig förr förekommit i min affär. Jag hade verkligen tänkt öka er lön, eftersom ni varit i affären i fem år och jag ansett er vara en trogen tjänare, men sedan jag nu fått veta er verkliga karaktär, kan jag endast be er se er om efter en annan sysselsättning.»

Pang! Dörren slogs igen.

Den närmaste timmen satt Dalström tyst och feladderade kolumn efter kolumn i kassaboken. Ingen av kamraterna tilltalade honom heller; det låg en stämning över kassakontoret som vid en bättre begravning. Men framemot lunchtiden räckte kontoristen Bergkvist, som skötte telefonerna, honom luren och sade kort:

»En dam!»

I Dalströms inre flammade en plötslig ilska upp. Han hade bett sin älskade, fröken Andersson, att aldrig ringa till kontoret, så han visste säkert att Bergkvist även under nuvarande sorgliga omständigheter var simpel nog att vilja lura honom. Men han tog emot luren.

»Dra åt skogen», sade han behärskat in i tratten. »Jag har viktigare saker för händer för att låta mig störas av sådana här förbaskade dumheter.»

»Men, Johan, vad säger du?» svarade fröken Andersson. »Skall jag dra åt skogen? Skäms, herr Dalström!»

»Augusta!» skrek herr Dalström, men det var för sent. Avringningen surrade redan i luren.

Kallsvetten trängde ut på Dalströms panna. I dag var sannerligen en olyckornas dag. Han försökte åter addera, men inte ens feladderingen ville lyckas, och när lunchtimman slog, drog han en suck av lättnad. Nu skulle han genast störta till sin älskades bostad och förklara saken, och sedan skulle han skicka ett brev till chefen och ställa allt till rätta även där.

Men när han drog på sig överrocken, kom hans specielle vän Andrén, som gått förut, springande tillbaka uppför trappan.

»Gå ut bakvägen, Dalström», sade han. »Johansson står nere i porten och väntar på dej, och du vet att han lovat slå sönder vartenda ben i din kropp, därför att du slagit honom ur brädet hos fröken Andersson.»

Dalström log stilla. Han ansåg sina utsikter att ställa allt till rätta hos fröken Andersson och chefen vara mycket goda, och hans humör hade därför förbättrats. Jaså, Andrén tänkte få tillfälle att skryta med att han lurat Dalström att gå ut bakvägen! Knappast.

»Jag är inte rädd för Johansson», sade han lugnt.

»Men du vet hur vildsint han är, Dalström», sade Andrén. »Och han är dubbelt så stark som du.»

Men Dalström log ännu en gång milt overseende och gick ned stora trappan.

I porten stod mycket riktigt Johansson.

JOURNALISTIK I VILDA VÄSTERN

(Utdrag ur Harristown Tribunen.)

Det är endast med motvilja som vi i dag fatta pennan för att bemöta de lögner, som utsprits av den svinpäls, som brukar slå dank några timmar om dagen på Harristown Trumpetens så kallade redaktion. Till en början vilja vi bestämt ha sagt ifrån, att vi inte ett ögonblick fästa oss vid vad ett så lumpet stinkdjur som denne gamle hästtjuv skriver. Det är ett allmänt känt faktum att hans härvaro endast beror därpå att gallren i Illinois' statsfängelse äro rostskadade, och även på att sheriffen i hans senaste boningsort, West Lake, Montana, inte kunde skjuta rätt.

Frånvaron av träd i denna del av landet gör honom storordig och oppkäftig och förleder honom att begagna en polemik, varifrån vi, i likhet med alla andra anständiga tidningar, på det bestämdaste ta avstånd, en polemik som uteslutande består av skällsord och personliga beskyllningar.

Han påstår så, att överste Jeffries Mills i sin ungdom har med berått mod berövat fyra människor livet. Detta är en fördömd lögn. Vår aktade redaktör har visserligen fyra skårar i sin säkra 36:a, men ingen av dessa härrör från en människa i egentlig mening. Två av dem, som dukat under för hans fenomenala skjutskicklighet, voro nämligen negrer, den tredje visade sig vid ett pokerspel vara innehavare av två spaderess och den fjärde var redaktör för Little Rocks Veckoskrän.

Nedskjutningen av denne individ var för övrigt även ur en annan synpunkt en människovänlig handling, då mannen i fråga annars inom kort säkerligen skulle ha gått till mötes en kvalfull död av svält.

Men om någon av Harristown Trumpetens inskränkta läsare verkligen skulle hysa den uppfattningen, att vår ansedde redaktör gjort sig skyldig till någon lindrigare vårdslöshet med skjutvapen, så fråga vi: Har någon, vem det vara månde, någonsin beskyllt överste Mills för att ha stulit hästar? och: Vilket är att föredraga, en skjutskicklig hedersman eller en hästtjuv?

Allt vad vi här ovan sagt om Trumpetens redaktör gäller även den borgmästarekandidat, som ovannämnda smutsiga trasa förordar, överste Spencer Brown—vår medfödda artighet kommer oss att nämna detta avskum vid hans självtagna överstetitel. För övrigt lär denne individ i ett sällskap gentlemän, som han på Flanagans saloon påträngt sitt vidriga sällskap, ha yttrat, att han skulle vilja se vår redaktörs, överste Jeffries Mills, huvud på ett fat. Vi se dagligen »överste» Browns huvud på ett fat. På ett whiskyfat. Rösta på överste Jeffries Mills, vars ädla drag synas härovan, vid det stundande borgmästarevalet!

Ett intressant föredrag om överste Pete Jenkins härstamning och själsförmögenheter, föregående, nuvarande och särdeles eventuella framtid hölls i fredags afton av överste Joe Mullins inför en intresserad åhörarskara. Närmaste anledningen till föredraget var den, att överste Jenkins vid senaste boskapsmärkningen av misstag skulle ha låtit placera sitt märke på något hundratal av överste Mullins

ungboskap, som råkat ströva i närheten av hans flock. Talaren tycktes fullkomligt behärska sitt ämne och hänfördes av det till den grad, att han till sist blev profetisk och förutsade överste Jenkins snara hädanfärd.

Mr Charles Williams, vår framstående svinuppfödare, uppträdde i går afton fullkomligt nykter på Storgatan.

Stadens finanser befinna sig för närvarande i ett särdeles lysande skick, genom att den från Östern som bekant nyss inflyttade boskapshandlaren Hunter var barnslig nog att erlægga den skatt, som påfördes honom. Summan uppgår till över hundra dollars och frågan om vad man skall använda den till har mycket dryftats i styrande kretsar. Förslaget om anordnande av en liten medborgarfest tycks ha största utsikterna att gå igenom. Vi biträda det kraftigt.

Upphörd prenumeration. Överste Pete Jenkins träffade i lördags på Storgatan överste Joe Mullins.

För hälsans vårdande avreste i går afton Bill Webber västerut. Han hade nyss förut å postkontoret avhämtat de under dagen influtna kontanta medlen.

Med en hedersvakt, bestående av Revolver-Dick och Fighting Fred, har stadskassör Adams hugnats. Pojkarna ha skyldighet att följa honom vart han går. Åtgärden, som företagits på sheriffens initiativ, är uteslutande att betrakta som en hyllning åt Adams, för det utmärkta sätt, varpå han skött stadens finanser.

En anslående högtidlighet blev det i söndags, när överste J. Mullins nedstoppades i ättens blivande familjegrav. Efter akten avtågade begravningsföljet till Flanagans saloon, där, enligt ingången rapport, överste Jenkins var sysselsatt med att förfriska sig. Han omhändertogs och hissades högtiden till ära på halv stång i telegrafstolpen utanför postkontoret. Pojkarna samlades sedan till en enkel fäst på Great Western Hotel.

End of Project Gutenberg's Baron Olson och andra historier, by Sigge Strömberg

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK BARON OLSON OCH ANDRA HISTORIER ***

***** This file should be named 15719-8.txt or 15719-8.zip ***** This and all associated files of various formats will be found in: <http://www.gutenberg.net/1/5/7/1/15719/>

Produced by Martin Agren, Tapio Riikonen and DP Distributed Proofreaders

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use

part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

***** START: FULL LICENSE *****

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.net/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share

it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.net

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.net), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as

specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN

PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pglaf.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.net>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.